

Subsidies in de kunstensector

Casestudy over Concertzalen

Wouter EYLENBOSCH
Joris HIMPENS
Sander SMOUTS

s0203334
s0205937
s0212014

Masterproef aangeboden tot
het behalen van de graad
MASTER in het MANAGEMENT

Promotor: Prof. Dr. B. Van Looy

Academiejaar 2013-2014

Subsidies in de kunstensector

Casestudy over Concertzalen

De Vlaamse cultuursector kent een uitgebreid landschap aan kunstvormen. Evenwel vraagt elke kunstvorm – of het nu gaat om film, theater, opera of muziek – een groot budget om zich tot een succes te kunnen realiseren. Om deze reden worden er vanuit de Vlaamse overheid cultuursubsidies toegekend om projecten, groot of klein, te ondersteunen. Dit werk probeert de subsidies in het geval van concertzalen in Vlaanderen in kaart te brengen. Onderzoek werd gedaan naar onder andere de hoogte, de voor- en nadelen en de rechtvaardigingen van deze subsidies. Het werk spitst zich toe op drie concertzalen, elk van een verschillend type met een ander business model. Vragen naar de redenen en grootte van subsidies of de meerwaarde van cultuursubsidies voor de samenleving komen hier aan bod.

Wouter EYLENBOSCH**Joris HIMPENS****Sander SMOUTS**

s0203334

s0205937

s0212014

Masterproef aangeboden tot
het behalen van de graad
MASTER in het MANAGEMENT

Promotor: Prof. Dr. B. Van Looy

Academiejaar 2013-2014

Dankwoord

Deze masterpaper zou nooit tot stand gekomen zijn zonder de hulp en het vertrouwen van een aantal personen.

Op de eerste plaats richten wij ons tot onze promotor, Bart Van Looy, voor al het advies en de hulp die hij ons gegeven heeft gedurende de voorbereiding van dit werk. Hij heeft ons de vrijheid gelaten om binnen het brede domein van cultuursubsidiëring een boeiend onderwerp te vinden dat volledig aansloot bij onze interesses. Gedurende de verschillende gesprekken hielp hij ons de juiste weg te vinden om dit werk vol motivatie tot een goed einde te brengen.

Ook willen wij verschillende personen bedanken die ons te woord hebben willen staan tijdens interviews of gesprekken: Ignace De Breuck (Ancienne Belgique), Mike Naert (Het Depot), Pieter Vandeperre (Nijdrop) en Mike Heyvaert (Nijdrop)

Tot slot zijn we onze familie en vrienden oprecht dankbaar.

Wouter

Joris

Sander

INHOUDSTAFEL

LIJST VAN BIJLAGEN.....	3
I. INLEIDING.....	5
A. PUBLIEK DEBAT OVER CULTUURSUBSIDIERING.....	5
B. SUBSIDIEREGELING IN VLAANDEREN.....	9
C. STRUCTURELE SUBSIDIES VOOR DE KUNSTENSECTOR.....	12
II. VOORBESCHOUWING.....	15
A. ONDERZOEKSKADER.....	15
B. ONDERZOEKSVRAAG.....	15
C. METHODOLOGIE.....	16
III. CASESTUDY.....	18
A. ANCIENNE BELGIQUE.....	18
B. HET DEPOT.....	35
C. NIJDROP.....	48
IV. VERGELIJKING.....	62
V. CONCLUSIE.....	66
VI. BIBLIOGRAFIE.....	69
VII. BIJLAGEN.....	74

LIJST VAN BIJLAGEN

BIJLAGE 1. Beoordelingscommissie Muziek, “Motivering ranking door beoordelingscommissie”.

BIJLAGE 2. Kunstendecreet 2013 – 2014 – 16. Overzicht beslissingen.

BIJLAGE 3. Vragenlijst interviewgesprekken.

BIJLAGE 4. Aanvraag tot subsidiëring voor het geheel van de werking in het kader van het Kunstendecreet, Zakelijk Advies, Instellingen van de Vlaamse Gemeenschap (2011-2015), KD/11-15/IVG/006, Ancienne Belgique 7p.

BIJLAGE 5. Aanvraag tot subsidiëring voor het geheel van de werking in het kader van het Kunstendecreet, Artistiek Advies, Instellingen van de Vlaamse Gemeenschap (2011-2015), KD/11-15/IVG/006, Ancienne Belgique, 6p.

BIJLAGE 6. Aanvraag tot subsidiëring voor het geheel van de werking in het kader van het Kunstendecreet, Zakelijk & Artistiek Advies, Instellingen van de Vlaamse Gemeenschap (2011-2015), KD/11-15/IVG/006, Het Depot, 7p.

BIJLAGE 7. Sociale Balans 2013 - Het Depot

BIJLAGE 8. Aanvraag tot subsidiëring voor het geheel van de werking in het kader van het Kunstendecreet, Zakelijk & Artistiek Advies, Instellingen van de Vlaamse Gemeenschap (2011-2015), KD2013-2016-WS-MU-MC-018, Nijdrop, 7p.

BIJLAGE 9. Erfpachtovereenkomst Het Depot.

I. INLEIDING

“Subsidies kunstensector zijn geen infuus”

- Gazet van Antwerpen, 4 april 2011

Met dit werkstuk trachten we verschillende business modellen van bedrijven uit de culturele sector toe te lichten. We zullen deze verdienmodellen analyseren met de focus op hun gebreken en waar mogelijk voorstellen doen tot verbeteringen. De focus van ons onderzoek zal echter vooral gericht zijn op de subsidiëring van deze ondernemingen. Veelal is deze bron van inkomsten een belangrijk onderdeel van het business model van heel wat bedrijven uit de culturele sector. Subsidies zijn ook steeds bron van hevige discussies, zowel op academisch, politiek en artistiek niveau.

A. PUBLIEK DEBAT OVER CULTUURSUBSIDIËRING

In de media zijn er tal van discussies terug te vinden. Doorgaans vinden deze discussies plaats net voor en na de zogenaamde subsidieronden, de voorstelling van een nieuw kunstendecreet, een begrotingsopmaak of verkiezingen. Onlangs vond nog het Groot Cultuurdebat plaats in de Ancienne Belgique naar aanleiding van de verkiezingen 2014.¹ Naar aanleiding van de bekendmaking van het budget voor het nieuwe kunstendecreet door Joke Schauvliege in september 2013, werden er ook uitzendingen van Reyers Laat en Terzake aan dit onderwerp gewijd.² Ook in tal van opiniestukken in de

¹ http://www.standaard.be/cnt/dmf20140424_020.

² <http://www.deredactie.be/cm/vrtnieuws/videozone/programmas/terzake/2.30224?video=1.1740559>.

kwaliteitskranten ontsponnen zich toen gedachtewisselingen op het scherpst van de snee. Maar niet enkel naar aanleiding van de subsidieronden en het opmaken van de begroting wordt de discussie gevoerd. Er werd in 2008 een hele aflevering van Nachtwacht gespendeerd aan dit onderwerp.³ Deze opsomming dient om een beeld te geven van de aanwezigheid en levendigheid van de discussie in het publieke domein. Maar waar gaat deze discussie nu eigenlijk over? Om te antwoorden op deze vraag zullen we in grote lijnen het debat analyseren.⁴

In het debat komen telkens twee grote vragen naar boven. De eerste luidt of cultuur überhaupt wel gesubsidieerd moet worden. Indien deze vraag positief wordt beantwoord, kan men zich de vraag stellen hoe cultuur gesubsidieerd dient te worden.

Om de antwoorden op de eerste vraag te begrijpen moeten we twee verschillende opvattingen in kaart brengen. Een eerste denkbeeld dat bepalend is voor het al dan niet afwijzen van cultuursubsidies, is of men een onderscheid maakt tussen populaire massacultuur en hoge cultuur. Sommige journalisten en academici vinden dat hoge cultuur beschermt dient te worden. Een mogelijke manier om dit te verwezenlijken is om de bedrijven uit de culturele sector en de makers van cultuur een grotere (financiële) onafhankelijkheid te geven van de markt en de bijhorende concurrentie. Een gepast middel hiertoe is het toekennen van subsidies. Andere personen, zoals oud-professor Gust De Meyer, vinden deze opsplitsing artificieel en een alibi voor het toekennen van subsidies.⁵ Daarnaast zijn er ook stemmen die afwijzend staan ten opzichte van cultuursubsidies wegens de vermeende afwezigheid van financiële spillovers.

³ <https://www.youtube.com/watch?v=zXCsqbZmWI8>.

⁴ Het debat dient echter veel nuance, maar in het bestek van deze inleiding is het niet mogelijk een zeer genuanceerde schets te maken.

⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=zXCsqbZmWI8>.

Een andere duale beschouwing die invloed heeft op de eerste vraag is of cultuur behoort tot het collectieve domein, dan wel tot het individuele domein. Indien men stelt dat cultuur behoort tot het collectieve domein lijkt de dominante gedachte te zijn dat als de samenleving zich niet verantwoordelijk toont door middel van het toekennen van subsidies, de (hoge) kunsten grotendeels zullen verdwijnen. Als men de stelling verdedigt dat cultuur behoort tot het individuele domein, hetgeen voornamelijk in de Angelsaksische wereld naar voren komt, wordt kunst daarentegen beschouwd als een privaat goed dat zijn bestaansrecht op de markt moet bewijzen.⁶ Kunstondernemerschap is bij deze beschouwing dan ook essentieel en overheidssubsidies zijn niet of in veel mindere mate aan de orde.

Een tweede en meer pertinente vraag voor deze masterthesis is hoe men cultuur moet subsidiëren. Ook hier zijn weer twee breuklijnen terug te vinden die leiden tot een fundamenteel andere benadering. Een eerste verschil in benadering heeft te maken met de wijze van toekennen van de subsidies. Hiervoor vinden we in grote lijnen twee soorten systemen. Het eerste systeem voor het toekennen van subsidies is het gouvernementele systeem. Bij dit systeem bepaalt de regering en het parlement zowel de hoogte van het te besteden budget, alsook de verdeling ervan over de culturele sector. Meestal laat het parlement zich bijstaan door externe adviseurs. Zo gebeurt dit ook in Vlaanderen. Het andere systeem is het fondssysteem. Hierbij wordt het budget ook bepaald door het parlement, maar de verdeling ervan wordt uitbesteed aan een fonds. Dit systeem is voornamelijk terug te vinden in de Angelsaksische wereld. In de praktijk merken we dat deze systemen een zeer verschillende economische uitwerking hebben. Bij het gouvernementele systeem zijn de uitgaven voor cultuursubsidies veelal veelvoudig van fondssystemen. Een hoofdreden hiervoor is dat dit verschil in systemen parallellen vertoont met het voorheen geschetste verschil in benadering van cultuur. In

⁶ <http://www.deburen.eu/nl/nieuws-opinie/detail/the-dutch-disease>.

een maatschappij waar kunst en cultuur behoort tot het collectieve domein vind je meer het systeem van fondsen terug.⁷

Een ander verschil in benadering heeft te maken met de richting van subsidiëren. Sommigen vinden dat subsidies efficiënter ingezet kunnen worden indien ze rechtstreeks toegekend worden aan de culturele organisaties en kunstenaars.⁸ Anderen stellen dan weer dat als subsidies zouden worden gegeven aan de consumenten van cultuur je een cultuuraanbod krijgt dat beter is afgestemd op de vraag van de markt of maatschappij.⁹ Dit verschil in subsidiëring aan de productiekant of de consumptiekant is een duidelijk voorbeeld van een top-down en een bottom-up benadering. De top-down benadering, zoals we die vandaag in Vlaanderen kennen en hieronder verder zal besproken worden, heeft als groot voordeel dat je een gediversifieerd aanbod van cultuur kan in stand houden of ontwikkelen. Deze aanpak zorgt ervoor dat er een discussie ontstaat over welke kunstvormen en -organisaties er moeten worden gesubsidieerd. Bij deze benadering is diversificatie niet enkel van toepassing op het cultuuraanbod, maar ook op de populatie die verschillende vormen van cultuur consumeert. Men probeert voor elke vorm van cultuur een divers publiek te creëren. De bottom-up benadering kan vele vormen aannemen. Een manier om deze manier van subsidiëring te ondersteunen is het uitgeven van zogenoemde cultuurvouchers. Ook alle vormen van privaat paternalisme en mecenaat kunnen onder deze noemer gevat worden. Deze benadering moet ervoor zorgen dat het het cultuuraanbod een beter beeld geeft van wat de maatschappij nodig acht. Het zou moeten zorgen voor een meer marktconforme culturele sector, waarin ook vanuit de overheid, minder geïnvesteerd moet worden via subsidiëring. Het probleem is dat enkel wat thans al populair is, een

⁷ <http://www.deburen.eu/nl/nieuws-opinie/detail/the-dutch-disease>.

⁸ <http://www.demorgen.be/dm/nl/2461/De-Gedachte/article/detail/1246642/2011/04/06/subsidieerde-kunsten-maar-dan-anders-via-het-publiek.dhtml>.

⁹ <http://www.demorgen.be/dm/nl/2461/Opinie/article/detail/1247213/2011/04/07/Populaire-kunst-hoeft-geen-subsidies.dhtml>.

grote potentiële markt heeft en daardoor meer marktconform kan werken om zo te overleven binnen dit systeem. De zogenoemde hoge cultuur die een nichepubliek probeert te bereiken zou hierdoor in gevaar kunnen komen.

B. SUBSIDIEREGELING IN VLAANDEREN

De kunstensector wordt in dit deel bekeken als een economisch gegeven. Er zal met andere woorden nagegaan worden of subsidiëring noodzakelijk is om marktfalen tegen te gaan. Hierbij wordt cultuur niet als een geheel bekeken, maar als een samenstelling van verschillende vormen van cultuur waarmee men een divers cultuuraanbod kan ontwikkelen. Het principe van marktfalen zal dus betrekking hebben op de verschillende vormen van cultuur afzonderlijk, alsook de individuele organisaties. Het valt op dat dezelfde vragen terug naar voor komen, zoals degene geformuleerd worden in het eerste deel, zij het wel op een ander niveau. De komende argumentatie zal niet gebaseerd zijn op een bepaald waardenkader, maar onderbouwd worden met rationele economische argumenten¹⁰. Als eerste wordt dieper ingegaan op het waarom van subsidiëring van de kunstensector in het algemeen, dan op het huidig subsidiekader in Vlaanderen. Ten slotte worden de subsidies doorheen de tijd vergeleken per werkvorm.

In deze masterpaper wordt er enkel gefocust op de subsidies ter ondersteuning van kunstcreatie, de notie kunstsubsidie slaat hier dus op overheidsfinanciering voor de professionele kunsten in de brede zin van het woord. Andere vormen van cultuursubsidie zoals kunsthandel, het erfgoedbeleid staan hier dus niet ter discussie. Het kunstendecreet van 2 april 2004 vorm het kader voor de subsidiëring van de kunstensector. Het decreet biedt een samenhangend raamwerk voor alle kunstvormen: architectuur, audiovisuele kunsten, beeldende kunsten, dans, theater, muziek, theater,

¹⁰ J. BAETENS, R. LAERMANS, W. VAN DE VELDE, W. EN B. VAN LOOY, "Publieke middelen voor de kunstensector: waarom investeren in kunstproductie de moeite loont", *Visietekst werkgroep Metaforum*, Metaforum KU Leuven, Leuven, 2013, 5-6

multidisciplinaire werkvormen, muziektheater, nieuwe media en vormgeving en ook alle mengvormen daarvan. Deze subsidieregeling is uniform en gaat uit van een kwaliteitsbeoordeling als basis voor het recht op subsidies¹¹.

Verder zijn er twee vormen van subsidiëring voorhanden: subsidiëring van de dagelijkse werking voor organisaties, maar ook projectfinanciering voor individuele kunstenaars én organisaties. Onze focus zal enerzijds liggen op de subsidiëring van de dagelijkse werking: hierdoor is een goede vergelijking tussen organisaties mogelijk. Voor een volledig beeld te krijgen van de subsidiëring van bepaalde organisaties is het cruciaal om ook de andere soorten toelagen in kaart te brengen. Bij de structurele meerjarige subsidiëring zijn het aantal activiteiten per jaar, het aantal nieuwe producties, het percentage eigen inkomsten, creatie-opdrachten aan kunstenaars, en ook de financiering van kunstenaars door de organisatie bepalend voor de hoeveelheid overheidsfinanciering. Bij de subsidiëring van projecten daarentegen primeert de inhoudelijke kwaliteit van het project, de managementkwaliteit van de aanvragende organisatie, de haalbaarheid van het project, de bovenlokale dimensie, en de internationale uitstraling als selectie criterium¹².

Puur economisch winstbejag is niet de reden van het bestaan van artistieke projecten, toch zijn monetaire afwegingen cruciaal bij het maken van kunst. Kunstvormen verschillen op artistiek vlak maar ook qua haalbaarheid met betrekking tot de verschillende business modellen. De marktafhankelijkheid van een muzieksector is niet enkel afhankelijk van de kostenstructuur, maar ook van drie andere belangrijke factoren: de grootte of bereikbare markt, de kost van het produceren van de kunst, maar

¹¹ <http://www.kunstenenerfgoed.be/ake/view/nl/699788-Kunstendecreet.html>; J. BAETENS, R. LAERMANS, W. VAN DE VELDE, W. EN B. VAN LOOY, "Publieke middelen voor de kunstensector: waarom investeren in kunstproductie de moeite loont", *Visietekst werkgroep Metaforum*, Metaforum KU Leuven, Leuven, 2013, 8.

¹² <http://www.kunstenenerfgoed.be/ake/view/nl/699788-Kunstendecreet.html>; Q. VAN DER HOEVEN, *Van Anciaux tot Zijlstra. Cultuurbeleid en cultuurparticipatie in Nederland en Vlaanderen*. Sociaal en cultureel planbureau, Den Haag, 2012, 29-31.

ook het potentieel om tijd- en ruimteteorizon te overstijgen door kunst te materialiseren VAN LOOY, HESTERS en VAN DE VELDE stellen dat voornamelijk organisaties met een beperkte afzetmarkt, hoge productiekosten en beperkte mogelijkheden om de grenzen van tijd en ruimte te overstijgen, behoefte hebben aan subsidies om marktfalen te voorkomen.¹³ Er is in het Kunstendecreet een grote variatie van organisaties met betrekking tot de mate waarin ze beroep doen op subsidies, dan wel inkomsten genereren uit de markt. Ook geldt dit verschil voor verschillende artistieke genres. Met de kunstvorm hangt de populariteit en de grootte sterk van de potentiële afzetmarkt af. De statistische analyses uit het onderzoek van VAN LOOY, HESTERS en VAN DE VELDE, tonen aan dat pop -en rock muziek en folk -en wereldmuziek het minst subsidieafhankelijk zijn. Ook zijn organisaties die enkel inkomsten halen uit presentatie van kunsten minder subsidieafhankelijk dan organisaties die enkel focussen op de productie van kunsten¹⁴. Het is cruciaal om met deze systematische verschillen reken te houden bij nieuwe subsidieregelingen.

Bij de Vlaamse Gemeenschap neemt het domein van de kunstcreatie- en productie slechts een beperkt deel in van de subsidies: deze sector is goed voor 173 miljoen euro, terwijl het gehele cultuurbeleid 483 miljoen bedroeg in 2013. De drie actoren die deze subsidies aanbieden zijn de Vlaamse Gemeenschap, waar we zonet al diep op zijn ingegaan. Verder wordt ook op het provinciaal niveau en het gemeentelijk niveau gesubsidieerd. Deze niveaus zijn goed voor respectievelijk 9 procent en 52 procent van

¹³ W. VAN DE VELDE, D., HESTERS EN B. VAN LOOY, "Kunstenorganisaties op zoek naar inkomsten. Welke businessmodellen zijn haalbaar?" in D. HESTERS, *Kunstzaken. Financiële en Zakelijke modellen voor kunst in Vlaanderen*, Kwarts, Brussel, 2013, 6-7.

¹⁴ W. VAN DE VELDE, D., HESTERS EN B. VAN LOOY, "Kunstenorganisaties op zoek naar inkomsten. Welke businessmodellen zijn haalbaar?" in D. HESTERS, *Kunstzaken. Financiële en Zakelijke modellen voor kunst in Vlaanderen*, Kwarts, Brussel, 2013, 21-23.

de totale subsidiëring in Vlaanderen, de Vlaamse Gemeenschap financiert de muzieksector voor 39 procent¹⁵.

Nu duidelijk is welke actoren in Vlaanderen verantwoordelijk zijn voor subsidies en welke soort subsidies er zijn, kan nu worden verduidelijkt welke werkvormen of soorten kunstproducties- en creaties het sterkst, of het minst ondersteund zijn.

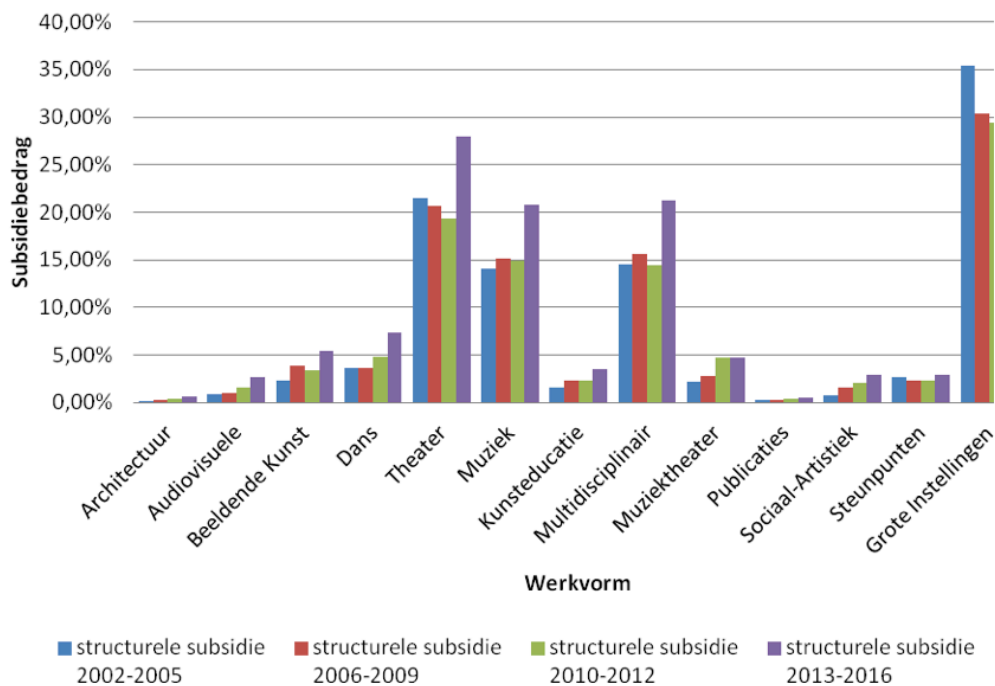
C. STRUCTURELE SUBSIDIES VOOR DE KUNSTENSECTOR: EEN OVERZICHT

In dit deel gaan we dieper in op enkele cijfers met betrekking tot de structurele subsidies voor de kunstensector in Vlaanderen. Zoals reeds werd gesteld zijn er subsidies mogelijk op verschillende niveaus, hier zal echter vooral de focus liggen op subsidies door de Vlaamse Gemeenschap, zoals vooropgesteld in het Kunstendecreet¹⁶. Dit decreet beschrijft het theoretisch raamwerk waarbinnen subsidies worden aangevraagd. Zo bepaalt het wie een subsidie kan aanvragen en aan welke voorwaarden de organisatie moet voldoen. De regeling voor muziek en muziek gerelateerde activiteiten bevindt zich op figuur 1¹⁷.

¹⁵ J. BAETENS, R. LAERMANS, W. VAN DE VELDE, W. EN B. VAN LOOY, "Publieke middelen voor de kunstensector: waarom investeren in kunstproductie de moeite loont", *Visietekst werkgroep Metaforum*, Metaforum KU Leuven, Leuven, 2013, 10-11; Q. VAN DER HOEVEN, *Van Anciaux tot Zijlstra. Cultuurbeleid en cultuurparticipatie in Nederland en Vlaanderen*. Sociaal en cultureel planbureau, Den Haag, 2012, 32.

¹⁶ Vlaamse overheid: Kunsten en erfgoed, Kunstendecreet:
<http://www.kunstenenerfgoed.be/ake/view/nl/699788-Kunstendecreet.html>.

¹⁷ J. BAETENS, R. LAERMANS, W. VAN DE VELDE, W. EN B. VAN LOOY, "Publieke middelen voor de kunstensector: waarom investeren in kunstproductie de moeite loont", *Visietekst werkgroep Metaforum*, Metaforum KU Leuven, Leuven, 2013, 6.

Figuur 1. Structurele subsidies muziek van 2002 tot 2016 door de Vlaamse Gemeenschap (bron: Muziekcentrum Vlaanderen + Eigen Bewerking)

Op figuur 1 wordt de grootte van de subsidies weergegeven per subsidieronde. Deze financiële ondersteuning dient voor de gehele werking van de betrokken organisaties, en verschilt daarom van subsidies die worden gebruikt voor projecten, minitoelagen of de subsidiëring van kunstenaars en projecten. De subsidies worden weergegeven als percentage van het totale bedrag dat bij de betrokken subsidieronde werd voorzien. Uit deze gegevens valt het op dat de beeldende kunst, de dans, theater, muziek en multidisciplinaire werkvormen de sterkste stijging kennen in verhouding tot de andere werkvormen. De subsidies voor architectuur, de audiovisuele werkvormen, kunsteducatie, steunpunten en sociaal-artistische werkvormen blijven dan weer zeer laag of stijgt nauwelijks. Vervolgens tonen de gegevens van de grote instellingen (zoals Ancienne Belgique, Vlaamse opera en andere) dat ze relatief minder subsidies krijgen doorheen de jaren dan andere werkvormen. Echter doet deze relatieve daling niets aan het feit dat ze nog steeds het meeste structurele subsidies ontvangen van alle muziek en

muziekgerelateerde activiteiten. Bij deze laatste groep lijkt het dat er geen subsidies zijn voor 2013-2016; deze vertekening komt door het feit dat de gegevens niet beschikbaar zijn, er zijn dus wel subsidies toegekend maar de exacte cijfers moeten nog worden geüpdatet.

Ten slotte toont de figuur dat over het algemeen de grote instellingen, muziek, theater maar ook multidisciplinaire werkvormen steeds de hoogste financiële steun hebben gekregen sinds 2002, van de Vlaamse Gemeenschap.

II. VOORBESCHOUWING

A. ONDERZOEKSKADER

Het centrale uitgangspunt van dit werk is dat kunstvormen verschillen op artistiek vlak, maar zeker ook op factoren die de haalbaarheid van diverse business modellen bepalen. Zo is de omvang van de markt een belangrijke factor voor het inkomstenpotentieel: pop- & rockmuziek trekt een groter publiek aan dan jazz of klassieke muziek bijvoorbeeld. Verder staat deze marktomvang in relatie met de gemaakte kosten van de kunstvorm. Zo zal een nieuwe hit van Coldplay een aanzienlijke investering inhouden, maar deze investering zal minder risicovol zijn doordat een markt wordt aangesproken die zeer groot is. Een laatste factor die bepaalt of kunstvormen kunnen beroep doen op marktmechanismen is de mate waarin de kunstvorm de grenzen van tijd en ruimte kan overstijgen. Zo zal een optreden een gelijktijdige veronderstelling van kunstenaar en publiek veronderstellen. Producten zoals cd's daarentegen bieden meer potentieel dan diensten om de grenzen van tijd en ruimte te overstijgen.¹⁸

B. ONDERZOEKSVRAAG

De werking op basis van marktprincipes kan gebeuren door ticketing, sponsoring, reclame, verkoop van merchandising enzoverder. Wanneer een kunstvorm een beperkte afzetmarkt heeft, hoge productiekosten kent en beperkte mogelijkheden bezit om tijd en ruimte te overstijgen, spreekt men in de literatuur over een falen van de markt. Marktmechanismen zorgen hier voor onvoldoende middelen om de activiteiten van de

¹⁸ W. VAN DE VELDE, D., HESTERS EN B. VAN LOOY, "Kunstenorganisaties op zoek naar inkomsten. Welke businessmodellen zijn haalbaar?" in D. HESTERS, *Kunstzaken. Financiële en Zakelijke modellen voor kunst in Vlaanderen*, Kwarts, Brussel, 2013, 6-8; J. BAETENS, R. LAERMANS, W. VAN DE VELDE, W. EN B. VAN LOOY, "Publieke middelen voor de kunstensector: waarom investeren in kunstproductie de moeite loont", *Visietekst werkgroep Metaforum*, Metaforum KU Leuven, Leuven, 2013, 17-19.

specifieke kunstvormen uit te bouwen. Vervolgens zal een tekort aan investeringen zorgen voor een verarming van het sociaal en economisch systeem. Kunstvormen waarbij deze marktfaling optreedt zijn veelal de hedendaagse klassieke muziek, opera, jazz en musea. Ditzelfde conceptueel kader gaat er ook van uit dat een kunstvorm zoals de pop- & rockmuziek kan overleven door directe marktstrategieën te hanteren. Wij stellen echter de vraag of concertzalen wel kunnen overleven zonder subsidies. Zou er met andere woorden sprake zijn van marktfalen indien publieke middelen wegvallen bij concertzalen die actief zijn in de pop- & rockmuziek? We vertrekken steeds vanuit de analyse van het business model en linken deze gegevens aan interviews die gedaan worden met drie mensen die actief zijn binnen het Vlaamse clubcircuit.¹⁹ Bovendien wordt – in geval van de noodzaak van subsidies – onderzocht of deze al dan niet volstaan of net overdreven zijn.

C. METHODOLOGIE

Dit werkstuk hanteert een kwalitatieve benadering. De probleemstelling noodzaakt een genuanceerde benadering die mogelijk meer tot recht komt bij kwalitatief onderzoek. Om te kunnen antwoorden op onze onderzoeksvraag, interviewen we medewerkers van verschillende concertzalen. We selecteren de respondenten op basis van hun kennis betreffende het financieel beleid van de concertzaal en subsidiëring ervan. De interviews worden afgenomen aan de hand van enkele kernvragen die als kapstok dienen tijdens het vraaggesprek.²⁰ De informatie uit de interviews zullen we aftoetsen tegen gegevens uit financiële verslagen en de verslagen van adviescommissie muziek.

¹⁹ W. VAN DE VELDE, D., HESTERS EN B. VAN LOOY, “Kunstenorganisaties op zoek naar inkomsten. Welke businessmodellen zijn haalbaar?” in D. HESTERS, *Kunstzaken. Financiële en Zakelijke modellen voor kunst in Vlaanderen*, Kwarts, Brussel, 2013, 10-12.

²⁰ Zie bijlage 2.

We richten ons op concertzalen die voornamelijk pop- en rockmuziek aanbieden. We selecteren drie verschillende concertzalen: De Ancienne Belgique, Het Depot en De Nijdrop. De geselecteerde zalen verschillen op drie criteria sterk van elkaar. Het eerste criterium is de zaalcapaciteit. De Nijdrop is een kleine zaal (100-500 plaatsen), Het Depot is middelgroot (500-1000 plaatsen) en de Ancienne Belgique is een grote concertzaal (1000-5000 plaatsen). Daarnaast is ook de uitstraling een toetssteen voor de selectie. De Nijdrop heeft een regionale uitstraling, Het Depot een nationale en van de Ancienne Belgique kan gesteld worden dat deze een internationale uitstraling heeft. Ook qua ligging zijn de zalen sterk verschillend. De Nijdrop is gelegen in een kleine gemeente, Het Depot in een stad en de Ancienne Belgique in een hoofdstad.

III. CASESTUDY

A. ANCIENNE BELGIQUE

i. Inleiding

Ancienne Belgique (AB) is een Vlaamse concertzaal gelegen te Brussel. Ze is de allereerste pop- en rockhal die erkend werd al Cultuurinstelling van de Vlaamse Gemeenschap. De huidige zaal is gelokaliseerd in het hart van Brussel en vindt zijn huidige vorm sinds 23 december 1984. De zaal transformeerde van donkere feestzaal tot hypermoderne muziektempel. Tijdens haar beginjaren speelde de zaal een grote sociaal-culturele rol en werd toen gelinkt aan de Beursschouwburg. Ancienne Belgique wilde zich echter in de jaren die daarop volgde onderscheiden van andere cultuurhuizen door zich enkel te focussen op muziekoptreden. Met succes, want de zaal begon meer aan invloed te winnen in Brussel – met de daar bijhorende persaandacht.

“Het muziekhuis Ancienne Belgique, een hoofdstedelijk project van de Vlaamse Gemeenschap” klinkt het plechtig in december 1996. Het muziekhuis is enorm uitgebreid en behoort tot wereldtop op vlak van geluid en technologie. Het eerste “Muziekdecreet” uit de jaren '90 gaf meer openheid over de toenmalige –exclusieve- cultuursubsidies. Samen met verschillende andere clubs werd de Ancienne Belgique gesubsidieerd door de Vlaamse overheid – ditmaal binnen een formeel wettelijk kader.

Sinds 2000 is de Ancienne Belgique officieel erkend als cultuurinstelling van de Vlaamse Gemeenschap. Het kunstendecreet regelt de erkenning en de meerjarige subsidiëring van verschillende professionele organisaties en werkingen van verschillende kunstvormen. Met de invoering van dit decreet in april 2004 werd een samenhangend kader van verschillende kunstvormen gecreëerd. De Vlaamse overheid wou een transparante regelgeving bekomen door het invoeren van één kunstendecreet om zo tot een samenhangend en open kader te komen voor verschillende kunstvormen zoals podiumkunsten, muziek, letteren, beeldende en audiovisuele kunsten, vormgeving,

architectuur, nieuwe media en verschillende mengvormen van al deze disciplines.²¹ Dit decreet heeft oog voor de verschillende disciplines, discipline overschrijdende aspecten en omkaderende aspecten. Haar rol onder de Vlaamse concerthallen groeide, want ze is de enige Vlaamse cultuurinstelling – van dergelijke grootte – gelegen in Brussel.

De jaren die daarop volgen groeit de Ancienne Belgique alleen maar in positieve lijn. Met nieuwe acts, repertoires en projecten groeit ze uit tot een van de meest toonaangevende concertzalen ter wereld.²²

ii. Werking

De vzw Ancienne Belgique is een concertaal met als hoofdactiviteit het organiseren van muziekoptredens. Haar werking wordt grotendeels gefinancierd door sponsoring, ticketverkoop, zaalverhuur, horecawerking en toelagen & tussenkomsten van verschillende instanties. Onder deze toelagen en tussenkomsten kunnen ook de verschillende subsidies van de Vlaamse Gemeenschap gevat worden.

Ancienne Belgique programmeert muziekoptredens van uiteenlopende genres. Ze wordt onder de Vlaamse (en Belgische) concertzalen aanzien als de meest toonaangevende en vooruitstrevende concertaal met internationale allure. Haar werking bestaat uit een vast betaald personeel zonder steun van vrijwilligers. Deze keuze is bewust gemaakt volgens Financieel Directeur van de Ancienne Belgique, Ignace De Breuck: “Een werking op basis van vrijwilligers is praktisch onmogelijk. We hebben dit in het verleden geprobeerd, maar dit bleek een te grote kost te zijn op lange termijn. Bovendien is het in Brussel moeilijk om Vlaamse vrijwilligers te vinden die perfect tweetalig zijn”.

²¹ <http://vibeserver.net/scripties/popeducatie%20in%20Vlaams-Brabant.pdf>.

²² <http://issuu.com/pollstar/docs/pollstar-yearend-2013-1-2?mode=embed>.

Het personeel wordt ingeschakeld voor optredens in de verschillende zalen van de Ancienne Belgique (of combinaties hiervan). Zo bestaat de grote zaal uit 2000 staanplaatsen, maar de grote zaal kan ook als theater (zittend) of als flex (staand en zittend) gebruikt worden met respectievelijk 730 zitplaatsen en 430+700 plaatsen. De Box (staand) geeft toegang tot de zaal voor 850 concertgangers. De ABClub geeft met zijn capaciteit van 250 personen de mogelijkheid om lokaal en internationaal doorbrekend talent de kans te geven om in de Ancienne Belgique op te treden.²³

iii. Analyse business model en werkingsjaar 2013

Het werkingsjaar 2013 wordt gekenmerkt door een daling van het aantal AB-concerten met 10%. Daarnaast stijgt het aantal concerten of events door zaalhuurders met 35%. Het AB-aandeel in de totale programmatie zakt van 83% naar 75%. Het gemiddelde AB-aandeel van de voorbije jaren ligt op 70. Deze trend zet zich ook door in de ticketverkoop. Het aantal verkochte tickets voor AB-concerten daalt met 18%, maar de verkoop van tickets van concerten van derden stijgt met 43%. Globaal gezien stijgt echter het aantal verkochte tickets voor concerten in Ancienne Belgique met 2%.

Aantal Events	2013	2012	2011	%
AB	213	237	249	-10%
Derden	69	51	51	35%
Totaal	282	288	300	-2%

Tabel 1. Aantal Events

²³ <http://www.abconcerts.be/nl/praktisch/zaalindeling/zaal>.

Aantal Ticketverkoop	2013	2012	2011	%
AB	137770	168484	191723	18%
Derden	115768	81011	77825	43%
Totaal	253538	249495	269548	2%

Tabel 2. Ticketverkoop

Deze evolutie vertaalt zich in een totale omzetsdaling van 6% ten opzichte van 2012. De daling van de ticketverkoop voor AB-concerten laat de totale inkomsten inzake ticketverkoop dalen met 16%. Deze daling wordt verklaard door onvoldoende interessant aanbod en de grote vraag vanuit de zaalhuurders op de Grote Zaal.

Evolutie opbrengsten x 1000 euro	2013	2012	2011
Ticketverkoop	3352	3990	4360
Diensten zaalverhuur	887	773	775
Horecawerking	1454	1325	1341
Toelagen & tussenkomsten	2542	2916	2836
Sponsoring	1271	1168	1077
Recuperatie & financiële	218	181	192
Totaal	9723	10352	10562

Evolutie opbrengsten	2013	2012	2013%
Ticketverkoop	-16%	-8%	34%
Diensten zaalverhuur	15%	2%	9%

Horecawerking	10%	-1%	15%
Toelagen & tussenkomst	-13%	3%	26%
Sponsoring	9%	8%	13%
Recuperatie & financiële	20%	-6%	2%
Totaal	6%	-2%	100%

Tabel 3. Evolutie opbrengsten

Uit bovenstaande tabel 3 kan men afleiden dat 34% van de opbrengsten van de concertzaal afkomstig zijn van ticketverkoop. Daarnaast nemen de toelagen & tussenkomsten (waaronder subsidies) ook een aanzienlijk aandeel in en zijn gegroeid tot 26% van de totale opbrengsten.

Evolutie kosten	2013	2012	2011
Programmatie	2389	3011	3368
Promotie	1016	1171	1051
Uitbesteed werk	1569	1499	1448
Personeel	2425	2369	2394
Afschrijvingen	368	347	270
Algemene diensten	1955	1955	2031
Totaal	9723	10352	10562

Tabel 4. Evolutie kosten

Aan de kostenzijde is er ook duidelijk een evolutie zichtbaar in Tabel 4. De kosten inzake programmatie en promotie dalen respectievelijk 21% en 13% door het verminderde

aantal Ancienne Belgique -concerten (en het wegvallen van andere projecten). De totale kosten dalen op jaarbasis tevens met 6% ten opzichte van 2012.

Gezien de totale kosten en opbrengsten gelijkmatig dalen met 6% wordt het werkingsjaar 2013 afgesloten met een jaarwinst van 75 000 euro. De gecumuleerde winst voor 2013 bedraagt 377 000 euro.

iv. Analyse toelagen en tussenkomsten

De subsidies die de Ancienne Belgique elk jaar vergaart bestaan uit verschillende toelagen, voornamelijk afkomstig vanuit de Vlaamse Gemeenschap. Globaal gezien dalen de toelagen in 2013 met 13% (zie Tabel 5).

Evolutie toelagen	2013	2012	2011
Structurele toelagen	1933	1896	1849
Projecttoelagen	250	682	662
Sociale tussenkomsten	359	338	325
Totaal	2542	2916	2836

Tabel 5. Evolutie toelagen

De verschillende soorten toelagen

Onderstaand overzicht geeft een beeld over de structurele toelagen en de projecttoelagen van de Ancienne Belgique (voor het werkingsjaar 2013). De Vlaamse Gemeenschap heeft hierin een aandeel van 90%.

Overzicht toelagen x 1000 euro	Bedrag	Instantie
Structurele toelagen	1860	Vlaamse Gemeenschap
Structurele toelagen	73	Vlaamse Gemeenschapscommissie
Projecttoelage Parcours Alternatief	40	Vlaamse Gemeenschapscommissie
Projecttoelage Boterhammen in't Park	100	Vlaamse Gemeenschap
Projecttoelage Feeërieën	65	Brussel Hoofdstedelijk Gewest
Projecttoelage Kleine Boterhammen	10	Vlaamse Gemeenschap
Projecttoelage Brusselse Werking	35	Stad Brussel
Totaal	2483	

Tabel 6. Overzicht toelagen in euro.

Overzicht toelagen x 1000 euro	%	Instantie
Structurele toelagen	85%	Vlaamse Gemeenschap
Structurele toelagen	3%	Vlaamse Gemeenschapscommissie
Projecttoelage Parcours Alternatief	2%	Vlaamse Gemeenschapscommissie
Projecttoelage Boterhammen in't Park	5%	Vlaamse Gemeenschap
Projecttoelage Feeërieën	3%	Brussel Hoofdstedelijk Gewest
Projecttoelage Kleine Boterhammen	1%	Vlaamse Gemeenschap
Projecttoelage Brusselse Werking	2%	Stad Brussel
Totaal	100%	

Tabel 7. Overzicht toelagen in %

Uit voorgaande tabellen blijkt dat het subsidiebudget van Ancienne Belgique ongeveer 25% van het totale opbrengstenpakket omvat. Dit komt neer op een bedrag van 2,54

miljoen euro. Ancienne Belgique ontvangt 90% van deze subsidies van Vlaamse overheden. De drie voornaamste beweegredenen waarom Ancienne Belgique deze subsidies krijgt zijn de volgende: subsidie van de Vlaamse Gemeenschap aan Ancienne Belgique als concertzaal, subsidie van de Vlaamse Gemeenschap als Vlaamse instelling in Brussel en subsidies aan Ancienne Belgique omwille van diverse projecten die ze organiseren (cf. Boterhammen in het Park). Het subsidiebudget van Ancienne Belgique ligt dan ook beduidend hoger in vergelijking met andere concertzalen. Dit heeft verschillende redenen, waaronder het feit dat Ancienne Belgique erkend is als Vlaamse instelling in Brussel.

Ancienne Belgique opereert zowel op artistiek als infrastructureel vlak als Vlaamse instelling (in Brussel). Volgens Financieel Directeur De Breuck dient ongeveer 40% van het subsidiebudget voor het dagdagelijkse onderhoud van het concertgebouw. Aangezien het gebouw van de Ancienne Belgique eigendom is van de Vlaamse Gemeenschap, maar door vzw Ancienne Belgique gebruikt wordt dienen deze laatste ook te zorgen voor het onderhoud. Evenwel zijn grote infrastructuurwerken ten koste van de Vlaamse Gemeenschap. De overige 60% van het subsidiebudget, toegekend door de Vlaamse Gemeenschap aan Ancienne Belgique, dient ter ondersteuning van de artistieke werking. Dit omvat onder meer de optredens in de grote zaal, de –verlieslatende- optredens in de Club (later meer hierover), de ondersteuning van Vlaamse jonge groepen, etc ...

v. Ancienne Belgique als Vlaamse Cultuurinstelling

AB stapt pas in 2011 echt in als Kunstinstituut van de Vlaamse Gemeenschap. In 2007 werd wel reeds een 'samenwerkingsovereenkomst 2007-2009' gesloten tussen AB en de Vlaamse Gemeenschap. De kwantitatieve bepalingen daarin werden probleemloos

gehaald. Ook over de kwalitatieve bepalingen werden geen opmerkingen gemaakt.²⁴ Sinds 1 januari 2011 is er tussen de Vlaamse regering en Ancienne Belgique vzw een beheersovereenkomst gesloten voor de periode van vier jaar die de samenwerking vastlegt tussen deze partijen in het kader van het Kunstendecreet. De Vlaamse Regering verbond zich er toe om jaarlijks een subsidie van minstens 1 731 984,36 euro toe te kennen aan de organisatie op basis van het ingediende beleidsplan 2011-2015 van Ancienne Belgique. De toegekende subsidie wordt aangewend voor de dekking van basis-, personeels- en werkingskosten van de organisatie en wordt conform de doelstellingen van de organisatie aangewend.

“De Ancienne Belgique is een muziekhuis én hoofdstedelijk project van de Vlaamse Gemeenschap,” zo luidt de tekst van de inaugurale gedenkplaat van december '96. Dit wil zeggen dat de Vlaamse regering in de hoofdstad een uniek en exemplarisch project ontwikkeld wil zien, dat tegelijk ook de grenzen van de internationale mogelijkheden binnen sector aftast – aldus De Breuck. Vanuit deze beleidsoverwegingen zal de vereniging als hoofdactiviteit op haar locatie in Brussel een programma opbouwen dat op grote schaal muziek van internationaal niveau aan een breed publiek toont.

Voordelen en subsidievoorwaarden

Het gegeven dat Ancienne Belgique een Vlaamse culturele Instelling geworden is hangt echter ook samen met enkel voorwaarden. Hier zijn volgens Financieel Directeur De Breuck verschillende voordelen van, maar er moet ook voldaan worden aan enkele verplichtingen. Volgens De Breuck zijn er drie grote voordelen (naast veel andere kleine opportuniteiten), namelijk: de ondersteuning van de artistieke werking; de mogelijkheid

²⁴ Aanvraag tot subsidiëring voor het geheel van de werking in het kader van het Kunstendecreet, Zakelijk Advies, KD/11-15/IVG/006.

om projecten en groepen te ondersteunen waar men dit in een marktconforme situatie zonder subsidie niet zou kunnen doen; de ruimte om niet puur-commerciële acts te boeken (ABClub). We bespreken deze drie kort.

a. Voordelen

Vooreerst is er de ondersteuning van de artistieke werking. Dit houdt in dat een groot deel van de subsidies gebruikt worden om de werking van de Ancienne Belgique (met zijn daarbij horende concerten en de begeleiding ervan) meer te professionaliseren. Ancienne Belgique heeft zoals reeds vermeld geen vrijwilligerswerking (in tegenstelling tot vele andere concertzalen). Dit straalt af op de professionaliteit en efficiëntie van de organisatie. Hoewel dit een kost zou besparen, is deze keuze volgens De Breuck een goede geweest. Ancienne Belgique heeft een zekere reputatie binnen de muziekcène door op verschillende vlakken uit te blinken als concertzaal (zowel nationaal als internationaal). Wanneer een concertzaal professionaliteit uitstraalt, werkt dit alleen maar in het voordeel.

Vervolgens is er de mogelijkheid om projecten en groepen te ondersteunen waar men dit in een marktconforme situatie zonder subsidie niet zou kunnen doen. Ancienne Belgique probeert een actieve voortrekkersrol te spelen onder de Vlaamse concertzalen op vlak van ondersteuning van jong talent (Vlaams, maar ook internationaal).

Dit doet ze op verschillende manieren. Vooreerst helpt Ancienne Belgique op vlak van promotie. Wanneer een nog minder bekende groep kan optreden in een concertzaal als Ancienne Belgique, betekent dit een groot pluspunt op hun palmares. Internationaal gezien wordt de concertzaal als kwaliteitsvol gezien en heeft een sterke reputatie. “Het imago van een kleine groep stijgt aanzienlijk na een passage in Ancienne Belgique,” aldus De Breuck. Daarnaast probeert de concertzaal deze jonge opkomende talenten in contact te leggen met grote internationale acts. Doordat Ancienne Belgique twee zalen heeft kan ze een programmatie opstellen waarbij er in de grote zaal een internationale

act geprogrammeerd staat, terwijl in ABClub een kleinere band staat. Zo kunnen beide groepen met elkaar in contact komen. “Dit is vaak heel leerrijk voor kleinere bands. Het gebeurt dan ook vaak dat er een latere samenwerking uitgroeit op verschillende vlakken na dergelijke ontmoeting,” meent De Breuck. Tenslotte is er de ruimte om niet puur-commerciële acts te boeken (ABClub). De ABClub is de kleine zaal van het concertgebouw die toegang biedt aan 250 concertgangers. Hier worden muziekbands en –acts geprogrammeerd die nog niet groot genoeg zijn om een grote zaal te vullen, maar wel een zekere impact hebben binnen de muziekscène (met groeipotentieel). Om enkele voorbeelden te noemen: Editors, Black Eyed Peas, The White Stripes & Stereophonics hebben hier voor hun grote doorbraak nog opgetreden en behoren thans tot de wereldtop. Vaak betekent de steun van een concertzaal als Ancienne Belgique enorm veel voor een groep die (inter)nationaal wil doorbreken.

b. Voorwaarden

Als gesubsidieerde concertzaal en Vlaamse Culturele Instelling dient Ancienne Belgique te voldoen aan enkel voorwaarden en beperkingen. Een groot deel van de voorwaarden staat neergeschreven in de beheersovereenkomst die gesloten werd tussen Ancienne Belgique en de Vlaamse Regering (vertegenwoordigd door Vlaams Minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, Joke SCHAUVLIEGE).

Ten eerste wordt de Vlaamse kaart duidelijk getrokken: “De vereniging blijft continu belangstelling ontwikkelen voor het werk uit eigenland en voor het repertoire in het Nederlands. Zij blijft een actieve rol spelen in de toekomst van de hoofdstad van de Vlaamse Gemeenschap.” Het Vlaamse karakter van Ancienne Belgique moet bewaard blijven. Dit heeft tot gevolg dat de concertzaal zich voornamelijk moet inzetten van de ondersteuning van Vlaamse groepen. Volgens De Breuck sluit dit echter niet uit dat ook Brusselse, Waalse of internationale acts kunnen rekenen op de steun van Ancienne Belgique.

Ten tweede is de concertzaal een pilootgegeven waarbij internationaal werken een must is. “Denken en handelen van de vereniging steunt op het begrip moderniteit, afhankelijk van het innovatieklimaat binnen het huis”. Dit wil zeggen dat Ancienne Belgique nieuwe ontwikkelingen breed toepasbaar maakt in het vlak van technologie, management, optredens, ... De terrein verkennende rol die Ancienne Belgique speelt in deze domeinen dient om kennis op te bouwen die kan uitdijen naar het Vlaamse cultuurlandschap. Om deze kennis te vergaren dient de concertzaal trachten samen te werken met de belangrijke actoren uit het binnen- en buitenland. De internationale dimensie van AB kent verschillende vormen. In de eerste plaats is er de internationale profilering door het presenteren van buitenlandse acts, maar de ambitie in het kader van Kunstinstelling van de Vlaamse Gemeenschap reikt veel verder. “De ‘internationaliteit’ uit zich ook in onze scouting, netwerking, AB als internationaal lanceringsplatform, als coproducent voor internationale producties alsook (op regelmatige basis) als deskundigen in het buitenland tijdens panelgesprekken.”

Daarnaast wordt op vlak van repertoire en programma ook enkele richtlijnen opgelegd (die tevens gelinkt zijn aan het internationaal karakter van de zaal). Ancienne Belgique zal - met de haar binnen het Kunstendecreet toegekende subsidie - een volwaardige artistieke werking uitbouwen. Hierbij moet ze minstens 150 optredens programmeren met daarbij optimaal gebruik te maken van de verschillende zaalformaten (ABClub, AB Grote Zaal, AB Theater, AB Flex, AB Box, ...). “Hierbij streeft zij naar een gezonde verhouding tussen Vlaamse muziek en een internationaal aanbod. De artiesten worden geselecteerd binnen een internationaal referentiekader en getuigen van artistieke kwaliteit en maatschappelijke relevantie.” Financieel Directeur De Breuck verklaart dit nader: “Het kader wordt gedragen door een degelijke voorkennis die is opgebouwd rond het consulteren van, en spiegelen aan internationale spelers : in casu vaktijdschriften (de geschreven pers), digitale dragers, collega programmatoren en het bezoeken van internationale presentatieplatformen en ontdekkingsfestivals zoals o.a. Eurosonic (Groningen, NL), SXSW (Texas, Us), Womex (diverse Europese locaties), waar artiesten aan de belangrijkste spelers worden voorgesteld.” Alle geconsulteerde media dienen dus

om de programmatie op een internationaal gewaardeerd niveau te houden. Dit niveau zal door de organisatie ook gehanteerd worden om lokale artiesten klaar te stomen voor het (inter)nationale werk. Ancienne Belgique moet zich bijkomend ook engageren voor specifieke Vlaamse projecten en geregeld speciale aandacht besteden en kansen geven aan jong Vlaams talent. “Daarbij moeten we steeds oog hebben voor de voortdurende evolutie in het muzieklandschap en dat zal zich vertalen in de programmering van (ver)nieuwe(nde) acts,” aldus De Breuck.

Ten slotte worden enkele bijkomstigheden bepaald. Zo speelt Ancienne Belgique een actieve rol in de opleiding van jonge professionelen in de verschillende domeinen waarin gewerkt wordt: de muziek, het muzikale Nederlands, de publiekswerving en de podiumtechnieken. Het gaat hierbij onder andere om stages, individuele begeleiding van lokale artiesten en samenwerking met hogeschoolopleidingen.

Er staat ook toezicht op nakoming van deze voorwaarden. Elk jaar wordt het beleid en de werking van Ancienne Belgique doorgelicht: “De evaluatie van het vijfjarig beleidsplan, bedoeld in artikel 7, § 3, gebeurt volgens de bepalingen van artikel 19, § 2, 3° en § 3 van het Kunstendecreet.” Eventuele bijsturingen zijn dan ook mogelijk.²⁵

vi. Rechtvaardiging subsidies

Na de uiteenzetting over de verschillende subsidies die toekomen aan Ancienne Belgique is de centrale vraag in welke mate deze subsidies - in geval van Ancienne Belgique – nodig zijn om te overleven. Kan een concertzaal als Ancienne Belgique overleven moest ze marktconform werken, waarbij er dergelijke steun vanuit de (Vlaamse) overheid ontbreekt?

²⁵ Zie Kunstendecreet.

Er werden in 2011 een twintigtal vierjarige dossiers ingediend, waarvan er in totaal negen een negatief preadvies kregen. De Beoordelingscommissie Muziek²⁶ merkt op “dat vrijwel alle clubs in de breedte werken. Naast het presenteren van concerten bestaat een aanzienlijk deel van hun werking ook onder meer uit kunsteducatie: het aanbieden van instrumentlessen, vertrouwd maken met muzieksoftware, repetitieruimtes ter beschikking stellen en ook repetities begeleiden, tot en met volledige begeleiding van musici in spe op alle domeinen: promotie, management, booking, enz. Verschillende clubs organiseren ook hun festival. Organisatievormen lopen dus ook hier door elkaar.”

Financieel Directeur van de concertzaal, Ignace De Breuck, ziet verschillende voordelen van subsidies die niet te overzien zijn. “Subsidies voor Ancienne Belgique zijn wel degelijk mogelijk. Als enige concertzaal in België (en bovendien in Brussel-Hoofdstad) van dit formaat is het nodig om een zekere reputatie te behouden.” Dit imago wordt door verschillende factoren tot stand gebracht en gehouden. “We proberen zo veel mogelijk jonge Vlaamse muziekgroepen te steunen en te promoten. Hier kruipt echter ook heel wat tijd en geld in. Ancienne Belgique heeft een grote invloed in de Europese muziekscène. Groepen die wij als concertzaal kunnen steunen maken veel meer kans om later nationaal en internationaal door te breken.” Zoals reeds vermeld is het internationale karakter van Ancienne Belgique niet te onderschatten: de grote afstand tussen jonge Vlaamse groepen en internationale acts wordt verkleind wanneer beide met elkaar in contact komen tijdens optredens. Bovendien is een optreden in Ancienne Belgique voor een Vlaamse groep vaak een gelegenheid om een zeker aanzien en internationale bekendheid te creëren. Het sterke imago van de rocktempel moet ondersteund worden door een zekere professionaliteit. Dit laatste vergt echter veel geld en tijd van Ancienne Belgique. In een marktconforme situatie zou dit minder of zelfs niet mogelijk zijn.

²⁶ L. MISHALLE, Beoordelingscommissie Muziek, “Motivering ranking door beoordelingscommissie” (zie bijlage).

Naast de ondersteuning van jonge groepen, biedt Ancienne Belgique ook de mogelijkheid aan internationale acts om op te treden in België. Het betreft enerzijds grote, internationale acts die in België een tussenstop willen doen tijdens hun tournee, maar niet terecht kunnen in te grote zalen (zoals Sportpaleis, Lotto Arena of Vorst Nationaal). Anderzijds gaat het vooral ook om kleine, minder populaire artiesten die worden geprogrammeerd in de kleine zaal van Ancienne Belgique (ABClub). Deze kosten voor het organiseren van deze optredens zijn in verhouding echter wel veel groter dan een optreden in de grote zaal. De Breuck verklaart: "Bij een optreden zijn vaste kosten - zoals twee techniekers, een geluidsman, barpersoneel,... - bijna dezelfde als een optreden in de grote zaal. Evenwel zijn de inkomsten (met een publiek een maximale capaciteit van 250 personen heeft) veel lager. Een optreden in ABClub zorgt gemiddeld dan ook voor 2300 euro verlies." Het verlies van deze optredens wordt deels gecompenseerd met de winsten van optredens in de Grote Zaal. Evenwel kan dit verlies nooit volledig gecompenseerd worden en zorgen de subsidies dus voor een verdere compensatie hiervan. In een situatie waarbij deze - verlieslatende - optredens in ABClub niet zouden georganiseerd worden, zou dit een verlies betekenen voor zowel het publiek, als de band zelf.

Een vergelijking met andere Europese landen maken is moeilijk volgens De Breuck. "In het buitenland hebben ze een totaal andere manier van werken. In het Verenigd Koninkrijk bijvoorbeeld werken ze met grotere zalen en grotere artiesten. Dit is in België niet mogelijk. In Nederland anderzijds is het systeem van werking totaal anders. Vergelijkbare concertzalen zoals Paradiso hebben ook een uitgebreid assortiment aan nachtoptrredens. Ancienne Belgique programmeert alleen maar avondoptredens" Dit is mede te wijten aan Belgische wetgeving omtrent de geluidsnormen.

De hamvraag blijft nog steeds onbeantwoord: "Wordt de samenleving beter uit de huidige subsidieregeling die uitgaat van de Vlaamse overheid?" Deze vraag werd uiteindelijk ook voorgelegd aan Ignace De Breuck. Deze laatste ziet drie belangrijke redenen waarom de subsidieregeling zou moeten blijven bestaan. "De samenleving

wordt er beter uit omdat jonge Vlaamse muziekgroepen de kans krijgen op te treden in een zaal met een zekere reputatie en bijgevolg vaak ook doorbreken. Muziek is bovendien een zeer toegankelijke vorm van cultuur. Muziek kan een soort eenheid en een samenhang creëren die men enkel kan ervaren bij live optredens. Bovendien zijn veel van onze concertbezoekers jongeren die op een geheel nieuwe manier in contact komen met muziek.” Ancienne Belgique kan wel degelijk overleven zonder subsidies, maar dit zou sterk ten koste gaan van verschillende aspecten van de concertzaal. “Zo zou op vlak van programmatie enkel gekozen moeten worden voor de grote commerciële publiekstrekker die gegarandeerd uitverkocht geraken. Het zaalgebruik en business model zou volledig aangepast moeten worden. Tevens zou van ondersteuning voor jong talent geen sprake meer zijn. Het gebruik van ABClub en andere zijprojecten zoals Boterhammen in het Park en Feeëriën zouden uitgesloten worden. Hoe kleiner de zaal of project, hoe meer subsidies nodig zijn”. Over het algemeen is Ancienne Belgique wel degelijk tevreden over het algemeen subsidiebeleid. Meer subsidies zouden nog meer mogelijkheden openen om te groeien, maar de huidige subsidieregeling volstaat zeker.

vii. Evaluatie subsidies

Het aanvraagdossier van Ancienne Belgique omhelst het doel om tegen 2015 “een heuse muziekhub uit te bouwen, een distributiecentrum waar de goederen die binnenkomen en verdeeld worden van muzikale aard zijn.”²⁷

In haar rapport evalueert de Vlaamse Overheid het aanvraagdossier van AB en onderscheidt daarin drie niveaus: “het eerste (AB1) is de oorspronkelijke AB: een internationaal toonaangevende dubbele concertzaal. Het tweede niveau is het mediale

²⁷ Aanvraag tot subsidiëring voor het geheel van de werking in het kader van het Kunstendecreet, Zakelijk Advies, Instellingen van de Vlaamse Gemeenschap (2011-2015), KD/11-15/IVG/006, p. 4/7.

platform: ABtv en ABradio (AB2). Het hoeft geen betoog dat AB2 vooral geld kost: de muzikliefhebber betaalt hier niet, en bezorgt AB dus ook geen inkomsten. Tot slot is er AB3: in feite een doorgedreven effect van AB2, waar AB een muziekbeleving wordt die er 24 uur per dag is. In dat concept groeit AB dan uit tot opinion leader in de muzieksector.”

Ze blijft hierbij echter ook kritisch: “Er worden heel wat plannen en dromen voorgesteld, maar het realiteitsgehalte hiervan wordt niet altijd bekeken. De organisatie geeft evenmin prioriteiten in de gewenste uitbreidingen en plannen..”²⁸ “De commissie beschikt echter over onvoldoende inhoudelijke informatie om de kwaliteit van de toekomstplannen van AB te beoordelen. Het dossier gaat dieper in op een aantal dromen en ambities, maar blijft eerder vaag wat betreft streefcijfers, doelstellingen op korte en middellange termijn en concrete plannen voor de komende jaren. Dit belet een grondige evaluatie van het toekomstbeleid van AB.”²⁹

In dit zakelijk advies vallen alle redenen met bijhorende nuancerings terug te vinden voor de toewijzing van de subsidiegelden aan Ancienne Belgique. De grote kosten vallen onder te brengen in twee categorieën: artistieke kosten en beheerskosten. Samenvattend stelt het agentschap Kunsten en Erfgoed voor om de beheersmiddelen op te trekken. Het agentschap vindt het AB2-luik waardevol, al adviseert het om voor dat luik bijkomende inkomsten te zoeken. Het agentschap vindt het AB3-luik daarentegen te prematuur om in deze subsidieperiode in aanmerking te worden genomen.”³⁰

Elk jaar worden de artistieke en financiële gegevens van de concertzaal doorgelicht door de beoordelingscommissie. Zij stellen een rapport op waarbij ze de voorwaarden nagaan

²⁸ Aanvraag tot subsidiëring voor het geheel van de werking in het kader van het Kunstendecreet, Zakelijk Advies, Instellingen van de Vlaamse Gemeenschap (2011-2015), KD/11-15/IVG/006, p. 4/7.

²⁹ Aanvraag tot subsidiëring voor het geheel van de werking in het kader van het Kunstendecreet, Artistiek Advies, Instellingen van de Vlaamse Gemeenschap (2011-2015), KD/11-15/IVG/006, p. 2/6.

³⁰ Aanvraag tot subsidiëring voor het geheel van de werking in het kader van het Kunstendecreet, Zakelijk Advies, Instellingen van de Vlaamse Gemeenschap (2011-2015), KD/11-15/IVG/006, p. 4/7.

die bepaald zijn in de beheersovereenkomst. Bovendien kan de beoordelingscommissie – in samenspraak met het agentschap Kunsten en Erfgoed - evalueren of de noodzaak van subsidies (en de grootte ervan) nog steeds aanwezig is. Indien dit niet het geval is, kunnen de subsidies aangepast worden.

B. HET DEPOT

Allereerst wordt in het eerste deel een algemene historiek gegeven van Het Depot en wordt ingegaan op de werking van deze concertzaal. Vervolgens zal het business model besproken worden in nauwe relatie met de subsidiëring. Ten slotte zal ook dieper ingegaan worden op de vraag of het ook anders kan; kan Het Depot overleven zonder subsidies of zou hierdoor sprake zijn van marktfalen? Afwisselend zal er gebruik gemaakt worden van data verkregen uit het interview met directeur van Het Depot, Mike Naert, maar ook van overheidsbronnen en gegevens uit de jaarrekeningen.

i. Inleiding & Werking

“De AB bijvoorbeeld is een zeer geregelde organisatie, wij zijn eigenlijk een uit de hand gelopen jeugdhuis”. (Mike NAERT, Directeur van Het Depot)³¹

Gedurende de periode 2003-2005 organiseerde Het Depot concerten op verschillende locaties in Leuven, dit onder meer in Silo, Sojo, en het STUK. Vanaf september 2005 stelde de stad Leuven de voormalige filmzaal Eden aan het Martelarenplein ter beschikking. Vanaf begin 2011 werd door renovatiewerken Het Depot tijdelijk voor 20

³¹ Alle quotes komen uit het interview met Mike NAERT, directeur van Het Depot, uitgevoerd op 15/04/2014.

maanden verplaatst naar een andere locatie op de Kapucijnenvoer. Er werden verbeteringen aan het gebouw aangebracht zodat de capaciteit van de zaal van 640 tot 800 personen is verhoogd. Qua werking maakt Het Depot deel uit van het overleg Cultuurforum, programmatorisch werkt deze organisatie echter nauw samen met het cultuurcentrum STUK. Verder is er een sterke samenwerking met andere actoren uit het Vlaamse cultuurnetwerk zoals Trix Antwerpen en het Hasseltse Muziekodroom. Het publiek dat deze concertzaal aantrekt komt voor ongeveer 75 procent uit Vlaams Brabant. Dit sluit een internationale uitstraling echter niet uit voor bepaalde bands.

De concertzaal heeft een maximum capaciteit van 850 personen en beschikt over alle faciliteiten voor grotere concerten, maar wordt ook gebruikt voor seminars, productpresentaties en congressen. De Foyer daarentegen heeft een capaciteit van 150 personen. Deze ruimte wordt gebruikt voor kleinere concerten, presentaties en persconferenties. Ten slotte biedt Het Depot een lounge-ruimte aan: dit is een multifunctionele ruimte met maximumcapaciteit van 50 personen. Deze ruimte kan worden gehuurd voor kleinere events, presentaties en vergaderingen.³²

Het Depot biedt ook instrumentlessen, softwarelessen, PA-cursussen en workshops aan en er zijn vier repetitieruimtes en een studio aanwezig. Deze repetitieruimtes en studio zijn bedoeld voor opkomende artiesten en talent. Het doel hiervan is dus om professionelen verder te begeleiden in plaats van enkel hobbyistisch te opereren. Dit sluit aan bij de centrale opdracht van het Kunstendecreet: het ondersteunen van professionelen en muzikanten met de ambitie om ooit professioneel te worden. Op 3 december 2013 maakte Het Depot de nieuwe “artists in residence” bekend. Er zijn vier artiesten die momenteel gedurende een jaar begeleid worden: Willow, Tout Va Bien en Hydrogen Sea. De bands krijgen diverse speelkansen aangereikt als ondersteuning bij zowel internationale als nationale bands in deze concertzaal. Ook krijgen de muzikanten professionele coaching en kan de band profiteren van het uitgebreide netwerk van

³² <http://www.hetdepot.be/over-ons/zaalhuur>; interview Mike NAERT.

contacten en de opgebouwde expertise en knowhow bij het uitstippelen van hun muzikale parcours.³³ Verder programmeert Het Depot bands en artiesten die verschillende doelgroepen moeten aanspreken. Enkele genres waar veel accenten van terugkomen zijn soul, funk en punkrock. Voor Belgische artiesten is Het Depot één van belangrijkste plaatsen waar releases worden voorgesteld. Het Depot onderscheidt zich voornamelijk van andere concertzalen zoals bijvoorbeeld Ancienne Belgique door zijn capaciteit en ligging. Leuven is een centrumstad, en bijgevolg is deze concertzaal meer gericht op een meer lokale werking. Ook fungeert deze locatie als een “hangplek” of community voor artiesten uit de regio.³⁴

In 2012 waren er in Het Depot 5.9 VTE. Het zakelijk advies met betrekking tot subsidies voor Het Depot toont dat ze zijn personeelsbestand verder wil uitbreiden tot maximum 9 VTE tegen 2016.³⁵ Het team bestaat momenteel (in 2014) uit 7 stafmedewerkers: elke werknemer neemt een verschillende functioneel deel voor zich, dit kan gaan van artistieke programmatie, muzikeducatie, externe relaties en horeca, logistiek en productie tot zakelijke leiding en communicatie en promotie. Uit de jaarrekening blijkt dat het aantal vaste werknemers tussen 2010 en 2013 gestegen is van 5 naar 7.³⁶ Verder wordt het team versterkt met freelancers die aangeworven worden via interim kantoren. Deze groep werknemers zijn voornamelijk technici, schoonmaak- en onderhoudspersoneel. Ook doet Het Depot beroep op vrijwilligers om onder andere flyers uit te delen en hulp tijdens concerten te bieden. Ten slotte stelt het stageplekken

³³ <http://www.hetDepot.be/over-ons/artist-residence>; interview Mike NAERT.

³⁴ Interview Mike NAERT.

³⁵ <http://www.kunstenenerfgoed.be/sites/default/files/uploads/muziekclub>; zie bijlage info 2012 sociale balans.

³⁶ Interview Mike NAERT.

ter beschikking voor studenten uit allerlei richtingen zoals bijvoorbeeld het TSO podiumtechnieken.³⁷

Een korte bevraging bij naburige horecazaken op het martelarenplein benadrukt de sterke verwevenheid van het Depot en zijn omgeving. Zo stelt de uitbater van Brasserie Kosmopol: “Wanneer Het Depot een uitverkocht concert heeft dan voorzien wij direct een extra werkracht om dezelfde kwaliteit te kunnen aanbieden aan de grote toestroom van klanten.” Verder bevestigt de uitbater van brasserie Charly’s, La Vignette en bistro Piazza deze stelling, vooral restaurants en brasseries kennen voor concerten een grote toestroom van voornamelijk mensen van 25 of ouder. De cafés (café Sport, Bar Mundo) daarentegen kennen vooral na uitverkochte concerten een grote toestroom, en dit ook van de reeds vernoemde doelgroep. Opvallend is dat de meeste horecazaken expliciet vermelden dat studenten niet de klanten zijn die voor of na deze optredens hun inkomsten doen toenemen. Desalniettemin toont deze korte bevraging bij naburige horeca dat door de positionering van Het Depot op het martelarenplein, andere actoren hiervan een graantje kunnen meepikken.³⁸

In volgend deel gaan we dieper in op het business model van Het Depot: concreet zal worden bekeken waarvoor subsidies gebruikt worden, via welke kanalen deze verkregen zijn en of deze concertzaal zonder subsidies zou kunnen overleven.

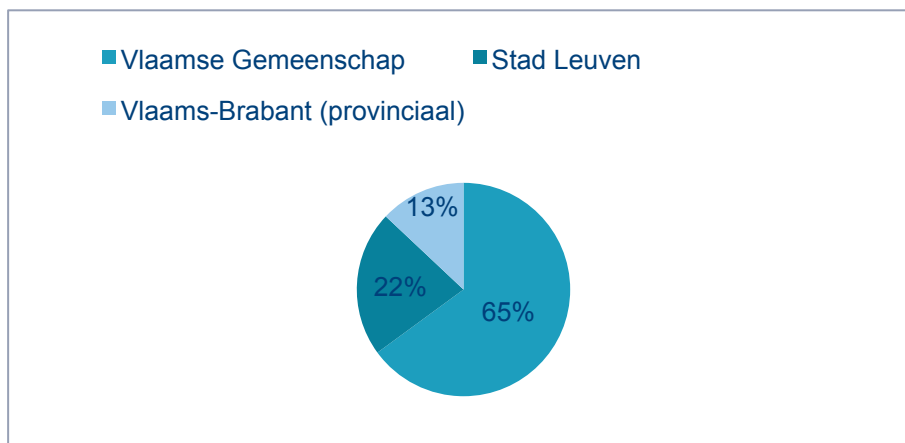
³⁷ <http://www.hetdepot.be/over-ons/team>; interview Mike NAERT.

³⁸ Korte bevraging bij uitbaters Kosmopol, La Vignette, Café Sport, Bar Mundo, Brasserie Charly’s en bistro Piazza.

ii. Analyse business model en werkingsjaar 2013

a. Subsidiëring op verschillende niveaus in 2013

Momenteel ontvangt Het Depot subsidies van drie overheden voor de werking: de Vlaamse Gemeenschap subsidieert 250 000 euro per jaar voor de periode van 2013 tot 2016. De provincie Vlaams-Brabant daarentegen ondersteunt met 50 000 euro per jaar en de stad Leuven subsidieert jaarlijks rechtstreeks 85 000 euro voor de werking. Hierbij valt het op dat de Vlaamse Gemeenschap de grootste geldschieter is. In totaal komt dit dus neer op 385 000 euro werkingssubsidies voor deze organisatie.³⁹ De aandelen per niveau worden voorgesteld op figuur 1, de Vlaamse Gemeenschap is de dus de grootste geldschieter met 65 procent, dan de stad Leuven met 22 procent en ten slotte het provinciaal niveau met 13 procent.

Figuur 2. Niveaus subsidies Het Depot

Een belangrijke opmerking hierbij is wel dat Het Depot aanvankelijk 350000 euro subsidies heeft aangevraagd bij de Vlaamse Gemeenschap maar er slechts 250000 heeft gekregen. Tussen de periode 2010-2012 bedroeg de hoeveelheid subsidies een kleine

³⁹ Interview Mike NAERT; <http://www.kunstenenerfgoed.be/sites/default/files/uploads/muziekclub.pdf>.

160000 euro, dit bedrag is dus nu wel fors gestegen. Wat betreft het gebouw heeft de stad Leuven de grootste bijdrage geleverd.⁴⁰ De stad heeft 70 procent bijgedragen voor het gebouw, de Vlaamse Gemeenschap 28 procent en 2 procent wordt betaald door Het Depot zelf. Deze kleine bijdrage wordt gebruikt voor de afwerking van het gebouw. De stad Leuven blijft dus wel de bouwheer en eigenaar maar ook de belangrijkste verantwoordelijke voor het gebouw, Het Depot heeft echter wel 36 jaar erfpacht.⁴¹ Echter ontvangt Het Depot niet enkel subsidies voor zijn dagdagelijkse werking. Tabel 8 toont dit in detail.

Subsidie*1000	Bedrag	Procentueel
Vlaamse Gemeenschap	250	52%
Provincie Vlaams -Brabant	50	11%
Stad Leuven	85	17%
Subsidies investeringen	48	10%
Subsidies personeel	14	3%
Subsidies andere	32	7%
Totaal	479	100,00

Tabel 8. Subsidies van Het Depot gedurende boekjaar 2013.

Het Depot ontvangt zoals reeds gesteld 385 000 euro aan publieke middelen voor zijn werking. Dit bedrag is slechts 80 procent van het totale subsidiebedrag. De overige 20 procent is voor verbouwingen die Het Depot zelf heeft gefinancierd, maar waarvoor een investeringsondersteuning is voorzien van de provincie Vlaams-Brabant. Verder is drie

⁴⁰ <http://www.kunstenenerfgoed.be/sites/default/files/uploads/muziekclub.pdf>.

⁴¹ Erfpachtovereenkomst (zie bijlage).

procent van het subsidiebedrag sociale maribel. En als laatste wordt zeven procent verkregen ter ondersteuning van specifieke projecten. Dit zijn dus projectsubsidies.⁴²

b. Inkomsten en uitgaven

De omzet van Het Depot bedraagt in 2013 2,3 miljoen, ongeveer 21 procent zijn subsidies en de overige 79 procent inkomsten wordt gegenereerd uit eigen middelen, zoals wordt voorgesteld op tabel 2.⁴³ Het Depot haalt de meerderheid van zijn opbrengsten uit de rechtstreekse ticketverkoop voor concerten. Ook de inkomsten door horecawerking zijn niet te onderschatten. Maar liefst 16 procent van de totale opbrengst bestaat uit inkomsten via dit kanaal. Een kleine 10 procent wordt vervolgens verkregen vanuit sponsoring, de financiële inkomsten daarentegen zijn verwaarloosbaar en de andere inkomsten zijn voornamelijk verkregen door cursussen aan te bieden, inkomsten van het sanitair, doorverkoop van softwarepakketten en ook inkomsten van de vestiaire en lockers.

Opbrengsten x1000 euro	Bedrag	Procentueel
Ticketverkoop	772	35%
Diensten zaalverhuur	110	5%
Horecawerking	359	16%
Toelagen en tussenkomsten	479	21%
Sponsoring	184	8%
Recuperatie & financiële inkomsten	2	<1%

⁴² Interview Mike NAERT

⁴³ (<http://www.kunstenenerfgoed.be/sites/default/files/uploads/muziekclub.pdf>) zie bijlage ... en <http://www.veto.be/jg38/veto3805/archicultuur-3-het-Depot>

Andere	387	18%
Totaal	2267	100%

Tabel 9. Inkomsten van Het Depot gedurende boekjaar 2013

Uitgaven x1000	Bedrag	Procentueel
Programmatie	504	22%
Uitbesteed werk	52	2%
Vast personeel	364	16%
Afschrijvingen	87	3%
Onderhoud en huur	167	7%
Productiekosten	211	9%
Promo en gerelateerd drukwerk	60	3%
Andere	929	38%
Totaal	2267	100%

Tabel 10. Uitgaven van Het Depot gedurende boekjaar 2013

Bovenstaande tabel toont dat de één vijfde van de totale kost zich bevindt bij de programmatie. Dit houdt in: het betalen van gages, verblijf en commissies is. Dit is niet verbazingwekkend aangezien dit de kernactiviteit is van Het Depot. Verder zijn de loonkosten en andere kosten gerelateerd aan de tewerkstelling van de 7 vaste werkkrachten ook een hoge uitgave voor deze concertzaal. Een andere niet te onderschatten grote kost (9 procent) is de productiekost verbonden aan technisch materieel voor concerten. Verder zien we dat de categorie "andere" 38 procent van alle uitgaven omvat. Deze uitgaven zijn bijvoorbeeld afvalverwerking, andere bedrijfskosten (onroerende voorheffing), financiële kosten, belastingen, maar ook kosten voor security

en algemene administratie. Ten slotte zijn de kosten voor promo en uitbesteed werk beiden 3 procent van de totale uitgaven, de kosten voor onderhoud en huur zijn iets hoger (rond de 7 procent). Deze hoge kost voor onderhoud en huur worden verklaard door de erfpachtvergoeding van 89 150 euro. Echter wordt deze erfpacht terug gesubsidieerd door de stad Leuven, waardoor van de 175 000 subsidies van deze bron, het overige deel dient voor de werking en het andere deel dus dient om de erfpachtvergoeding te betalen.⁴⁴

Ten slotte heeft Het Depot boekjaar 2013 afgesloten met een te overdragen resultaat of winst van 5474 euro. Mike Naert bevestigt dat Het Depot er steeds naar streeft om ongeveer break even te eindigen elk boekjaar. Dit was dus niet anders in 2012-2013.⁴⁵

iii. Analyse toelagen en tussenkomsten

“In de pop- en rocksector is het iets gemakkelijker om eigen inkomsten te genereren, al is het maar enkel uit de horeca... heel de beleving rond het concert is compleet anders dan bij andere kunstdisciplines zoals bijvoorbeeld theater, toneel en beeldende kunsten”. (Mike NAERT, Het Depot)

Zoals blijkt uit bovenstaande quote is het volgens Mike Naert gemakkelijker voor de pop- & rocksector dan bij toneel, theater of dans of beeldende kunst om eigen inkomsten te genereren, bijvoorbeeld uit de horeca. Opvallend is hoe sterk de nadruk bij Mike ligt op de inkomsten uit horeca, deze bron van inkomsten is zeer belangrijk om Het Depot draaiende te houden. Deze bevinding bevestigt dat kunstvormen verschillen qua aard, maar ook in termen van markt gebonden factoren die samenhangen met de

⁴⁴ Erfpachtovereenkomst (zie bijlage).

⁴⁵ Interview Mike NAERT.

achterliggende business modellen.⁴⁶ Met de kunstvorm hangt met andere woorden de populariteit en de grootte van de afzetmarkt samen, pop- en rockmuziek is hierdoor minder subsidieafhankelijk dan kunstvormen die meer een nichepubliek aanspreken zoals bijvoorbeeld hedendaagse klassieke muziek of beeldende kunst. Aan deze stelling kunnen we ook nog toevoegen dat de beleving van de kunstvorm ook een belangrijke factor is. Zo bevestigt Mike dat op concerten wellicht enkele biertjes worden genuttigd en zo horeca een grote bron van inkomsten is, terwijl dit bijvoorbeeld minder inherent verbonden is aan beeldende kunstvormen.⁴⁷

De werkingsubsidies worden gebruikt om vaste kosten te dekken, en meer specifiek alle personeelskosten. Echter benadrukt Mike Naert dat de hoeveelheid die in totaal besteed wordt aan talentontwikkeling en artistiek interessante projecten ook gemakkelijk twee tot drie maal het aanvankelijk subsidiebedrag bedraagt, door deze techniek toe te passen. Het Depot zorgt er dus eerst voor dat de vaste kosten gedekt zijn en werkt met de overige 80 procent de verdere werking uit. Van de 50 à 60 kleinere foyerconcerten in 2013 waren er slechts een drietal winstgevend. Het volledig artistieke budget wordt dus bijna verdiend door grote artiesten zoals Milow, Hooverphonic en andere grote namen, te boeken. Echter benadrukt de geïnterviewde dat net die subsidies mogelijk maken dat er zowel kleinere foyerconcerten als grotere, uitverkochte concerten kunnen zijn. Zonder subsidies zou het met andere woorden onmogelijk zijn om artistiek kwetsbare projecten en opkomend talent te ondersteunen. Enkel de grote winstgevende concerten zouden dan nog overblijven. De rest van het jaar zou men aan externe verhuur moeten doen om winstgevend te blijven. Momenteel haalt deze zaal een nettowinst van drie procent uit externe verhuur, hiermee wordt getracht minstens één

⁴⁶ J. BAETENS, R. LAERMANS, W. VAN DE VELDE, W. EN B. VAN LOOY, "Publieke middelen voor de kunstensector: waarom investeren in kunstproductie de moeite loont", *Visietekst werkgroep Metaforum*, Metaforum KU Leuven, Leuven, 2013, 18-20.

⁴⁷ W. VAN DE VELDE, D., HESTERS EN B. VAN LOOY, "Kunstenorganisaties op zoek naar inkomsten. Welke businessmodellen zijn haalbaar?" in D. HESTERS, *Kunstzaken. Financiële en Zakelijke modellen voor kunst in Vlaanderen*, Kwarts, Brussel, 2013, 76; interview Mike NAERT.

personeelslid volledig te kunnen betalen, dit aandeel zou dus immens stijgen indien de subsidies zouden wegvallen.⁴⁸ Bij concerten in de Foyer heeft Het Depot tussen de 200 tot 1000 euro verlies, stel dat deze bands in de grote zaal spelen dan zou mede door het uitgebreide productieapparaat dit 3 maal zoveel kosten en zou het bijgevolg niet mogelijk zijn om de kleinere concerten te doen. De hoeveelheid subsidies zijn momenteel volgens Mike Naert de ondergrens, minder publieke middelen zou betekenen dat ze activiteiten moeten gaan afbouwen.

Deze analyse kunnen we linken aan het conceptueel kader dat direct aan onze onderzoeksvraag was gelinkt: er worden verschillende publieken aangesproken op het continuüm van populair tot niche. De grotere en meer bekende bands compenseren de verliezen die samengaan met minder winstgevende, maar wel artistiek interessante concerten. Verder toont het interview dat de kleine Foyer als voordeel heeft dat de productiekosten relatief laag liggen. Stel dat bands die een kleinere markt aanspreken, in de grote zaal moeten spelen, dan zouden de productiekosten immens toenemen en zou de haalbaarheid van het business model kleiner zijn.

Kan Het Depot overleven zonder subsidies?

Uit de argumentatie van directeur Mike Naert en een grondige kijk naar marktfalen, blijkt dat Het Depot wellicht niet zou verdwijnen indien subsidies zouden wegvallen. Echter is de volgende cruciale vraag dan wat de gevolgen hiervan zijn en of dit maatschappelijk wenselijk zou zijn. Als eerste biedt Het Depot een opstap voor muzikanten die een professionele carrière ambiëren door het aanbieden van repetitieruimtes en een studio. Verder biedt Het Depot een centrale infrastructuur waar gerepeteerd kan worden en concerten kunnen gegeven worden zonder problemen van geluidsoverlast met zich mee te brengen. Het cafécircuit daarentegen kent

⁴⁸ Interview Mike NAERT.

moeilijkheden om dit te ondersteunen en is nog maar zeer kleinschalig aanwezig. Ook zal door het verdwijnen van structurele subsidies de programmatie vooral gericht zijn op grootschalige en winstgevende projecten. De vraag is dan hoe nieuw talent zich dan kan ontwikkelen, verder onderzoek is nodig om deze stelling verder te onderbouwen. Ook is het nodig om te bekijken in hoeverre dit cafécircuit nog aanwezig is en bands ondersteund.

Kan het hier dus anders? Het antwoord hierop is duidelijk ja, maar dit is wellicht niet wenselijk vanuit verschillende argumenten. We kunnen er van uitgaan dat deze concertzaal immense voordelen met zich meebrengt. Men maakt gebruik van een centraal gelegen, gespecialiseerd gebouw dat de geluidsoverlast inherent aan concerten kan beperken door gespecialiseerd geluidsmateriaal te gebruiken en ook heerst er een professionele omkadering.⁴⁹

iv. Kritische kijk op de beoordelingscommissies

Het interview met Mike Naert toont hoe er een discrepantie is tussen de uiteenzetting van het business model van Het Depot en de kijk van de beoordelingscommissie Muziek op Het Depot. Het Depot tracht aan de hand van de subsidies alle personeelskosten te dekken en zo het overige kapitaal te gebruiken voor de volledige werking. Hierdoor kunnen verschillende soorten genres en kleinere en grotere bands aangesproken worden. Deze keuze om de vaste kosten te dekken met subsidiegeld zorgt dus indirect voor het mogelijk maken van een ruime artistieke werking. Dit verhaal is moeilijk verkocht te krijgen aan de commissies omdat dit geld niet rechtstreeks naar het artistieke spectrum gaat. Opvallend bij deze analyse is dat Mike Naert sterk de zakelijke kijk op de concertzaal vooropstelt om winstgevend te zijn, echter is deze economische ingesteldheid minder aanwezig bij de beoordelingscommissie. Men kan zich de vraag

⁴⁹ <http://www.lne.be/themas/hinder-en-risicos/geluidshinder/beleid/muziek/BrochureGeluidsnormen.pdf>.

stellen of een kleine groep specialisten zou mogen oordelen over wat over wat of wat juist niet goede kunst is.⁵⁰ Paul de Grauwe onderbouwt deze stelling met volgende quote: ⁵¹

“Wat aangeboden wordt weerspiegelt specialistische preferenties van een kleine groep mensen. Het brede publiek, voor wie de subsidies uiteindelijk bedoeld zijn, heeft hier heel weinig aan. Dat publiek heeft al lang de theaters en andere kunsthuisen de rug toegekeerd.” (Paul DE GRAUWE).

Het model dat men momenteel hanteert is een top-down model, beoordelingscommissies beslissen over wie hoeveel subsidies krijgt aan de hand van verschillende criteria zoals bijvoorbeeld langetermijnvisie, samenwerking en netwerking enzoverder. En de minister neemt die beoordeling al dan niet over en beslist dan hoeveel subsidies elke organisatie zal ontvangen. Hierdoor marginaliseert de kunstensector zichzelf, want de preferenties van een kleine groep mensen heeft sterke gevolgen. Een bottom-up model van subsidiëren daarentegen betekent dat er veel meer macht wordt gegeven aan het daadwerkelijke publiek dat musea, concertzalen en andere kunstcentra bezoekt. Dan zal subsidiëring veel meer dan vandaag het geval is afhankelijk gemaakt worden van het aantal bezoekers dat een kunstencentrum kan aantrekken.⁵² De kritiek die Mike Naert levert is bijgevolg sterk te vereenzelvigen met de kritiek van Paul De Grauwe: de beoordelingscommissies zouden meer naar het geheel van het businessmodel moeten kijken en subsidies ook meer afhankelijk maken van bezoekersaantallen om democratisch rechtvaardig te kunnen werken.

⁵⁰ Interview Mike NAERT.

⁵¹ <http://www.demorgen.be/dm/nl/2461/Opinie/article/detail/1247213/2011/04/07/Populaire-kunst-hoeft-geen-subsidies.dhtml>

⁵² <http://www.demorgen.be/dm/nl/2461/Opinie/article/detail/1247213/2011/04/07/Populaire-kunst-hoeft-geen-subsidies.dhtml>

C. NIJDROP

In het eerste deel wordt de Nijdrop via een korte historiek en een beschrijving van de werking voorgesteld. Vervolgens zal het businessmodel worden besproken. Ten slotte zal er dieper ingegaan worden op de subsidies en de vraag of het al dan niet mogelijk is om zonder subsidies te overleven en of er alternatieven zijn.

i. Inleiding & Werking

Als concertzaal met regionale uitstraling selecteren we de Nijdrop in Opwijk. Opwijk is een landelijke Vlaams-Brabantse gemeente. De dichtst bijgelegen steden zijn Aalst en Dendermonde. Daarnaast bevindt Opwijk zich op de lijn Brussel-Gent. De gemeente telt ongeveer 14000 inwoners.⁵³

De Nijdrop was oorspronkelijk een jeugdhuis dat uitgroeide tot een concertzaal aangesloten bij het clubcircuit en gesubsidieerd door de Vlaamse overheid. De oprichting van het jeugdhuis vond plaats in 1968. De eerste locatie was het Temmershof. Vanaf het prille begin kregen muziek en optredens een prominente plaats binnen de jeugdhuiswerking. Het jeugdhuis organiseerde in het begin vooral concerten met lokale groepen. Vanaf de jaren negentig programmeerde het jeugdhuis steeds meer en meer optredens. De concerten die toen plaats vonden kunnen geplaatst worden onder de brede noemer van pop- en rockmuziek, hoewel de Nijdrop zich voornamelijk richtte op de meer alternatieve subgenres binnen dit breed spectrum. In 1999 werd de Nijdrop erkend als muziekcentrum. Dit was meteen ook het signaal om enkele structurele hervormingen door te voeren in de organisatie. De jeugdhuiswerking en de werking die instond voor het organiseren van concerten werden opgesplitst in twee verschillende vzw's. De Nijdrop kende succes en stond, vooral bij jongeren uit de wijde omgeving,

⁵³ <http://www.opwijk.be/nl/890/content/1520/demografie.html>.

gekend voor zijn uitgebreid aanbod aan live muziek.⁵⁴ Maar eind 2006 zag de Nijdrop zich genoodzaakt de toenmalige locatie te verlaten. Deze was immers sterk verouderd en de eigenaar wou het perceel verkavelen. Het Temmershof ging tegen de vlakke en de concert- en jeugdhuiswerking zocht zijn nieuw maar tijdelijk onderkomen in de oude Fläktsite. Er werden reeds plannen gemaakt voor het bouwen van een eigen concertzaal. De gemeente voorzag een site achter het Hof ten Hemelrijk. Toch duurde het nog meer dan drie jaar vooraleer de Nijdrop zijn intrek kon nemen in hun nieuw eigen gebouw. De bouw werd onder meer opgehouden door bodemverontreiniging van de voorbehouden site en ongeruste burens die vreesden dat de concertzaal overlast zou veroorzaken. De nieuwe zaal werd immers pal in het centrum van Opwijk gebouwd. In de tussentijd op de Fläktsite ging het de Nijdrop minder voor de wind. Het publiek vond minder snel de weg naar deze buiten het centrum gelegen locatie. Dit zorgde voor een verslechterde financiële toestand.⁵⁵ De nieuwe zaal zou eind 2009 in gebruik worden genomen. Deze nieuwe wending zorgde er ook voor dat de twee vzw's terug een geheel werden. De Nijdrop koos ervoor om zich voornamelijk toe te spitsen op een bestaan als muziekclub, maar het wou hierbij ook de jeugdwerking integreren.⁵⁶ Naast concerten worden er op de nieuwe locatie ook fuiven, zowel vanuit de eigen werking als van particulieren, stand-up optredens, stripbeurzen, quizzen en dergelijke georganiseerd. In het gebouw van de Nijdrop is ook een stripotheek aanwezig. Ook is er een barwerking die tijdens de week opent, ook al vinden er geen concerten of andere activiteiten plaats in het muziekcentrum.⁵⁷

⁵⁴ <http://www.clubcircuit.be/clubs/nijdrop>.

⁵⁵ <http://www.nieuwsblad.be/article/detail.aspx?articleid=gb286tc2>, <http://www.nieuwsblad.be/Article/detail.aspx?articleid=d328ttev>; <http://www.nieuwsblad.be/article/detail.aspx?articleid=2623fht4>.

⁵⁶ <http://www.kunstenenerfgoed.be/sites/default/files/uploads/muziekclub.pdf>.

⁵⁷ <http://www.nijdrop.be>.

De Nijdrop werkt met vijf en een halve voltijdse equivalenten. De functieverdeling is als volgt: er is een artistiek en een zakelijk leider, een verantwoordelijke voor de administratie en het vrijwilligerswerk, een communicatieverantwoordelijke, een logistiek verantwoordelijke, een technicus, iemand die verantwoordelijk is voor de stripotheek en meewerkt met het logistiek gebeuren en een poetshulp. Naast de betaalde werknemers zijn er ook verschillende vrijwilligers nodig om het muziekcentrum draaiende te houden. Het vrijwilligerswerk wordt georganiseerd vanuit de jeugdhuiswerking. Deze motivatie komt voort uit het feit dat de jeugdhuiswerking voldoende inspraak krijgt in de werking van het centrum. Daarnaast zijn vele vrijwilligers ook gemotiveerd omwille van het feit dat ze achter de Nijdrop en haar activiteiten staan.⁵⁸

De zaal heeft een capaciteit van maximum 420 personen voor een concert en een goede 600 personen voor een fuif. Maar door een ingenieus systeem met doekwanden en verschuifbare wanden kan het gebruikte opperlak worden aangepast al naar gelang de opkomst voor een bepaald concert. Hierdoor kan de capaciteit aangepast worden van 420 naar 60 personen, waardoor de concertbeleving gewaarborgd kan blijven.⁵⁹

Er worden ongeveer vijftig concertavonden per jaar georganiseerd. De programmatie wordt gekenmerkt door een grote verscheidenheid: alle genres en subgenres moeten een plaats kunnen krijgen binnen het aanbod van de Nijdrop. Overkoepelend kunnen we het aanbod plaatsen onder de noemer pop en rock, maar meer specifiek gaat het over volgende genres: gitaarrock, blues, jazz, techno, punkrock, metal, drum 'n bass, slowcore, hiphop, punk, avant-garde en dergelijke. Deze opsomming is echter niet restrictief en het aanbod zal er ook niet door worden beperkt.⁶⁰ De Nijdrop probeert ook steeds de nieuwste genres en de nieuwste modetrends in het muziklandschap, aan te bieden. Wat

⁵⁸ Interview Mike HEYVAERT.

⁵⁹ Interview Mike HEYVAERT.

⁶⁰ <http://www.clubcircuit.be/clubs/nijdrop>.

voorop staat is de intrinsieke artistieke waarde van een artiest. De Nijdrop wil ook blijvend investeren in jong, Vlaams talent. Enerzijds door beginnende bands als voorprogramma aan te laten treden, maar ook door vrije podia te organiseren. Een recent probleem in verband met de programmering is dat het steeds moeilijker wordt om interessante namen naar de Nijdrop te halen. Een belangrijke verandering die dit moeilijker maakt is de oprichting van de AB club. Groepen die vroeger te klein waren voor de AB vonden vroeger makkelijker hun weg naar de Nijdrop. Nu kunnen ze ook in Brussel terecht. Ook de plaats Opwijk en de bijhorende uitstraling van landelijke gemeente werpt een barrière. Binnenlandse maar zeker ook buitenlandse bands vinden makkelijker hun weg naar de grotere steden. Daarom zegt men vanuit de Nijdrop tijdens onderhandelingen met buitenlandse artiesten wel eens dat de zaal zich in Brussel-Noord bevindt.⁶¹

Met het gediversifieerde programma probeert de Nijdrop een zo groot mogelijk, maar toch voornamelijk jong publiek te bereiken. De meeste bezoekers van deze concertzaal komen uit de regio rond Opwijk. De bezoekers zijn veelal ook jongeren. Dit groeide deels historisch door het verleden van de Nijdrop als jeugdhuis. De programmatie en het bereikte publiek staan dan ook in wisselwerking met elkaar. Een punt van kritiek vanuit de subsidiecommissie is dat er te weinig op de ouderen wordt gericht vanuit de programmering.⁶² Een tegenargument vanuit de Nijdrop luidt hierop dat zij een van de weinige clubs zijn die zo veel jongeren bereiken en dat er in vele clubs zoals de N9 of de 4AD zelfs een tekort is aan instroom van jong vers bloed. De moeilijkheid om veel mensen te bereiken, en zeker de oudere generaties schuilt er in dat Opwijk omringd is door verschillende steden. In de buurt is er sinds kort door onder meer Democracy, een

⁶¹ Interview Mike HEYVAERT.

⁶² <http://www.kunstenenerfgoed.be/sites/default/files/uploads/muziekclub.pdf>.

hele nieuwe dynamiek in het clubcircuit ontstaan. Ze heeft een groot aanzuigefect van hun mogelijk doelpubliek.⁶³ De Nijdrop had tenslotte in 2013 333 betalende abonnees.⁶⁴

De lange termijnvisie van deze concertzaal is om de komende jaren uit te groeien tot een centrum voor muziekbeleving en jongerencultuur voor de brede regio. Naast het receptieve aspect van de muziekbeleving wil de Nijdrop ook een plaats zijn waar aan muziekproductie kan worden gedaan. Om een centrum te zijn voor jongerencultuur wil het muziekcentrum de reeds bestaande activiteiten en jeugdhuiswerking uitbreiden met verschillende workshops die onder meer verband zullen houden met jongeren en ondernemerschap. De belangrijkste lange termijn doelstelling is het verwerven van een eigen, afbetaalde concertzaal. Hiervoor dient de vzw nog 19 jaar af te betalen. Deze afbetalingen leggen ook een zekere financiële druk op de werking.⁶⁵

Er werden twee interviews afgenomen over de Nijdrop. Het eerste vraaggesprek gebeurde met Pieter Vandeperre, een oud-werknemer van deze concertzaal, die tevens een thesis schreef over muzieksubsidies in Vlaams-Brabant.⁶⁶ Dit interview was zeer waardevol, maar diende ook als voorbereiding op het tweede interview. Dit vond plaats met Mike Heyvaert, coördinator van de Nijdrop vzw.

⁶³ Interview Mike HEYVAERT.

⁶⁴ Bijlage (balans Nijdrop vzw per 31 december 2013).

⁶⁵ Interview Mike HEYVAERT.

⁶⁶ <http://vibeserver.net/scripties/popeducatie%20in%20Vlaams-Brabant.pdf>.

ii. Analyse business model en werkingsjaar 2013

De cijfers die gebruikt zullen worden voor een analyse van het business model komen uit de balans en resultatenrekening van de Nijdrop per 31 december 2013. Bij het berekenen van inkomsten en uitgaven wordt enkel rekening gehouden met de cashflow.

a. Inkomsten

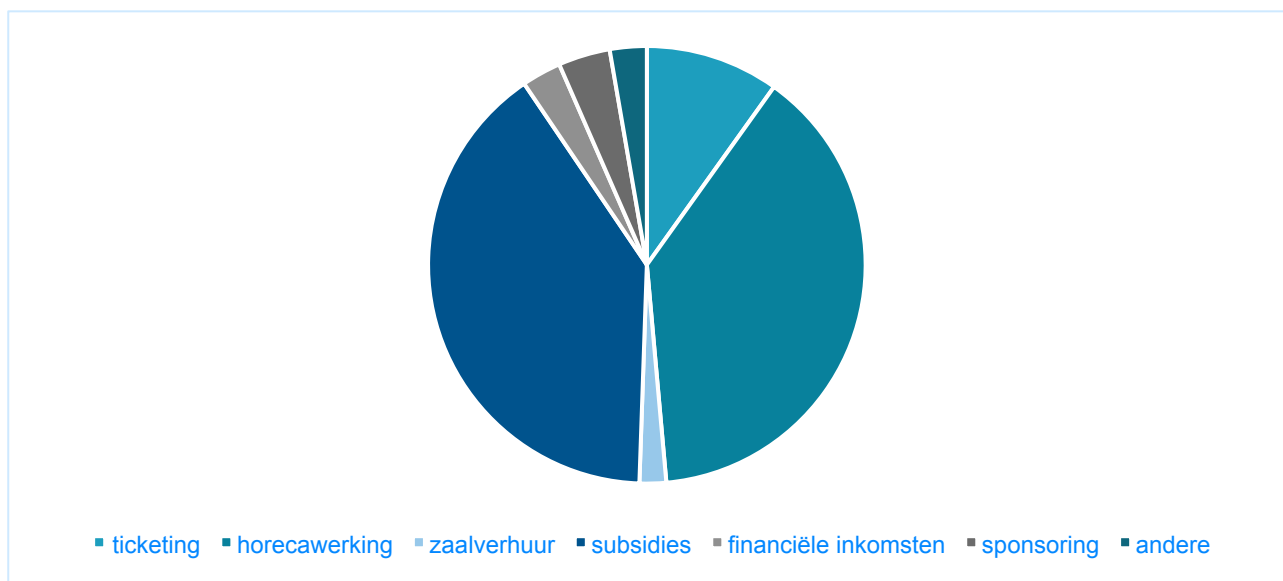
Wat opvalt bij de inkomsten is het grote aandeel van de horecawerking. Bijna 39 procent van de inkomsten wordt gegenereerd uit barinkomsten. Indien we enkel rekening houden met de eigen inkomsten is dit zelfs bijna 65 procent. Dit is ook logisch gezien het feit dat de bar vier à zes avonden per week open is. De inkomsten uit ticketverkoop bedraagt nog geen tien procent van alle inkomsten. Het aandeel van subsidies in de inkomsten van de Nijdrop is net geen 40 procent. Dit komt deels door de lagere kostprijs van de tickets en doordat de zaal zelden uitverkocht is. De zaal zou slechts maximaal tien concertavonden per jaar uitverkocht zijn.⁶⁷ Bij de inkomsten moet ook vermeld worden dat niet enkel concerten maar ook fuiven worden opgenomen onder bijvoorbeeld ticketing. Aparte cijfers zijn niet voorhanden.

Inkomsten	Bedrag	Procentueel
ticketing	80 177,94	9,88
horecawerking	314 050,24	38,70
zaalverhuur	15 977,31	1,97
subsidies	324 457,00	39,98
financiële inkomsten	23 674,92	2,92

⁶⁷ Interview Mike HEYVAERT; <http://www.nijdrop.be/agenda/?filter=0&type=concert>.

sponsoring	31 093,34	3,83
andere	22 132,47	2,73
totaal	811 563,22	100,00

Tabel 11. Inkomsten Nijdrop

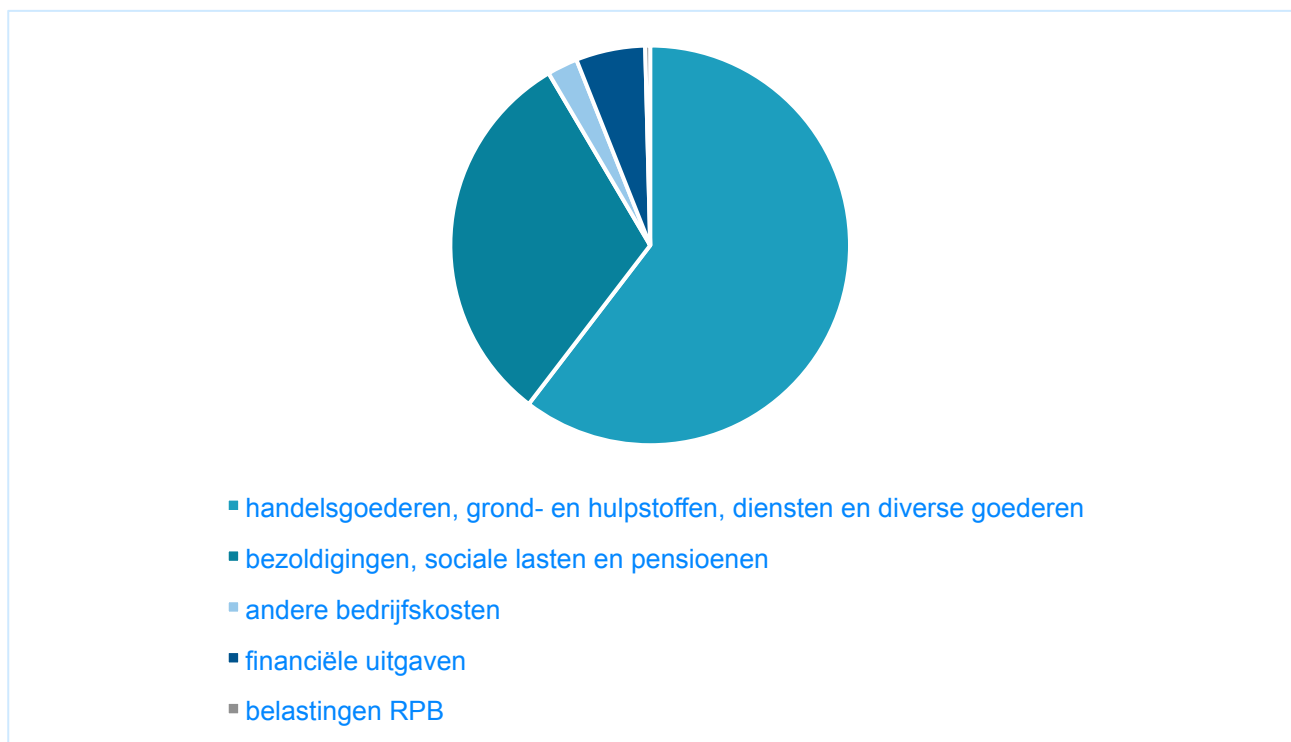
Figuur 3. Inkomsten Nijdrop

b. Uitgaven

Wat opvalt bij de uitgaven is het grote aandeel van bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen. Deze zal zorgen voor een grote vaste kost. Ook de financiële uitgaven zijn aanzienlijk. Deze zijn vooral het gevolg van de afbetalingen die moeten worden voldaan op de lening naar aanleiding van de bouw van de nieuwe concertzaal. Voor het nieuwe gebouw werd beroep gedaan op 65 procent eigen kapitaal. Het overige bedrag kwam van subsidies van de Vlaamse overheden. Deze schuldaflossingen zorgen, zoals eerder geschetst voor een aanzienlijke financiële druk op het muziekcentrum.

Uitgaven	Bedrag	Procentueel
handelsgoederen, grond- en hulpstoffen, diensten en diverse goederen	471 174,34	60,40
bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	242 733,98	31,12
andere bedrijfskosten	19 261,10	2,47
financiële uitgaven	43 809,12	5,62
belastingen RPB	3 132,75	0,40
totaal	780 111,29	100,00

Tabel 12. Uitgaven Nijdrop

Figuur 4. Uitgaven Nijdrop

c. Resultaat vs. cashflow

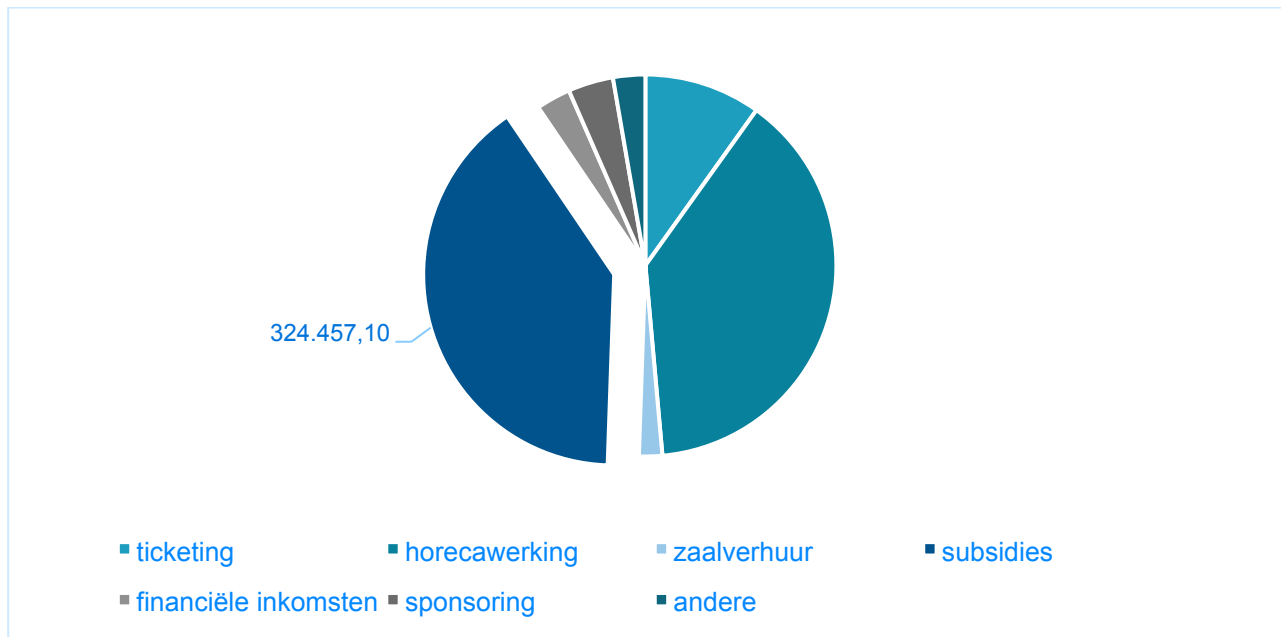
De cashflow van de Nijdrop is zoals blijkt uit de tabellen van de inkomsten en uitgaven positief. De Cashflow is gelijk aan 31 451,93 euro. Het resultaat van het boekjaar is echter negatief. Het verlies van het boekjaar bedraagt 24 830,15 euro. Dit grote verschil wordt verklaard door de aanzienlijke afschrijfsommen van het nieuwe gebouw en de muziekinstallaties.

iii. Analyse toelagen en tussenkomsten

Het totale bedrag van subsidies in 2013 bedroeg 324 457,10 euro. Dit is bijna 40 percent van het totaalinkomen van de Nijdrop. Tot 2013 werd dit muziekcentrum gesubsidieerd door 3 overheden; zowel op Vlaamse niveau, provinciaal niveau als gemeente niveau. Met de huidige interne staatshervorming blijven nog twee niveaus over. Het provinciale niveau valt weg.⁶⁸ Of dit ook gevolgen heeft voor de grootte van de totale subsidiering is nog niet geheel duidelijk.

In het geval de provinciale toelage zou wegvallen, zijn de overige subsidies ongeveer gelijk te stellen met de grootste vaste kosten, namelijk de afbetalingen van het gebouw en de personeelskosten. Deze kosten zijn in totaal gelijk aan 286 543,10 euro. Deze kosten kunnen dus integraal gedekt worden door de huidige subsidies, zonder provinciale toelage.

⁶⁸ Interview Mike HEYVAERT.

Figuur 5. Aandeel subsidies

De cultuursubsidies van de Vlaamse Gemeenschap bedragen 200 000 euro. Dit is een aanzienlijk bedrag. Het betekent immers dat voor elke concertavond omgerekend 4 000 euro wordt voorzien, indien men deze subsidie benadert als een toelage puur ten behoeve van het artistieke aanbod. Maar in vergelijking met andere gelijkaardige muziekclubs is het relatief weinig.⁶⁹ De andere subsidies door de Vlaamse Gemeenschap zijn arbeidssubsidies voor het Derde Arbeidscircuit. Onder diverse subsidies verstaan we vooral projectsubsidies. De bijdrage van de gemeente Opwijk dient vooral ter ondersteuning en uitbouw van de jeugdhuiswerking.

Bij de laatste subsidieaanvraag vroeg de Nijdrop meer subsidiemiddelen. Voor de periode 2013-2016 vroeg de concertzaal een gemiddeld bedrag van 283.360,55 euro. Dit zou een stijging geïmpliceerd hebben van meer dan 80 000 euro. Dit geld wilden ze

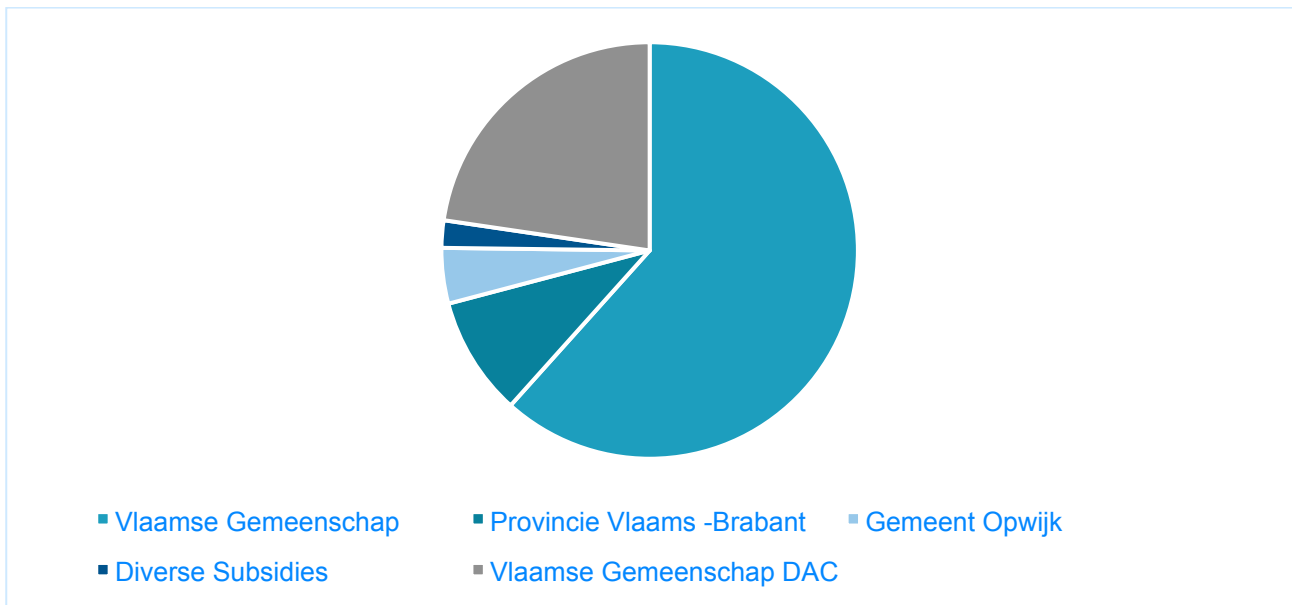
⁶⁹ http://www.kunstenenerfgoed.be/sites/default/files/uploads/pdf/120628_kd_2013-14-16_overzicht_beslissingen.pdf.

gebruiken voor de uitbouw van een breed scala aan workshops gericht op jongeren, ondernemen en muziek. Hiervoor zouden ze ook graag een extra voltijds equivalent aantrekken. Dit werd echter geweigerd door de beoordelingscommissie. Die vond dat de Nijdrop zich, indien ze een verhoging van de subsidies wou, meer moesten richten op subsidies in verband met de jeughuiswerking, daar deze onevenredig laag gesubsidieerd wordt in vergelijking met de concertwerking.⁷⁰

Subsidie	Bedrag	Procentueel
Vlaamse Gemeenschap	200 000,00	61,64
Provincie Vlaams -Brabant	30 000,00	9,25
Gemeente Opwijk	14 000,00	4,31
Diverse Subsidies	6 894,62	2,12
Vlaamse Gemeenschap DAC	73 562,48	22,67
Totaal	324 457,10	100,00

Tabel 13. Subsidies Nijdrop

⁷⁰ <http://www.kunstenenerfgoed.be/sites/default/files/uploads/muziekclub.pdf>.

Figuur 6. Subsidies Nijdrop

Tijdens de interviews werd de twee respondenten gevraagd of de Nijdrop zou kunnen overleven zonder steun van de overheden. Het antwoord was telkens negatief. De Nijdrop met huidige functionering en programmering/activiteiten, kan niet overleven zonder subsidies. De meeste concerten zijn niet marktconform. Er is sprake van marktfalen. Een van de redenen zijn de grote vaste kosten van de Nijdrop. Onder meer de hoge personeelskost en de afbetalingen zorgen ervoor dat de vzw niet marktconform kan werken. Een andere oorzaak is de ligging van de Nijdrop. Zelfs met meer populaire namen op de programmatie is het weinig waarschijnlijk dat de Opwijkse concertzaal elke concertavond voldoende publiek uit de wijde omgeving kan bereiken om zich marktconform te organiseren.

iv. **Rechtvaardiging subsidies**

Met het hierboven geschetste voorbeeld over risicovrije en risicovolle bands raken we al een eerste reden aan die naar voor kwam uit de interviews waarom de Nijdrop zou moeten kunnen rekenen op subsidies. Op lokaal niveau is de meerwaarde zeker aanwezig. Dit muziekcentrum organiseert concerten en activiteiten die niemand anders aanbiedt in de wijde regio en staat borg voor een levendig muziekcircuit in deze regio. Daarnaast heeft de Nijdrop ook zijn waarde als een informeel muziek educatief centrum. Ook versterkt dit muziekcentrum het sociaal weefsel in de regio, mede door de jeugdhuiswerking. Op het Vlaamse niveau is de meerwaarde minder duidelijk. Pieter Vandeperre pleit echter dat muzikeducatie onder de kerktoren van groot belang is voor het gehele muzieksector. Hij schetste een soort van stepping-stone-theorie die er van uitgaat dat kleinschaligere initiatieven zoals de Nijdrop een levendige muzieksector, met de AB als exponent, mee helpen opbouwen. Deze benadering en het belang dat de Nijdrop hierdoor heeft als 'tussenpodium' wordt ook door de commissie erkent.

De Nijdrop heeft dus regionaal een zeer grote meerwaarde. Maar of 200 000 euro Vlaamse cultuursubsidies te verantwoorden zijn in tijden van een budgettair restrictief overheidsbeleid is nog maar de vraag. Vanuit een zuiver rationeel economisch denken kan men stellen dat deze subsidiering niet volledig te verantwoorden is. Zo kan er beredeneerd worden dat het geld beter kan worden ingezet in een grotere stad, waar door middel van schaalvergroting meer kan worden bereikt met de zelfde middelen. Een andere bemerking is dat door de oprichting van de AB club de meerwaarde van de Nijdrop wat betreft een specifiek muziekaanbod voor de wijde regio sterk wordt verminderd. De AB komt met de oprichting van de club in het muzikaal vaarwater terecht van de Nijdrop. Maar ook in de AB werken de meeste clubconcerten niet marktconform.

Toen de vraag over de rechtvaardiging van subsidies rechtstreeks werd gesteld aan Mike Heyvaert, reageerde hij dat in een supraregionale context de meerwaarde van de

Nijdrop moeilijk te omschrijven is. Hij gaf zelfs grif toe dat ze meer zouden moeten kunnen aanbieden met de subsidies die ze nu krijgen. Hij doelde hier op de langetermijnvisie van de Nijdrop. De concertzaal wil de komende jaren uitgroeien tot een centrum voor muziekbeleving en jongerencultuur voor de brede regio. Een van de doeltellingen van de muziekzaal is om naast het receptieve aspect van de muziekbeleving ook een muziekproductief aspect aan te bieden. Deze muziekeducatieve activiteiten zouden muziekzalen als de Nijdrop meer moeten toelaten om de gekregen subsidies te kunnen verantwoorden. Tijdens het vraaggesprek met Pieter Vandepierre kwam naar voren dat hij de omvang van het budget voor het Deeltijds Kunstonderwijs te groot vindt. Hij pleitte voor een kleinschaligere, informelere en goedkopere aanpak voor de organisatie van muziekonderwijs. Hierin kunnen muziekclubs een belangrijke rol spelen. Zo kan de Nijdrop, vanuit zijn vrijwilligerswerking, ook muziekcursussen aanbieden. Deze zijn misschien minder kwaliteitsvol als deze van het huidige kunstonderwijs, maar kunnen op deze wijze veel goedkoper worden georganiseerd. Dit zal dus ook een bepaalde verschuiving kunnen teweegbrengen in de verdeling of de grootte (een vermindering) van het Vlaams cultuurbudget. Daarenboven heeft dit ook als grote voordeel dat de muziekzalen een groter potentieel van jonge mensen kunnen opbouwen, zowel als concertgangers, maar ook als bijvoorbeeld medewerkers in de vrijwilligerswerking. Het aanspreken van jonge mensen is bij de Nijdrop geen probleem, maar bij vele andere clubs is dit wel het geval.

IV. VERGELIJKING

De drie geselecteerde concertzalen vertonen grote verschillen. De Ancienne Belgique is een concertzaal met een groot prestige, gelegen in onze Belgische en Vlaamse hoofdstad. De Nijdrop is een kleinere zaal gelegen in de gemeente Opwijk en overstijgt qua uitspraking het regionale niveau niet. Het Depot bevindt zich in de zelfde stad als onze Alma Mater en is qua geografische weerklank en grootte een mooie middelmaat. Ondanks de markante verschillen heeft elke besproken concertzaal een aanzienlijk aandeel subsidies t.o.v. de totale inkomsten. Ancienne Belgique haalde in 2013 74 procent van zijn inkomsten uit de eigen werking. De overige 26 procent zijn toelagen en tussenkomsten van de overheden. In dat zelfde jaar was Het Depot met betrekking tot zijn inkomsten voor 21 procent afhankelijk van overheidsfinanciering. De Nijdrop haalde voor 60 procent inkomsten uit de markt en de overige 40 procent kwam van overheidstoelagen. Toch is het geen sinecure om voor deze zalen een duidelijke, niet te contesteren argumentatie te ontwikkelen ter rechtvaardiging of ter betwisting van de ontvangen subsidies. Toch komen er in de drie casestudies steeds een paar thema's naar voren die een subsidiëring rechtvaardigen.

Een eerste belangrijk thema is muzikeducatie. Alle zalen organiseren muzikeducatieve activiteiten, want "een muzikeducatieve organisatie is een organisatie die educatieve activiteiten organiseert met betrekking tot de individuele en groepsgewijze muziekbeoefening, de muziekbeleving, de muziekwetenschap, de muziekgeschiedenis en de muziekcultuur in het algemeen."⁷¹ Voor concertzalen spreekt het aspect van muziekbeleving voor zich. Ook de individuele en groepsgewijze muziekbeoefening is een logische activiteit van een concertzaal. Maar Het Depot en de AB gaan hier verder in dan de Nijdrop. Zij ondersteunen ook bands in alle aspecten van het muzikaal ondernemerschap.

⁷¹ R. DILLEMANS EN A. SCHRAMME, *Wegwijs Cultuur*, Leuven, Davidfonds, 2005, 337-338.

Een tweede wederkerend thema is het aanbieden van een gediversifieerd muziekaanbod. Alle besproken organisaties hebben zalen met verschillende capaciteiten of kunnen een zaal zodanig indelen dat ze verschillende capaciteiten heeft. Hierdoor kunnen ze ook een zeer breed spectrum aan muziek aanbieden. De AB programmeert zowel internationale topacts in de grote zaal als Vlaamse opkomende beloften, meestal in de club. Ook Het Depot heeft een gevarieerd programma en brengt naast meer populaire bands in de grote zaal ook minder gekend talent in de Foyer. De Nijdrop programmeert veelal onbekendere nationale en internationale bands, afgewisseld met enkele nationale sterkhouders. De concerten van minder gekende bands zijn in alle zalen meestal niet winstgevend. Wil men dit aanbod toch in stand houden moet de overheid met subsidies over de brug komen. De vraag is echter of dit aanbod wenselijk is. Indien het niet marktconform kan werken, heeft dit aanbod een meerwaarde voor de muziekliefhebber en bij uitbreiding de hele maatschappij? Is er niet meer baat bij een aanbod afgestemd op de vraag van de consument? Of mogen we veronderstellen dat er sprake is van de 'merit goederen' theorie?⁷²

Een derde factor die vaak werd aangehaald is het laten ontwikkelen van muzikaal talent. De bestudeerde concertzalen geven speelkansen aan jonge bands, zowel nationale als internationale. Deze ondersteuning van opkomend talent zorgt op termijn voor een levendige pop en rock scene. Een terechte vraag die bij dit argument kan geplaatst worden is of echt talent wel ondersteuning nodig heeft om door te breken? Een andere vraag is of muzikanten en muziekgroepen zelf niet moeten investeren en risico's nemen ten behoeve van een succesvolle muziekcarrière? Bij deze vraag komt de notie van kunstondernemerschap naar boven. Maar een carrière in de muziekwereld is zo onvoorspelbaar en afhankelijk van veel interne, maar ook externe factoren die grote bedragen investeren in mogelijk toekomstig succes geen voor de hand liggende keuze is.

⁷² Bij deze assumptie gaat men er van uit dat de consument zelf de waarde van kunst en cultuur niet kan inschatten. De overheid wil via subsidiering deze vormen van cultuur aanbieden om zo het publiek er wel vertrouwd mee te maken. <http://vibeserver.net/scripties/popeducatie%20in%20Vlaams-Brabant.pdf>.

Een vierde thema dat wordt geobserveerd bij iedere concertzaal is dat ze via hun activiteiten zorgen voor een versterking van het sociaal weefsel. Het Depot en de Nijdrop doen dit onder meer vanuit de vrijwilligerswerking. Maar ook muziek an sich en de beleving errond zou voor eenheidsgevoel en versterkte sociale banden zorgen.⁷³ Een kritische vraag die hierbij gesteld kan worden is of meer sociale cohesie ook niet te verkrijgen is door niet gesubsidieerde activiteiten.

Daarnaast is ook het onderhoud van de gebouwen en andere infrastructuur en de kosten die hiermee gepaard gaan een belangrijke reden tot subsidiëring. De AB en Het Depot onderhouden gebouwen van de overheid. De Nijdrop heeft zelfs een eigen gebouw, dat dient onderhouden en afbetaald te worden. Dit brengt vanzelfsprekend hoge kosten met zich mee.

Een laatste argument dat van toepassing is, zei het vooral voor de AB, is dat een rijke pop en rock scene een land of gemeenschap in dit geval een positieve uitstraling geeft. Vooral in de AB is dit een reden voor subsidiëring, zeker ook aangezien het een Vlaams cultureel bastion betreft in Brussel. Kwatongen zouden echter kunnen beweren dat dit een vorm van cultuurimperialisme is.

De meeste redenen die werden aangereikt ter rechtvaardiging van de subsidiëring zijn niet kwantificeerbaar en bijgevolg kwetsbaar voor kritiek. Zo verscheen er onlangs in De Tijd een opiniestuk van Andreas Tirez, lid van de denktank Liberales, waarin voorgesteld werd de overheidsuitgaven voor religie, cultuur en recreatie af te schaffen. Want volgens Tirez is er (nog) geen wetenschappelijk bewijs voor de mogelijke baten of efficiëntiewinsten van deze gelden.⁷⁴ Het blijkt duidelijk dat Tirez vanuit een zuiver rationeel economisch optiek de voorheen geschetste argumentatie teniet doet. Maar ook

⁷³ W. DE PAUW, *Minister dixit: een geschiedenis van het Vlaamse cultuurbeleid*, Antwerpen – Apeldoorn, Garant, 2005, 80.

⁷⁴ http://www.tijd.be/nieuws/opinie_column/Schaf_uitgaven_voor_recreatie_cultuur_en_religie_af.9495696-7116.art.

hij kreeg heel wat kritiek over zich heen. Zo schreef Raf Walschaerts als reactie een opiniestuk in De Morgen.⁷⁵ Een andere respons kwam van de hand van Pascal Gielen, docent cultuursociologie aan de Rijksuniversiteit Groningen, en verscheen in de zelfde krant als het stuk van Tirez. Gielen verwijt Tirez dat hij cultuursubsidiering enkel afrekent op zijn return on investment. Hij pleit ervoor dat enkel welvaart vanaf een bepaald peil niet meer gelukkig maakt. Volgens hem heeft cultuur dat potentieel wel nog in onze maatschappij. Hij omschrijft cultuur als een van de belangrijkste factoren die bijdragen tot het algemeen maatschappelijk geluk.⁷⁶ Maar een andere tegenwerping, die Tirez misschien meer zal kunnen bekoren, zou van Richard Florida kunnen komen. Zijn onderzoek wijst uit dat regio's met een groter aandeel creativiteit economisch welvarender zijn.⁷⁷ Creativiteit, innovatie en welvaart gaan immers hand in hand. Aangezien de (besproken) concertzalen jongeren creatief prikkelen en muzikeducatie aanbieden is subsidiëring van deze centra te verantwoorden vanuit een economisch perspectief.

Besluitend kunnen we stellen dat subsidiëring van concertzalen zeker te verantwoorden is. Wel moet de vraag geopperd worden of de middelen die nu ingezet worden efficiënter kunnen worden gebruikt. Misschien kan er nagedacht worden over meer samenwerkingsverbanden tussen de verschillende organisaties. Zouden sommige namen niet beter toegewezen worden aan bijvoorbeeld de Nijdrop wanneer ze in de AB club grote verliezen maken? Deze samenwerkingsverbanden moeten er voor kunnen zorgen dat de muziekcentra niet in elkaars vaarwater terecht komen en elkaar op een positieve manier ondersteunen.

⁷⁵ <http://www.demorgen.be/dm/nl/2461/Opinie/article/detail/1877878/>

2014/05/07/De-waarde-van-kunst-voor-een-samenleving-valt-niet-te-becijferen.dhtml.

⁷⁶ http://www.tijd.be/dossier/mobiliteit/Cultuur_is_ons_bruto_nationaal_geluk.9498100-2336.art

⁷⁷ W. VAN DE VELDE, B., VAN LOOY EN P. VERVAECKE, "Is investing tax money in cultural productions economically worthwhile?" in JANSSENS, J., *Ins & outs. A Field Analysis of the Performing Arts in Flanders*, VTi, Brussel, 2011, 102.

V. CONCLUSIE

We startten deze masterpaper met te kaderen welke verschillende denkbeelden er bestaan bij het debat rond subsidies in het publieke debat. De eerste vraag die men stelt is of cultuur gesubsidieerd moet worden en vervolgens ook hoe dit dan wel gesubsidieerd zou moeten worden. Vervolgens toonden we dat in Vlaanderen de subsidieregeling van muziek wordt beslist door beoordelingscommissies, in Vlaanderen heerst er dus een sterke top-down benadering.

In het theoretisch raamwerk wordt benadrukt dat de marktafhankelijkheid van een muzieksector niet enkel afhankelijk van de kostenstructuur is, maar ook van drie andere belangrijke factoren; namelijk de grootte of bereikbare markt, de kost van het produceren van de kunst, maar ook het potentieel om tijd- en ruimtewebhorizon te overstijgen door kunst te materialiseren. Vorig onderzoek toont aan dat pop -en rockmuziek en folk -en wereldmuziek het minst subsidieafhankelijk zijn. Ook zijn organisaties die enkel inkomsten halen uit presentatie van kunsten minder subsidieafhankelijk dan organisaties die enkel focussen op de productie van kunsten. Met deze theoretische invalshoek in het achterhoofd vroegen we ons af of er sprake zou zijn van marktfalen indien publieke middelen wegvallen binnen concertzalen die actief zijn in de pop- & rockmuziek. Deze onderzoeksvraag is zeer elementair omdat de multidisciplinaire kunstvormen, de muziekinstellingen en grote instellingen een zeer grote hap van de publieke middelen blijken te ontvangen van de Vlaamse Gemeenschap.

Aan de hand van een kwalitatief onderzoeksopzet trachtten we deze onderzoeksvraag te falsifiëren of bevestigen. We richtten ons op concertzalen die voornamelijk pop en rock muziek aanbieden. We selecteerden drie verschillende concertzalen: De Ancienne Belgique, Het Depot en De Nijdrop. De geselecteerde zalen verschillen op drie criteria sterk van elkaar. Het eerste criterium is de zaalcapaciteit. De Nijdrop is een kleine zaal (100-500 plaatsen), het Depot is middelgroot (500-1000 plaatsen) en de AB is een grote concertzaal (1000-5000 plaatsen). Daarnaast was ook de uitstraling een toetssteen voor de selectie. De Nijdrop heeft een regionale uitstraling, het Depot en nationale en van de

AB kan gesteld worden dat deze een internationale uitstraling heeft. Ook qua ligging zijn de zalen sterk verschillend. De Nijdrop is gelegen in een kleine gemeente, het Depot in een stad en de AB in een hoofdstad.

Deze concertzalen hadden echter ook drie duidelijke gelijkenissen. Allereerst zetten ze alle drie sterk in op muzikeducatie en de Ancienne Belgique en Het Depot gaan hier nog een stap verder in door een verdere professionalisering van opkomend talent te garanderen. Ten tweede hebben deze zalen allen een gediversifieerd muziekaanbod: hier wordt sterk benadrukt dat subsidies cruciaal zijn om kleinere en onbekende, en artistiek waardevolle artiesten een kans te geven. Deze concerten zijn slechts zelden winstgevend bij alle zalen. De oefening die we dan moeten maken is of de hoogte van subsidies van elke concertzaal in proportie staat met de meerwaarde die hierdoor gecreëerd wordt. Ten derde toont elke casestudie dat alle drie de concertzalen sterk sociaal verankerd zijn met hun omgeving, zo gaan horecazaken in de buurt van Het Depot hun graantje mee te pikken, biedt de AB een meerwaarde voor de bekendheid van nationale en internationale artiesten en tracht de Nijdrop om aan jong talent een opstap te bieden in het netwerk naar grotere clubs.

Door het kwalitatief onderzoeksopzet was het mogelijk om veel gedetailleerde informatie te verzamelen over drie cases uit het Vlaamse clubcircuit. Deze methode liet ons toe om de literatuur over publieke middelen en marktfalen te versterken. De unanieme conclusie is dat deze concertzalen hun recht op publieke middelen allen sterk kunnen staven. Bij de interviews met de financieel verantwoordelijken van de betrokken concertzalen kwam sterk naar boven dat het wegvallen van subsidies niet zou zorgen voor een marktfaling van het circuit. Wel bevestigt elke actor dat dit de programmatie sterk zou wijzigen en dat hierdoor een verandering van het aanbod zou optreden waarbij enkel winstgevende en dus meer bekende concerten kunnen plaatsvinden. Deze shift in programmatie zou in Het Depot en in de Ancienne Belgique het zaalgebruik van de kleine foyer of ABclub doen verdwijnen. De Nijdrop zou ook zijn programmaie moeten zijwigen en de vraag stelt zich of ze via marktmechanismen genoeg inkomsten

zouden verkrijgen om het gebouw af te betalen. Dit geldt zeker om dat hun subsidies nu de grootste omvang hebben in vergelijking met de twee andere zalen.

Algemeen is het laatste woord nog niet gezegd in de discussie over publieke middelen voor concertzalen, desalniettemin kunnen we voor nu alvast besluiten dat subsidies voor onze cases vanuit een puur economisch en marktfaalen- standpunt niet noodzakelijk zijn, echter als men kijkt naar de maatschappelijke gevolgen en gevolgen voor de programmatie dan moet men zich als samenleving de vraag stellen of dit wenselijk is.

VI. BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

- BAETENS, J., LAERMANS, R., VAN DE VELDE, W. EN VAN LOOY, B., “Publieke middelen voor de kunstensector: waarom investeren in kunstproductie de moeite loont”, Visietekst werkgroep Metaforum, Metaforum KU Leuven, Leuven, 2013, 36p.
- DE PAUW, W., Minister dixit: een geschiedenis van het Vlaamse cultuurbeleid, Antwerpen – Apeldoorn, Garant, 2005, 155p.
- DILLEMANS, R. EN SCHRAMME, A., Wegwijs Cultuur, Leuven, Davidfonds, 2005, 392p.
- MISHALLE, L., Beoordelingscommissie Muziek, “Motivering ranking door beoordelingscommissie” (zie bijlage).
- VAN DER HOEVEN, Q., Van Anciaux tot Zijlstra. Cultuurbeleid en cultuurparticipatie in Nederland en Vlaanderen. Sociaal en cultureel planbureau, Den Haag, 2012, 488 p.
- VAN DE VELDE, W., HESTERS, D. EN VAN LOOY, B., “Kunstenorganisaties op zoek naar inkomsten. Welke businessmodellen zijn haalbaar?” in HESTERS, D., Kunstzaken. Financiële en Zakelijke modellen voor kunst in Vlaanderen, Kwarts, Brussel, 2013, 91p.

- VAN DE VELDE, W. EN VAN LOOY, B., “Kritische Succesfactoren van de Vlaamse Kunsten – Synthesetekst”, onuitg., 2013, 11p.
- VAN DE VELDE, W., VAN LOOY, B. EN VERVAECKE, P., “Is investing tax money in cultural productions economically worthwhile?” in JANSSENS, J., Ins & outs. A Field Analysis of the Performing Arts in Flanders, VTi, Brussel, 2011, 127p.

INTERNET WEBSITES

- <http://www.kunstenenerfgoed.be/sites/default/files/uploads/muziekclub.pdf>
- <http://issuu.com/pollstar/docs/pollstar-yearend-2013-1-2?mode=embed>.
- <http://www.abconcerts.be/nl/praktisch/zaalindeling/zaal>.
- <http://www.deredactie.be/cm/vrtnieuws/cultuur+en+media/muziek/1.1588216>.
- <http://www.veto.be/jg38/veto3805/archicultuur-3-het-depot>.
- <http://www.hetdepot.be/over-ons/zaalhuur>.
- <http://www.hetdepot.be/over-ons/artist-residence>.
- <http://www.kunstenenerfgoed.be/ake/view/nl/699788-Kunstendecreet.html>.
- <http://vibeserver.net/scripties/popeducatie%20in%20Vlaams-Brabant.pdf>.
- <http://www.kunstenenerfgoed.be/sites/default/files/uploads/muziekclub.pdf>.
- <http://www.hetdepot.be/over-ons/team>.
- <http://www.veto.be/jg38/veto3805/archicultuur-3-het-depot>.
- <http://www.lne.be/themas/hinder-en-risicos/geluidshinder/beleid/muziek/BrochureGeluidsnormen.pdf>.

- <http://www.demorgen.be/dm/nl/2461/Opinie/article/detail/1247213/2011/04/07/Populaire-kunst-hoeft-geen-subsidies.dhtml>.
- <http://www.opwijk.be/nl/890/content/1520/demografie.html>.
- <http://www.clubcircuit.be/clubs/nijdrop>.
- <http://www.nieuwsblad.be/article/detail.aspx?articleid=gb286tc2>.
- <http://www.nieuwsblad.be/Article /detail.aspx?articleid=d328ttev>.
- <http://www.nieuwsblad.be/article/detail.aspx?articleid=2623fht4>.
- <http://www.nijdrop.be>.
- <http://www.clubcircuit.be/clubs/nijdrop>.
- <http://vibeserver.net/scripties/popeducatie%20in%20Vlaams-Brabant.pdf>.
- <http://www.nijdrop.be/agenda/?filter=0&type=concert>.
- http://www.kunstenenerfgoed.be/sites/default/files/uploads/pdf/120628_kd_2013-14-16_overzicht_beslissingen.pdf.
- http://www.standaard.be/cnt/dmf20140424_020.
- <http://www.deredactie.be/cm/vrtnieuws/videozone/programmas/terzake/2.30224?video=1.1740559>
- <https://www.youtube.com/watch?v=zXCsQbZmWI8>
- <https://www.youtube.com/watch?v=zXCsQbZmWI8>.
- <http://www.deburen.eu/nl/nieuws-opinie/detail/the-dutch-disease>.
- <http://www.demorgen.be/dm/nl/2461/De-Gedachte/article/detail/1246642/2011/04/06/subsidieer-de-kunsten-maar-dan-anders-via-het-publiek.dhtml>.
- <http://www.demorgen.be/dm/nl/2461/Opinie/article/detail/1247213/2011/04/07/Populaire-kunst-hoeft-geen-subsidies.dhtml>.
- <http://vibeserver.net/scripties/popeducatie%20in%20Vlaams-Brabant.pdf>.
- http://www.tijd.be/nieuws/opinie_column/Schaf_uitgaven_voor_recreatie_cultuur_en_religie_af.9495696-7116.art.
- <http://www.demorgen.be/dm/nl/2461/Opinie/article/detail/1877878/>

2014/05/07/De-waarde-van-kunst-voor-een-samenleving-valt-niet-te-
becijferen.dhtml.

- http://www.tijd.be/dossier/mobiliteit/Cultuur_is_ons_bruto_nationaal_geluk.9498100-2336.art.

INTERVIEWS

- Interview Ignace DE BREUCK
- Interview Mike NAERT
- Interview Mike HEYVAERT

JAARREKENINGEN

- Jaarrekening 2013 – Ancienne Belgique.
- Jaarrekening 2013 – Het Depot.
- Jaarrekening 2013 – Nijdrop.

VARIA

- Aanvraag tot subsidiëring voor het geheel van de werking in het kader van het Kunstendecreet, Zakelijk Advies, Instellingen van de Vlaamse Gemeenschap (2011-2015), KD/11-15/IVG/006, 7p.
- Aanvraag tot subsidiëring voor het geheel van de werking in het kader van het Kunstendecreet, Artistiek Advies, Instellingen van de Vlaamse Gemeenschap (2011-2015), KD/11-15/IVG/006, 6p.

- Aanvraag tot subsidiëring voor het geheel van de werking in het kader van het Kunstendecreet, Zakelijk & Artistiek Advies, Instellingen van de Vlaamse Gemeenschap (2011-2015), KD/11-15/IVG/006, Het Depot, 7p.
- Aanvraag tot subsidiëring voor het geheel van de werking in het kader van het Kunstendecreet, Zakelijk & Artistiek Advies, Instellingen van de Vlaamse Gemeenschap (2011-2015), KD2013-2016-WS-MU-MC-018, Nijdrop, 7p

VII. BIJLAGEN

BIJLAGE 1. Beoordelingscommissie Muziek, “Motivering ranking door beoordelingscommissie”.

Vlaamse overheid

KUNSTEN
EN ERFGOED

Kunsten en Erfgoed

Arenbergstraat 9
1000 Brussel

Tel. 02 553 68 68 - Fax 02 553 69
69
jos.vanrillaer@cjsm.vlaanderen.be

Beoordelingscommissie Muziek

Wettelijke Basis Kunstendecreet

Periode 2013-2014 en 2013-2016

Bijlage 1.2

Voorzitter Luc Mishalle

Secretaris Tom Van Houtte

Onderwerp **Motivering ranking door beoordelingscommissie**

1 Stand van Zaken

	2013-2016	2010-2012
Aantal aanvragen	103 (80+23)	102 (86+16)
Totaal aangevraagde bedrag 2013	33.928.205,47	37.758.030,41
Aantal positief geadviseerde aanvragers	64	69
Totaal positief geadviseerde bedrag	18.563.500,00	19.654.000,00
Beslissing Vlaamse Regering april 2009 aantal organisaties		79
Beslissing Vlaamse Regering april 2009 subsidiebedrag		20.622.000,00

2 Aantal dossiers

Binnen de sector muziek dienden 80 organisaties een aanvraagdossier in voor een vierjarige subsidie binnen het Kunstendecreet (periode 2013-2016). 23 organisaties dienden een aanvraagdossier in voor een tweejarige subsidie binnen het Kunstendecreet (periode 2013-2014).

72 organisaties die een vierjarige subsidie aanvroegen, maakten gebruik van de mogelijkheid tot repliek na het preadvies. Voor de organisaties die een tweejarige subsidie aanvroegen, waren dat er 16.

3 Beoordelingsprocedure

Voorafgaand aan de beoordelingen werden vergaderingen gehouden om tot een consensus te komen over manier van stemmen, over bijzondere aandachtspunten, over prioriteiten binnen het landschap.

Bij de beoordeling gaat men uit van de tien decretaal bepaalde criteria. Alle leden van

de Beoordelingscommissie Muziek worden geacht alle dossiers te lezen. Per dossier bereiden drie leden elk een tekst voor die tijdens de vergadering wordt becommentarieerd. Na kennisname van het zakelijk advies wordt in groep punt per punt bediscussieerd. De leden die voorbereid hebben verduidelijken waar nodig. Soms komen aspecten van de visitatie en de inspectie van het agentschap aan bod: de leden die bezoeken aflegden, geven mondeling verduidelijking indien gewenst.

Na discussie vult elk lid een stemformulier in, waarbij per criterium een score van 0 tot 10 wordt gegeven. Vooraf wordt er geduid wat een score inhoudt. Zo wordt vermeden dat de puntentoekenning door de leden te ver uiteenloopt. Dus: 10 = perfect, 9 = uitmuntend, 8 = zeer goed, etc.

De secretaris verzamelt de stemformulieren, maar deelt het totale puntenaantal NIET mee aan de leden. Pas nadat over alle dossiers (ook tweejarige) is gestemd, worden totalen en dus ook de ranking bekendgemaakt.

Na behandeling van de replieken werden bij drie organisaties de negatieve preadviezen omgebogen naar positief. Uiteindelijk werden zo 64 dossiers

van de 103 ingediende dossiers positief beoordeeld.

Bij sommige dossiers die werden ingediend voor vier jaar, had de commissie ernstige artistieke bedenkingen, maar wilde ze de organisatie het voordeel van de twijfel gunnen. Om een snelle en nauwgezette opvolging hiervan toe te laten, werd in dergelijke gevallen beslist om een positief advies te geven, maar dit te beperken tot twee jaar.

Conform het huishoudelijk reglement namen de leden die betrokken zijn bij een dossier niet deel aan de bespreking hiervan en verlieten ze de zaal tot na de beslissing. De lijst van betrokken personen is opgenomen als bijlage bij deze tekst.

4 Toelichting bij de artistieke keuzes

Uiteraard werd bij de beoordeling ook rekening gehouden met het kunstenlandschap in Vlaanderen, met prioriteiten, met aanbevelingen van koepelorganisaties (keuzes maken!), met regionale spreiding, met maatschappelijke relevantie, met budgettaire beperkingen en meer. De Beoordelingscommissie Muziek liet zich onder meer leiden door deze bedenkingen:

Bij de ensembles:

- De commissie meent dat structurele steun aan ensembles waarvan het merendeel van de concerten in kleine bezetting (tot vijf personen) gebeuren, teveel overheadkosten met zich meebrengt en het toch al schaarse budget onevenredig bezwaart. Ze meent dat het voor die ensembles mogelijk moet zijn aan een overkoepelende structuur te werken. Er werd beslist om geen structurele steun te verlenen, al is de commissie soms wel overtuigd van de artistieke kwaliteit van dergelijke ensembles.

- De oude muziek en barok hebben Vlaanderen mee op de internationale muziekkartaar gezet. Het is evenwel onmogelijk om binnen de budgettaire ruimte alle ensembles in stand te houden. Daarom heeft de commissie in eerste instantie twee ensembles een negatief preadvies gegeven, waarvan er één na repliek toch positief beoordeeld werd.

- Een bijkomend discussiepunt dat eigenlijk van toepassing is op alle organisaties, maar vooral bij grote ensembles: wat met opvolging? Ensembles die rond één persoon draaien die de pensioengerechtigde leeftijd nadert, moeten als een goede huisvader nadenken over opvolging.

- Er komen aanvragen tot instroom van orkesten. Die grote ensembles zijn gebouwd rond één dirigent en spelen vooral stukken uit het ijzeren repertoire. De commissie meent dat het niet opportuun is om in het huidige financieel klimaat nog orkesten bij te creëren, temeer daar die orkesten met dat repertoire zelfbedruipend kunnen zijn.

- Bij sommige gerenommeerde spelers werd de hoogte van het

subsidiebedrag bevroren, omdat de commissie meent dat dergelijke topensembles er moeten in slagen om zelf meer eigen middelen te verwerven.

Bij de concertorganisaties:

- Bij de concertorganisaties heeft men duidelijk te maken met een transversale werking. Hier en bij andere organisatievormen stelt de commissie dat er een discrepantie is tussen enerzijds een schottenloos decreet en anderzijds een beoordelingsmechanisme dat wel in schotten is opgedeeld. Het koppelen van budgetten aan beoordelingscommissies in plaats van aan sectoren geeft een vertekend beeld van het landschap.
- Het Concertgebouw Brugge neemt de allergrootste hap uit het muziekbudget. Artistiek scoort deze instelling hoog, maar het gaat niet enkel om muziek: ook muziektheater, hedendaagse dans en recenter ook beeldende kunst en kunsteducatie zijn prominent aanwezig.
- Er werden vijf negatieve preadviezen verleend op een totaal van veertien aanvragen, waarvan twee tweejaarlijkse. Dit gebeurde omwille van diverse redenen zoals verwevenheid met stedelijke actoren, een voldoende concentratie van grote spelers in sommige steden, of zakelijke en andere problemen.

Bij de muziekclubs:

- Er werden 20 vierjarige dossiers en 1 tweejaarlijks ingediend, waarvan er in totaal negen een negatief preadvies kregen. Er is geen instroom van nieuwe spelers.
- De Beoordelingscommissie Muziek merkt op dat vrijwel alle clubs in de breedte werken. Naast het presenteren van concerten bestaat een aanzienlijk deel van hun werking ook onder meer uit kunsteducatie: het aanbieden van instrumentlessen, vertrouwd maken met muzieksoftware, repetitieruimtes ter beschikking stellen en ook repetities begeleiden, tot en met volledige begeleiding van musici in spe op alle domeinen: promotie, management, booking, enz. Verschillende clubs organiseren ook hun festival. Organisatievormen lopen dus ook hier door elkaar.
- De commissie merkt op dat voor een aantal kleine spelers (nieuwkomers van de vorige ronde of destijds door de minister opgevist) subsidiëring geen noemenswaardige verandering in de werking teweegbracht. Met andere woorden: zij hebben een vrijwel identieke werking, met of zonder subsidie. Men moet zich dan ook afvragen of subsidiëring voor deze specifieke clubs een meerwaarde betekent voor het landschap.
- Twee gevestigde waarden kregen een negatief preadvies. Van een werd het advies na repliek omgebogen naar positief, onder meer met het oog op regionale spreiding.
- Algemeen blijft verloning van artiesten bij de clubs een heikel punt.
- Sommige clubs focussen nogal eenzijdig op Angelsaksische gitaarrock. Niettegenstaande verbetering de laatste jaren, blijft diversiteit in het aanbod een constant en belangrijk aandachtspunt.
- Daarenboven is het bij de meeste organisatievormen en dus ook bij clubs een oud

zeer dat er bitter weinig aandacht wordt besteed aan interculturaliteit, terwijl veel van deze organisaties toch in grote steden opereren.

Bij de festivals:

- Twaalf vierjaarlijkse aanvragen waarvan liefst zeven onder de koepel 'Festival van Vlaanderen'. Daarnaast ook vijf tweejaarlijkse dossiers.
- Op een totaal van 17 aanvragen werden er 9 negatief beoordeeld. Dat is dus meer dan de helft. Die uitslag betekent echter geenszins dat de Beoordelingscommissie Muziek veel festivals artistiek ondermaats vindt. Integendeel, sommige scoren artistiek en ook op andere punten hoog. Alleen meent de commissie dat structurele ondersteuning via het Kunstendecreet van kortlopende festivals (tot een viertal dagen) niet opportuun is. Een aantal van deze festivals kaderen veel beter binnen de projectsubsidies, waar ze korter op de bal kunnen spelen in hun aanvragen. Een andere groep –met een groot commercieel potentieel– is volgens de commissie eerder gediend met een soort 'rampenfonds' waaruit kan worden geput bij tegenslag (met name slecht weer).
- Blijven dus over: festivals die over een langere periode lopen.
- Toch heeft de commissie vragen bij de toekomstige rol van enkele festivals: zijn er twee ietwat gelijkaardige festivals in één stad nodig? Biedt een festival op termijn een meerwaarde naast de programmering van een concertorganisatie?

Bij de kunstencentra:

- Eén concertorganisator wenste zich om te dopen tot kunstencentrum. Er was ook één tweejaarlijkse aanvraag, die werd afgewezen wegens te pril.
- Zoals bij concertorganisatoren, clubs en festivals stelt de Beoordelingscommissie Muziek vast dat organisatievormen steeds meer overlappen.

Bij de werkplaatsen:

- De Beoordelingscommissie Muziek merkt op dat de organisaties die onder deze categorie hebben ingediend eigenlijk alternatieve managementbureaus zijn. Zoals voorzien in de Memorie van Toelichting bij het Kunstendecreet, worden deze onder de werkplaatsen ondergebracht.
- Er werden 7 vierjaarlijkse en 6 tweejaarlijkse dossiers ingediend. In deze categorie werd de grootste instroom opgetekend, namelijk 3 nieuwe (tweejaarlijkse) spelers, elk met een zeer verschillend profiel: nieuwe en experimentele muziek, pop en wereldmuziek.
- De commissie bepleit het oprichten en in stand houden van managementkantoren of andere vormen van samenwerking in alle sectoren. Dit zou kostenbesparend kunnen zijn, al doen enkele dossiers vermoeden dat sommige niet meer zijn dan veredelde boekingskantoren en andere zelfbedruipend kunnen zijn.

5 Conclusie

De Beoordelingscommissie Muziek heeft de opdracht om scherpe keuzes te maken ter harte genomen. Waar er in de lopende periode 2010-2012 nog 79 gesubsidieerde muziekorganisaties zijn, adviseert ze om dit aantal te herleiden naar 64. Hierbij werden duidelijke keuzes gemaakt op basis van de criteria in het Kunstendecreet. De voorgestelde uitstroom betreft dan ook vooral organisaties die niet aan de kwaliteitseisen beantwoorden of organisaties voor wie meerjarige subsidies niet het geschikte format zijn. Er werd ook scherp bekeken in hoeverre de door zowat alle organisaties gevraagde groei in deze budgettaire moeilijke tijden verantwoord is. Bij organisaties die in de afgelopen periode ruim werden gesubsidieerd wordt ook een subsidieverlaging voorgesteld. Subsidieverhogingen worden slechts heel uitzonderlijk geadviseerd en zijn met name bestemd voor organisaties die in de afgelopen jaren een uitzonderlijk artistiek parcours hebben afgelegd met bescheiden subsidies om hen zo de kans te geven de volgende stap te zetten in hun evolutie. De instroom is beperkt met slechts drie organisaties. De belangrijkste reden hiervoor is de beperkte kwaliteit van de aanvragen. Hoewel sommige organisaties wel potentieel vertonen, kregen deze geen positief advies omdat ze nog te jong zijn en dus te weinig bewijs hebben kunnen leveren van hun kwaliteit. Andere nieuwkomers halen dan weer niet het niveau van de bestaande organisaties binnen hun (sub)sector, waardoor een meerjarige subsidie op dit moment niet verantwoord is.

Algemeen stelt de commissie vast dat bij heel wat organisaties de organisatievormen elkaar overlappen. Zo hebben sommige concertorganisaties ook activiteiten als festival of neigt de werking van sommige ensembles naar die van een werkplaats. Bovendien hebben heel wat organisaties een toenemend transversale werking waarbij muziek wel

de hoofdmoot blijft, maar andere disciplines, zoals kunsteducatie, dans, muziektheater,... desalniettemin een belangrijk aandeel in de werking verworven hebben.

Ook stelt de commissie vast dat het een oud zeer blijft dat de meeste organisaties bitter weinig aandacht besteden aan interculturaliteit. Zeker voor organisaties die in middelgrote tot grote steden opereren, is dit eigenlijk een absolute noodzaak.

De Beoordelingscommissie Muziek heeft haar adviezen gebaseerd op kennis van het veld, oog voor kwaliteit, een gewogen inschatting van de waarde en het belang van de organisaties voor het kunstenveld. Ze is er van overtuigd dat haar voorstel –rekening houdend met de budgettaire beperkingen- nog steeds een muzieklandschap uittekent dat kwaliteitsvol is, kansen biedt en een divers aanbod garandeert voor het publiek.

Luc Mishalle
Voorzitter beoordelingscommissie Muziek

BIJLAGE 2. Kunstendecreet 2013 - 2014 - 16. Overzicht beslissingen.

Kunstendecreet 2013 – 2014 - 16 Overzicht beslissingen

NAAM aanvrager	BESLISSING bedrag in €	BESLISSING periode
architectuur/vormgeving		
Antwerpen Averechts vzw	44.000	2 jaar
Archipel vzw	66.000	4 jaar
Architecture Workroom Brussels vzw	130.000	4 jaar
Architectuurwijzer	0	nvt
Ar-Tur vzw	59.000	2 jaar
Design Platform Limburg vzw	81.000	4 jaar
Designregio Kortrijk vzw	86.000	2 jaar
Informatiecentrum voor Architectuur, Stedebouw en vzw	54.000	4 jaar
Lab[au] vzw	0	nvt
Stad en Architectuur vzw	82.500	4 jaar
Totaal architectuur /vormgeving	602.500	
audiovisuele kunst		
Auguste Orts	97.000	4 jaar
Bevrijdingsfilms vzw	95.000	2 jaar
Cimatics vzw	0	nvt
Courtisane vzw	120.500	4 jaar
de werktank vzw	100.000	2 jaar
Escautville	0	nvt
Europees Jeugdfilmfestival Vlaanderen vzw	155.000	4 jaar
Filemon vzw	62.000	2 jaar
Film en Cultuurpromotie vzw	0	nvt
Filmkrant.be	0	nvt
Filmmagie vzw	0	nvt
Folioscope vzw	150.000	4 jaar
Fonk vzw	260.000	4 jaar
Jekino Distributie vzw	120.000	4 jaar
Les films du bord de mer vzw	75.000	2 jaar
Lessen in het donker vzw	131.000	4 jaar
Marcel vzw	72.000	2 jaar
Nova vzw	86.000	4 jaar
OFFoff vzw	88.000	2 jaar
OKNO vzw	110.000	2 jaar
Open Doek vzw	330.000	4 jaar
Overtoon	110.000	2 jaar
PeyMey Diffusion vzw	60.000	2 jaar
Soundimageculture vzw	70.000	2 jaar
Vlaamse Dienst voor Filmcultuur vzw	140.000	4 jaar
Zebracinema	91.000	2 jaar
Totaal audiovisuele kunst	2.522.500	

beeldende kunst		
AIR Antwerpen vzw	143.000	4 jaar
Artefacto vzw	0	nvt
CIAP vzw	92.000	2 jaar
Contour Mechelen vzw	265.000	4 jaar
Croxhapox vzw	110.000	4 jaar
Cultuurcentrum Strombeek/Grimbergen vzw	219.000	4 jaar
Etablissement d'en face projects vzw	176.000	4 jaar
Extra City vzw	400.000	4 jaar
FLACC vzw	250.000	4 jaar
IMAL vzw	0	nvt
Komplot vzw	0	nvt
Ku(n)st vzw	150.000	4 jaar
KuS vzw	84.000	4 jaar
LLS 387, Ruimte voor actuele Kunst vzw	75.000	2 jaar
Lokaal 01 vzw	55.000	4 jaar
Morguen vzw	0	nvt
Museum Dhondt-Dhaenens	300.000	4 jaar
Museum Leuven	300.000	4 jaar
Netwerk vzw	500.000	4 jaar
NICC vzw	59.000	2 jaar
O.C.A.M. vzw	85.000	2 jaar
objectif_exhibitions vzw	198.000	4 jaar
S.M.A.K. vzw	705.000	4 jaar
Sint-Lukasgalerij vzw	0	nvt
Voorkamer vzw	120.000	4 jaar
Warp vzw	0	nvt
WIELS vzw	808.000	4 jaar
Totaal beeldende kunst	5.094.000	
dans		
A Two Dogs Company	370.000	4 jaar
Action Scénique vzw	250.000	2 jaar
Damaged Goods vzw	740.000	4 jaar
Danscentrum Jette vzw	0	nvt
Eastman vzw	768.000	2 jaar
Fieldworks vzw (voorheen deepblue)	205.000	4 jaar
Great Investment	0	nvt
Kobalt Works vzw	223.000	4 jaar
Kunst/Werk vzw	220.000	4 jaar
Les Ballets C. de la B. vzw	870.000	4 jaar
Peeping Tom vzw	310.000	4 jaar
Rosas vzw	1.605.000	4 jaar
Sarma vzw	75.000	2 jaar
Soit vzw	240.000	2 jaar
Ultima Vez vzw	1.040.000	4 jaar
WArd/WaRD vzw	0	nvt
Totaal dans	6.916.000	
kunsteducatie		
Aifoon vzw	140.000	4 jaar
Ars Musica-Projects	0	nvt

Art Basics for Children vzw	278.000	4 jaar
Belgisch Afrikaans Slagwerk vzw	0	nvt
Carte Blanche	0	nvt
De Kunstbank vzw	214.000	4 jaar
De Nieuwe Opdrachtgevers vzw	56.000	4 jaar
De Veerman vzw	235.000	4 jaar
Irma Firma vzw	0	nvt
Jeugd en Muziek Vlaanderen vzw	856.000	4 jaar
Matrix	73.000	4 jaar
Met-X	299.000	4 jaar
Mus-e Belgium vzw	151.000	4 jaar
Musica (Impulscentrum voor Muziek) vzw	766.000	4 jaar
mu-zee-um	0	nvt
PopCollege	0	nvt
RASA vzw	214.000	4 jaar
Totaal kunsteducatie	3.282.000	
multidisciplinair		
0090 vzw	241.000	4 jaar
Alliance vzw	0	nvt
Argos vzw	625.000	4 jaar
Behoud de Begeerte vzw	349.000	4 jaar
Beursschouwburg vzw	980.000	4 jaar
BOLD vzw	90.000	2 jaar
Broedbloeders vzw	0	nvt
Brusselse Werkplaats voor Podiumkunsten vzw (workspacebrussels)	315.000	4 jaar
Buda Kunstencentrum vzw	1.000.000	4 jaar
Caravan Production vzw	100.000	4 jaar
Constant Vereniging voor Kunst en Media vzw	135.000	2 jaar
Cultuurcentrum Hasselt vzw (Krokusfestival)	100.000	4 jaar
De Werf vzw	870.000	4 jaar
Festivalitis vzw (Stormopkomst)	150.000	4 jaar
FoAM vzw	180.000	2 jaar
GC De Pianofabriek vzw (deelwerking kunstenwerkplaats)	214.000	4 jaar
Het Vervolg vzw	0	nvt
het vogelnest vzw	0	nvt
Internationaal Filmfestival van Vlaanderen vzw	700.000	4 jaar
International Arts Festival NEXT vzw	0	nvt
Kaaithheater vzw	1.845.000	4 jaar
Klein Verzet vzw	51.000	2 jaar
Krul vzw (Bains Connective)	0	nvt
Kunstencentrum BELGIE vzw	447.000	4 jaar
Kunstencentrum Vooruit	2.215.000	4 jaar
KunstenFESTIVALdesArts vzw	1.030.000	4 jaar
Margarita Production vzw	220.000	4 jaar
Mokum vzw	95.000	4 jaar
Monty vzw	600.000	4 jaar
Mousse Antwerpen vzw	450.000	4 jaar
Nadine vzw	0	nvt

NOK vzw	0	nvt
Platform Kanal	0	nvt
Provincie Limburg - TAKT Dommelhof	0	nvt
Provincie Limburg - Z33	110.000	4 jaar
Q-02 vzw	180.000	4 jaar
Recyclart vzw	135.000	4 jaar
Scheld'apen vzw	100.000	2 jaar
SPIN vzw	0	nvt
Stuk Kunstencentrum vzw	1.628.000	4 jaar
TarTarT vzw (Theater aan Zee)	250.000	4 jaar
Theater Teater vzw (kunstencentrum nOna)	644.000	4 jaar
Theaterwerkplaats Rataplan vzw	400.000	4 jaar
Timelab vzw	244.000	4 jaar
Triënnale Hasselt vzw	0	nvt
Victoria Nieuwpoort vzw (CAMPO)	1.165.000	4 jaar
Villanella Kunsthuis voor Kinderen en Jongeren vzw	650.000	2 jaar
Vrijstaat O. vzw	430.000	4 jaar
Wereld Culturencentrum Zuiderpershuis vzw	0	nvt
WP Zimmer vzw	450.000	4 jaar
Young Arab Theatre Fund aisbl	100.000	2 jaar
ZebrArt vzw	0	nvt
Zomer van Antwerpen vzw	516.000	4 jaar
ZSenne vzw	0	nvt
Totaal multidisciplinair	20.004.000	
muziek		
4AD vzw	350.000	4 jaar
5 voor 12 vzw	0	nvt
Afro-Latino	0	nvt
Allegoria vzw / Zefiro Torna	140.000	4 jaar
AMUZ	500.000	4 jaar
Anima Eterna vzw	800.000	4 jaar
Ars Musica	0	nvt
Aubergine Artist Management	85.000	4 jaar
B52	0	nvt
Belgische Kamerfilharmonie vzw	0	nvt
Blindman vzw	220.000	4 jaar
Bonk vzw / Flat Earth Society (FES)	230.000	4 jaar
Bookman	0	nvt
B'Rock	210.000	4 jaar
Brussels Jazz Orchestra vzw	350.000	4 jaar
Cactus Muziekcentrum vzw	325.000	4 jaar
Capilla Flamenca vzw	220.000	4 jaar
Champ d'Action vzw	350.000	4 jaar
Choux de Bruxelles vzw	60.000	4 jaar
Cohort Productions	28.000	2 jaar
Collegium Vocale Gent vzw	1.100.000	4 jaar
Concertgebouw Brugge vzw	2.750.000	4 jaar
Cultureel Platform Buster	0	nvt
De Casino (vroeger De Spiegel)	230.000	4 jaar
De Centrale / Intercultureel Centrum De	80.000	4 jaar

Les Ateliers Claus	0	nvt
Lootgenot	0	nvt
Music Incubation Centre / MIC	0	nvt
Muziekcentrum De Bijloke Gent vzw	950.000	4 jaar
Muziekcentrum Dranouter vzw / 't Folk	60.000	4 jaar
Muziekodroom vzw	430.000	4 jaar
Muziekpublique vzw	150.000	4 jaar
Nefertiti vzw / Mâäk (vroeger: Mâäk's Spirit)	90.000	4 jaar
Nijdrop vzw	200.000	4 jaar
NMT Productions vzw	0	nvt
Octopus vzw	75.000	2 jaar
Octurn vzw	0	nvt
Oxalys vzw	230.000	4 jaar
Personal Mountains / C-Mine Jazz Genk (vroeger: Motives Festival Genk)	0	nvt
Psallentes vzw	80.000	4 jaar
Rockoco	175.000	4 jaar
Sfinks Animatie vzw	0	nvt
Stichting Logos	140.000	4 jaar
Swing 2000	0	nvt
Symfonieorkest Vlaanderen	1.250.000	4 jaar
't Ey vzw	70.000	4 jaar
't Muziek Frascati	0	nvt
't Smiske vzw	0	nvt
Trefpunt vzw	95.000	4 jaar
TRX vzw / Muziekcentrum Trix	325.000	4 jaar
Via Lactea	0	nvt
Victoria Consort	0	nvt
Villarte vzw	0	nvt
Wolvin / Zita Swoon Group	0	nvt
Wolx	50.000	2 jaar
Zephyrus Music	60.000	2 jaar
Zonzo Compagnie vzw / festival Oorsmeer	160.000	4 jaar
Totaal muziek	19.487.000	
muziektheater		
Alden Biesen Zomeropera vzw	100.000	4 jaar
Braakland/ZheBilding	440.000	4 jaar
Compagnie KAIET!	150.000	2 jaar
Corban vzw	0	nvt
De Kolonie MT vzw	170.000	2 jaar
Falthé	0	nvt
Judas Theaterproducties vzw	430.000	4 jaar
Juffrouw M	0	nvt
LOD	1.087.000	4 jaar
Musical van Vlaanderen vzw	0	nvt
Muziektheater Transparant vzw	1.087.000	4 jaar
Pantalone vzw	260.000	4 jaar
Theater de Spiegel	296.000	4 jaar
Walpurgis vzw	390.000	4 jaar
Totaal muziektheater	4.410.000	

publicaties		
<H>ART bvba	70.000	4 jaar
A Prior Magazine - MARK vzw	0	nvt
Cultuurkrant Suiker	0	nvt
De Witte Raaf - The White Raven vzw	85.000	4 jaar
Etcetera - Theaterpublicaties vzw	95.000	4 jaar
Gagarin - Gaga vzw	0	nvt
Gonzo (circus)	50.000	4 jaar
Klassiek Centraal	0	nvt
Orgelkunst vzw	0	nvt
Rekto:Verso vzw	53.000	4 jaar
Staaikaart	50.000	2 jaar
Streven vzw	40.000	2 jaar
T.U.K. vzw	25.000	4 jaar
Vlaanderen - Kunsttijdschrift Vlaanderen vzw	0	nvt
Totaal publicaties	468.000	
 sociaal-artistische werking		
Ambrosia's tafel vzw	0	nvt
Bij de Vieze Gasten	462.000	4 jaar
CAW Stimulans vzw (De Figuranten)	303.000	4 jaar
compagnie Tartaren	100.000	2 jaar
Globe Aroma vzw	0	nvt
kleinVerhaal	0	nvt
Kopspel vzw	190.000	4 jaar
Leren Ondernemen vzw	0	nvt
Madam Fortuna	0	nvt
Murga	0	nvt
Platform-K	105.000	4 jaar
Rocsa vzw	90.000	2 jaar
Sering vzw	0	nvt
Sjarabang vzw	0	nvt
Tartaar vzw	100.000	2 jaar
Tutti Fratelli vzw	215.000	4 jaar
Unie der Zorgelozen	433.000	4 jaar
Victoria Deluxe vzw	448.000	4 jaar
Wit.h vzw	252.000	4 jaar
Zinneke vzw	90.000	4 jaar
Totaal sociaal-artistische werking	2.788.000	
 steunpunt		
BAM vzw	650.000	4 jaar
Muziekcentrum Vlaanderen vzw	823.000	4 jaar
Vlaams Architectuurinstituut vzw	434.000	4 jaar
Vlaams Theater Instituut vzw	823.000	4 jaar
Totaal steunpunt	2.730.000	
 theater		
4hoog Productiehuis vzw	250.000	4 jaar
Abattoir Fermé vzw	375.000	4 jaar
Bad van Marie vzw	0	nvt
Barre Weldaad vzw	0	nvt

BERLIN vzw	290.000	4 jaar
Bloet vzw	200.000	4 jaar
BRONKS Jeugdtheater vzw	1.084.000	4 jaar
Comp.Marius vzw	450.000	4 jaar
Compagnie Cecilia vzw	430.000	4 jaar
Compagnie de Koe vzw	350.000	4 jaar
Compagnie Lodewijk/Louis vzw	0	nvt
CREW vzw	250.000	4 jaar
De Maan Figurentheater Mechelen vzw	250.000	4 jaar
De Parade vzw	0	nvt
de Roovers spelen vzw	500.000	4 jaar
de theatermaker vzw	157.000	4 jaar
Ensemble Leporello vzw	400.000	4 jaar
fABULEUS vzw	350.000	4 jaar
Froe Froe vzw	420.000	4 jaar
Het Gevolg vzw	320.000	4 jaar
het KIP vzw	360.000	4 jaar
Het Theaterfestival Vlaanderen vzw	240.000	4 jaar
Het Toneelhuis s.o.n.	3.000.000	4 jaar
HETPALEIS s.o.n.	1.150.000	4 jaar
Internationaal MimeSquare Festival vzw	0	nvt
Koninklijke Vlaamse Schouwburg s.v.o.n.	2.250.000	4 jaar
Laika vzw	706.000	4 jaar
LAZARUS vzw	280.000	4 jaar
luxemburg vzw	250.000	4 jaar
Martha!tentatief vzw	260.000	4 jaar
Needcompany vzw	900.000	4 jaar
Nit Nithei Garabam vzw (Action Zoo Humain)	200.000	2 jaar
NTGent s.o.n.	2.350.000	4 jaar
NUNC vzw	0	nvt
Ontroerend Goed vzw	330.000	4 jaar
SKaGeN vzw	350.000	4 jaar
Speeltheater-Kopergietery vzw	1.084.000	4 jaar
STAN vzw	740.000	4 jaar
Studio ORKA vzw	280.000	4 jaar
't Arsenaal vzw	914.000	4 jaar
Theater aan de Stroom vzw	300.000	4 jaar
Theater Antigone vzw	830.000	4 jaar
Theater Malpertuis vzw	630.000	4 jaar
Theater Zuidpool - RVT vzw	550.000	4 jaar
Theatermakersgroep De Queeste vzw	275.000	4 jaar
Theaterplatform Gent vzw (Theater Scala)	0	nvt
Toneelproducties De Tijd vzw	550.000	4 jaar
Tristero vzw	280.000	4 jaar
Troubleyn/Jan Fabre vzw	840.000	4 jaar
Ultima Thule vzw	250.000	4 jaar
Totaal theater	26.225.000	
Eindtotaal	94.529.000	

BIJLAGE 3. Vragenlijst interviewgesprekken.

I.v.m. werking:

- Hoeveel betaalde personeelsleden telt deze concertzaal? (voltijdse equivalenten?)
- Wat is de functieverdeling en wat houden deze functies in?
- Werken jullie ook met vrijwilligers
- Hoe weten jullie deze vrijwilligers te motiveren?
- Hoe kan u de programmering van deze concertzaal het best omschrijven?
- Wat is de meerwaarde van jullie programmering t.o.v. deze van andere concertzalen?
- Hoe profileren jullie je naar de buitenwereld?
- Hoe profileren jullie je t.o.v. andere concertzalen?
- Welk publiek bereiken jullie?

- Beschrijf eens de locatie waar deze concertzaal is gelegen? (omwonenden, bereikbaarheid,...)
- Wat is de capaciteit van de concertzaal?
- Is de locatie en de capaciteit van de concertzaal op elkaar afgestemd?
- Hoeveel concerten zijn er per jaar ongeveer uitverkocht?
- Compenseren jullie het eventuele verlies van kleinere concerten met de opbrengst van grotere concerten?

- Wat zijn jullie voornaamste inkomsten?
- Doen jullie beroep op sponsoring?
- Wat zijn de voornaamste uitgaven?
- Is het moeilijk om te overleven?
- Hebben jullie een lange termijn visie ontwikkeld?

I.v.m. Subsidies:

- Krijgen jullie steun van de overheden? (Vlaamse overheid, provincie, gemeente)
- Waarom hebben jullie daar recht op?
- Wat zijn de voordelen van subsidies?
- Zijn er ook nadelen verbonden aan subsidies?
- Is het voor jullie mogelijk om te overleven zonder subsidies?
- Hoe verliep jullie werking vroeger toen er minder subsidies werden toegekend?
Wat zijn de grootste veranderingen?
- Kunt u me vertellen hoe concertzalen in het buitenland gesubsidieerd worden?
- Wat vindt u van het algemeen subsidiebeleid in Vlaanderen?

BIJLAGE 4. Aanvraag tot subsidiëring voor het geheel van de werking in het kader van het Kunstendecreet, Zakelijk Advies, Instellingen van de Vlaamse Gemeenschap (2011-2015), KD/11-15/IVG/006, Ancienne Belgique 7p.

Aanvraag tot subsidiëring voor het geheel van de werking in het kader van het Kunstendecreet

Zakelijk advies

Instellingen van de Vlaamse Gemeenschap (2011-2015)

Volgnummer: KD/11-15/IVG/006

Organisatie: Ancienne Belgique (AB)

1. Historiek

1996: de heropening van AB. AB evolueerde het afgelopen decennium van een matig bezochte concertzaal tot een Muziekhuis dat jaarlijks 240.000 bezoekers over de vloer krijgt. Even goed is AB mee met recente evoluties op vlak van media, technologie en ecologie. Naar eigen zeggen is de top nog niet bereikt en blijft de missie luiden: 'Steeds meer muziek via steeds meer AB kanalen presenteren aan steeds meer publiek'. In 2011 stapt AB uit het Kunstendecreet en wordt de organisatie voor het eerst gesubsidieerd als Kunstinstituut van de Vlaamse Gemeenschap.

2. Korte Evaluatie beheersovereenkomst sinds 2006

AB heeft totnogtoe geen echte beheersovereenkomst en stapt pas in 2011 echt in als Kunstinstantie van de Vlaamse Gemeenschap. In 2007 werd wel reeds een 'samenwerkingsovereenkomst 2007-2009' gesloten tussen AB en de Vlaamse Gemeenschap. De kwantitatieve bepalingen daarin werden probleemloos gehaald. Ook over de kwalitatieve bepalingen werden geen opmerkingen gemaakt. Enige punt van kritiek was dat het noodzakelijke overleg tussen AB, het agentschap Kunsten en Erfgoed en de afgevaardigden van de ministers van Cultuur en Begroting, niet heeft plaatsgevonden. Deze overeenkomst werd automatisch met een jaar verlengd om zo 2010 te overbruggen.

3. Zakelijke evaluatie sinds 2006

a. Financiële onderbouw

AB groeide de voorbije jaren uit tot wat het dossier zelf een Kleine Culturele KMO noemt. Over de zakelijk-financiële opvolging had het agentschap de voorbije jaren geen opmerkingen. Wel werd in het verslag over werkingsjaar 2009 al gewezen op toenemende kosten voor het digitale platform, dat wel bezoekers maar geen inkomsten genereert. Ook de mechanismen voor begrotingsopmaak en – opvolging werden geprezen. AB heeft de zaken onder controle en is in staat om op korte termijn bij te sturen indien nodig. Verschuivingen worden snel genoeg gedetecteerd.

In 2008 draaide AB een omzet van 8.522.537,60 euro. De liquiditeitspositie is doorgaans gunstig, mede dank zij het feit dat ticketverkoop meer en meer online gebeurt, en de inkomsten van tickets dus quasi onmiddellijk beschikbaar zijn. Het eigen vermogen bedroeg op 31 december 2008 -261.614,82 euro (geconsolideerd) en -226.751,94 euro (werking). Men kan deze organisatie dus gerust als gezond beschouwen, maar de subsidie staat niet langer in een correcte verhouding tot de ontplooidde werking.

b. Subsidies Vlaamse Gemeenschap vanaf 2002

2002:	747.000,00 euro	+	322.261,58 euro	=	1.069.261,58 euro
2003:	763.000,00 euro	+	650.000,00 euro	=	1.413.000,00 euro
2004:	763.000,00 euro	+	650.000,00 euro	=	1.413.000,00 euro
2005:	772.000,00 euro	+	650.000,00 euro	=	1.422.000,00 euro
2006:	781.000,00 euro	+	650.000,00 euro	=	1.431.000,00 euro
2007:	900.000,00 euro	+	800.000,00 euro	=	1.700.000,00 euro
2008:	917.445,60 euro	+	800.000,00 euro	=	1.717.445,60 euro

2009:	927.507,96 euro	+	811.452,42 euro	=	1.738.960,38 euro
2010:	1.002.104,68 euro	+	770.653,11 euro	=	1.772.757,79 euro

c. Andere subsidies

AB wordt apart gesubsidieerd voor de organisatie van De Gulden Ontsporing, Boterhammen in het Park en Feeërieën.

Voorts, voor 2008:

Stad Brussel:	30.000,00 euro
Vlaamse Gemeenschapscommissie:	73.000,00 euro
DAC:	192.556,90 euro
Gesco:	55.704,50 euro
Diversiteitsplan:	2.500,00 euro

d. Personeel

In 2008 kostte de totale tewerkstelling AB 1.759.901,71 euro. Daarvan waren 47 mensen in loondienst, goed voor 1.723.876,35 euro. AB heeft veel aandacht voor personeelszaken en vindt het belangrijk dat medewerkers in de eerste plaats zelf tevreden moeten zijn. Ze krijgen kansen om zich bij te scholen, en werk en privé zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. De manier waarop personeel wordt begeleid is goed gestructureerd en houdt onder meer een systeem van evaluatie- en functioneringsgesprekken in.

e. Infrastructuur

Zie verder.

4. Planning periode 2011-2015

a. Beknopt overzicht

De voorbije jaren wist AB zich te consolideren als toonaangevende concertplek. Die gaat verder onder de noemer AB1. Daarnaast startte AB met een werking rond de virtuele beleving van het muziekhuis: AB2. Je hoeft niet in AB te komen om AB mee te maken. Op langere termijn wil AB nog een niveau toevoegen: AB3. Daarmee zou AB evolueren van een muziekhuis tot een muziekhub, een distributiecentrum, waar de goederen die binnenkomen en verdeeld worden van muzikale aard zijn.

AB1 blijft de motor en kern van het hele gebeuren. AB2 en AB3 hebben andere functies, die zich situeren op het niveau van innovatie, verdieping, laagdrempelige participatiebevordering. Op deze manier moet AB een internationaal toonaangevende plek worden, waar AB1, AB2 en AB3 versmelten tot ABO, waar een concertervaring haar momentaan karakter achter zich laat, waar muziek en haar geschiedenis de klok rond kan worden beleefd. Iedereen moet van waar ook in real time kunnen volgen wat er zich in de AB afspeelt. Tegelijk bouwt AB een archief op dat meteen ontsloten wordt. Ook dat zal een zware investering zijn.

Daartoe zullen bepaalde ruimtes aan belang moeten winnen, waaronder café-restaurant en vooral Agora. De beide concertzalen zelf worden immers al maximaal benut.

De uitdieping moet ook voor de artiest deugd doen: zijn geschiedenis, stroming en fans moeten centraal komen te staan wanneer hij optreedt, niet enkel het optreden zelf. Op die manier wil AB ook een promotiekanaal zijn voor artiesten die geen kans (meer) krijgen in het vluchtige hedendaagse medialandschap. Om zich nog meer als muziekhuis te doen gelden wil AB meer belang gaan hechten aan extra projecten, nationaal en internationaal, en een aantal thematische reeksen. Tot slot blijft ook de artist-in-residence-werking belangrijk.

Kortom: AB wil de tools aanreiken aan zowel artiest als publiek om tot een rijkere muziekbeleving te komen.

b. Financiële onderbouw en personeel

Globaal gezien vraagt AB een stijging van 1.717.446 euro naar 3.591.006 euro. De werkingsmiddelen stijgen dan van 917.446 euro naar 2.164.946 euro, de beheersmiddelen van 800.000 euro naar 1.426.060 euro.

1. Om de bestaande artistieke werking te bestendigen vraagt AB 917.446 euro. Zonder de vaste kosten (personeel etc.) blijft er nog 700.000 euro over voor pure programmering. Daarbovenop vraagt AB 340.000 euro om extra projecten te organiseren: de thematische reeksen, artist in residence, een nationaal en een internationaal project, en voor het eerst een educatieve werking. Deze nieuwe accenten vragen een personeelsuitbreiding van 110.000 euro.

2. Het beheersbudget zou volgens het dossier moeten stijgen van 800.000 euro naar 1.354.060 euro. Die stijging is aanzienlijk, en wordt niet heel overtuigend geduid. De 800.000 euro die AB op dit moment krijgt, is 34.324 euro te weinig om de kosten te dekken. AB geeft aan dat ze al enkele jaren kosten aanrekenen op het artistieke budget die eigenlijk thuishoren op het beheersbudget. Om welk budget het precies gaat, wordt niet duidelijk aangetoond en zeker niet dat die meer dan een half miljoen zouden bedragen, de gevraagde stijging. Los van deze sterke verhoging, wordt ook voor het artistieke luik een aanzienlijke meervraag gesteld. Voor deze laatste betekent dat dan in feite een dubbele verhoging, namelijk artistiek budget dat vrijkomt omdat dat niet meer moeten worden doorgesluisd naar de beheerskosten enerzijds en de gevraagde verhoging anderzijds.

3. Voor de uitbouw van het niveau AB3 worden honderd extra productiedagen voorzien. Daarvoor moeten vier medewerkers aangetrokken worden: 215.000 euro. Daarnaast heeft AB ook nood aan een onderhoudstechnicus elektriciteit: 50.000 euro.

4. Voor de inrichting van de Toren (Steenstraat Muziekstraat) vraagt AB een eenmalige investering van 110.000 euro, af te schrijven op 5 jaar.

5. Ook de contentwerking wordt uit het artistieke budget geheveld en vraagt dus een bijkomende 100.000 euro plus 15.000 euro voor de rechtsgebonden kosten. Bovendien dringt zich dan ook de nood op aan een bijkomende communicatiemedewerker: 50.000 euro. Een tweede onlineverantwoordelijke zal nog eens 45.000 euro kosten. Ook een administratieve kracht voor communicatie is nodig: 45.000 euro, alsook een educatief medewerker: 45.000 euro.

6. Ook op vlak van administratie zou eenmalig 100.000 euro moeten worden geïnvesteerd, af te schrijven op 4 jaar. Daarnaast vraagt AB om een extra ticketshopmedewerker: 50.000 euro. De extra werklast maakt ook een extra boekhouder nodig: 65.000 euro.

7. Tot slot vraagt AB om een directieassistent en een documentalist: 110.000 euro. Dat documentatiecentrum vraagt wel een eenmalige investering van 50.000 euro en een jaarlijks bedrag van 10.000 euro.

8. In totaal wenst AB het personeel uit te breiden van 45 naar 60 vte.

c. Infrastructuur

Hier wacht een grote uitdaging: de kantoren worden te klein, net als de stockageruimte, en er is nood aan repetitieruimten zodat er aan de eigen projecten kan worden gewerkt zonder de zaalwerking daarvoor stil te leggen. Daarnaast zijn de kosten van de reeds bestaande infrastructuur (afschrijvingen etc.) hoger dan de subsidie daarvoor toegekend, waardoor de artistieke werking inkomsten moet genereren ter compensatie. Dat betekent: meer zaalverhuur, minder eigen programmering. AB vraagt om een structureler overleg hierover met de eigenaar van het gebouw, de Vlaamse Gemeenschap.

In de Toren, Steenstraat 23, komt heel wat ruimte vrij nu de ticketshop verhuisde. De samenwerking met het Muziekcentrum Vlaanderen zal nog structureler worden. Het documentatiecentrum is de scharnier tussen beide. De vrij gekomen plaats zou kunnen worden gebruikt voor workshops, interviews, tentoonstellingen, screenings, etc.

d. Internationale dimensie

AB heeft in de muziekwereld een reputatie die de landsgrenzen overstijgt. De organisatie heeft een nationale en internationale dimensie. Omdat ze in het hartje van Brussel ligt, heeft ze ook een expliciet Brusselse missie. Die wordt slechts deels ingevuld. Brussel is een heel multiculturele stad met een zeer verscheiden publiek. AB slaagt er slechts in om een deel van dat publiek te bereiken en zou meer acties moeten ondernemen om dat aanzienlijk te verruimen.

e. Meerwaarde samenwerkingsverbanden

De samenwerkingsverbanden leiden voor alle partners tot schaalvergroting en een verhoogde slagkracht. Dat is een groot voordeel dat echter niet financieel meetbaar is. Partners zijn onder meer het Muziekcentrum Vlaanderen, Poppunt, MMaF, Clubcircuit, FM Brussel. Op termijn droomt AB van een hele Muziekstraat, waar zich een heus creatief bedrijventrum kan vormen.

5. Conclusie

Ancienne Belgique wordt Kunstinstituut van de Vlaamse Gemeenschap en legt voor het eerst als dusdanig een aanvraagdossier voor, gekoppeld aan een eerste aanzet tot masterplan voor de verre toekomst. Daarin doet AB een aantal voorstellen die de verwerving van aanpalende panden betreffen.

Het eigenlijke dossier behelst het plan om tegen 2015 een heuse muziekhub uit te bouwen, een distributiecentrum waar de goederen die binnenkomen en verdeeld worden van muzikale aard zijn. Daarin bestaan drie niveaus. Het eerste (AB1) is de oorspronkelijke AB: een internationaal

toonaangevende dubbele concertzaal. Het tweede niveau is het mediale platform: ABtv en ABRadio (AB2). Op dit niveau overstijgt de muziekclub de dimensies tijd en plaats: AB wordt een manier om muziek te beleven op elk moment, op elke plaats, niet langer gebonden aan een toegangsticket. Het hoeft geen betoog dat AB2 vooral geld kost: de muziekliefhebber betaalt hier niet, en bezorgt AB dus ook geen inkomsten. Tot slot is er AB3: in feite een doorgedreven effect van AB2, waar AB een muziekbeleving wordt die er 24 uur per dag is. In dat concept groeit AB dan uit tot opinion leader in de muzieksector.

Het dossier geeft een goed beeld van het verleden en het heden van AB. Daaruit blijkt dat de organisatie zich goed bewust is van haar positie en reputatie in het muziklandschap. Wat de plannen voor de toekomst betreft is het dossier vager. Er worden heel wat plannen en dromen voorgesteld, maar het realiteitsgehalte hiervan wordt niet altijd bekeken. De organisatie geeft evenmin prioriteiten in de gewenste uitbreidingen en plannen. Globaal gezien vraagt AB een stijging van 1.717.446 euro naar 3.591.006 euro. De werkmiddelen stijgen dan van 917.446 euro naar 2.164.946 euro, de beheersmiddelen van 800.000 euro naar 1.426.060 euro.

De infrastructuur legt een behoorlijke druk op de artistieke werking. Het agentschap is dan ook van mening dat de subsidie moet stijgen om die druk weg te nemen. Op die manier stijgen de vrijgekomen artistieke werkmiddelen vanzelf. Het agentschap vindt het gevraagde bedrag van 1.354.060 euro echter te hoog.

De overige kosten die kunnen worden toegewezen aan het beheer situeren zich in drie categorieën.

Binnen de 'kosten beheer afschrijving gebouwen en infrastructuur' geeft AB een overzicht van de afschrijvingen (waaronder theatermechanica, geluid, belichting, meubilair,...) voor in totaal 706.693 euro. Daarnaast is er nog 127.631 euro aan afwerking, of in totaal 834.324 euro. In de begroting 2011 neemt AB een bedrag van 308.824 euro op onder 'afschrijvingen beheer'. Het agentschap besluit hieruit dat in het eerst opgegeven bedrag ook voorzieningen van onder meer geluid en licht en een deel groot onderhoud gebouw zijn opgenomen.

AB geeft een groot aantal kosten op die zij in de artistieke werking verrekenen, maar volgens hen specifiek op beheer zouden moeten worden aangerekend. Onder meer op basis van de audit over de Kunstinstanties van de Vlaamse Overheid (Nikè Consult), gaat het agentschap slechts deels akkoord met de toewijzing van deze kosten aan het beheer. Aangezien zelfs zonder activiteiten de zalen regelmatig zouden moeten worden schoongemaakt (maar minder dan mét activiteiten), gaat het agentschap akkoord met de toewijzing van 25% van deze kosten aan beheer (23.368 euro in plaats van 155.720 euro). Voor water, elektriciteit en gas kan op die manier een derde worden opgenomen in beheer (in totaal 45.332 euro in plaats van 136.000 euro). Het uitbestede werk voor sjouwers en stewards is direct aan het artistieke gerelateerd en wordt niet in het beheersbudget opgenomen (samen 243.060 euro).

Voor het uitbestede werk security kan een vierde worden opgenomen in het beheer omdat deze kost hoger is dan bij soortgelijke instellingen door de ligging in het centrum van Brussel (28.722 euro in plaats van 114.890 euro).

Van de overige kosten kan de brandverzekering infrastructuur aan het beheer worden toegewezen (57.000 euro), maar slechts een derde van het materiaal klank en licht (11.099 euro in plaats van 33.299 euro).

In totaal gaat het agentschap akkoord met de toewijzing van 2.472.345 euro aan beheerskosten, waarvan 1.472.500 euro via Foci.

De overige beheersmiddelen die nodig zijn om de huidige werking van AB verder te zetten, bedragen dan 999.845 euro, of afgerond één miljoen euro.

De stijging die daarbovenop nog mogelijk is, hangt af van de beslissing van de Vlaamse Regering en de inschatting van de artistieke noodzaak door de specialisten terzake. Het niveau AB2 is bijzonder kostenintensief zonder dat het een noemenswaardige omzet met zich mee brengt. Wil de Vlaamse Gemeenschap daarop inzetten, dan moet men zich goed bewust zijn van de aanzienlijke meerkost ten opzichte van de huidige werking van AB. Het dossier verwijst in dit verband overigens terloops naar Fabchannel, de Nederlandse pionier op dit terrein, die ondertussen echter al is moeten stoppen. Hoewel het AB2-luik wellicht altijd deficitair zal blijven, pleit het agentschap ook voor dit deel voor een inkomstenmodel waarbij AB op zoek gaat naar andere inkomsten om dit luik bijkomend te financieren.

Het niveau AB3 tot slot, waarbij AB een muziekhub wordt die zeven dagen op zeven de klok rond open zou zijn, zou voor een nog grotere kost zorgen, aangezien ook deze activiteiten weinig omzet genereren, maar wel veel kosten. Het agentschap vindt deze optie zowel financieel als praktisch niet haalbaar in de periode 2011-2015 en adviseert dan ook om dit luik niet te financieren. Op financieel vlak omdat er al een aanzienlijke meerkost ten opzichte van de vorige jaren is en dit moet worden gekaderd in het volledige financiële beleid van de Vlaamse overheid, op praktisch vlak omdat AB3 enkel werkbaar lijkt op voorwaarde dat de aanzienlijke uitbreiding van de locatie er komt. Het is niet duidelijk hoe AB de problemen die er nu al zijn inzake geluidsoverlast, kan verenigen met het 24 uur op 24 uur open zijn. Bovendien acht het agentschap het niet mogelijk om in de periode 2011-2015 de uitbreiding rond te krijgen. Het agentschap vindt trouwens dat een muziekorganisatie niet noodzakelijk 24 uur op 24 uur open moet zijn. Dit creëert geen meerwaarde, maar zorgt wel voor een zeer grote bijkomende financiële en organisatorische inspanning. Het agentschap ziet ook geen andere kunstorganisatie die een dergelijke aanpak succesvol hanteert en twijfelt hier dan ook aan. AB wenst, om dit alles te realiseren, de staf uit te breiden van 45 naar 60 vte.

De noodzaak van elk van deze aanwervingen hangt uiteraard samen met de wenselijkheid van de uitbouw van de werking waarin zij nodig zijn. Dat AB een directieassistent nodig heeft, leidt geen twijfel. Omdat de Vlaamse Gemeenschap het belangrijk vindt dat organisaties een bruikbaar archief uitbouwen, is ook een documentalist onontbeerlijk. Ook een bijkomende ict-medewerker zal nodig zijn om de grote ambities op dat vlak waar te maken. Ook op vlak van de artistieke werking en de realisatie is een meervraag te rechtvaardigen, maar die hoeft volgens het agentschap niet noodzakelijk de voorgestelde proporties aan te nemen. Het agentschap kan bijgevolg akkoord gaan met een uitbreiding van bepaalde delen van het artistieke budget, op voorwaarde dat de artistieke commissie de noodzaak hiervan onderkent.

Tot slot wordt er ook geld gevraagd voor eenmalige investeringen: de inrichting van de Toren en het documentatiecentrum. Het agentschap vindt deze investeringen gerechtvaardigd, maar vindt niet dat de bedragen hiervoor aangerekend kunnen worden op de meerjarige subsidies waar dit advies betrekking op heeft. Dit is immers eerder een investering die via het Foci zou moeten worden betaald.

Conclusie: positief, maar niet voor het gevraagde bedrag.

6. Gemotiveerde behandeling repliek

Het agentschap ontving van AB een uitgebreide reactie op het voorlopig zakelijk advies. Zo wijst AB bijvoorbeeld op een slordigheidje in het advies waar het de onderhoudscontracten voor HVAC, branddetectie en liften betreft. Dat foutieve bedrag werd uit de tekst verwijderd.

Verder verklaart AB het eens te zijn met het zakelijk advies waar het stelt dat de eenmalige investeringen in de Toren en het documentatiecentrum niet op conto van de werkingssubsidie kunnen komen, maar eerder vanwege Foci zouden moeten worden gefinancierd.

De meest uitgebreide reactie komt op deze passage uit het zakelijk advies:

Het niveau AB2 is bijzonder kostenintensief zonder dat het een noemenswaardige omzet met zich mee brengt. Wil de Vlaamse Gemeenschap daarop inzetten, dan moet men zich goed bewust zijn van de aanzienlijke meerkost ten opzichte van de huidige werking van AB. Het dossier verwijst in dit verband overigens terloops naar Fabchannel, de Nederlandse pionier op dit terrein, die ondertussen echter al is moeten stoppen. Hoewel het AB2-luik wellicht altijd deficitair zal blijven, pleit het agentschap ook voor dit deel voor een inkomstenmodel waarbij AB op zoek gaat naar andere inkomsten om dit luik bijkomend te financieren.

AB reageert met een betoog dat moet duidelijk maken dat het AB2-model weldegelijk aardig in de buurt van een breakeven moet kunnen geraken. Ten eerste, zo zegt AB, zorgt dit onderdeel zonder inkomsten ervoor dat AB1, dat wel inkomsten genereert, meer inkomsten haalt dan wanneer AB2 er niet zou zijn. Ten tweede beweert AB de kosten voor AB2 volledig onder controle te hebben en te weten dat deze kosten de komende jaren niet zullen stijgen. AB geeft ook nog 3 bijkomende redenen waarom AB2 niet mag verdwijnen, waarvan de ene al meer overtuigt dan de andere. Maar eigenlijk doen ze niet ter zake: het agentschap stelde immers nooit voor om AB2 te schrappen, het agentschap stelde AB2 zelfs niet in vraag. Het zakelijk advies bevatte op dit punt enkel een signaal aan de overheid, nl. dat ze zich ervan bewust moet zijn dat het bedrag voor AB2 aanzienlijk doen stijgen waarschijnlijk de omzet van AB niet noemenswaardig zal verhogen. Daarenboven waardeert het agentschap het inzicht dat in deze repliek wordt gegeven aangaande het verschil tussen AB2 en Fabchannel.

Zoals aangegeven in het voorlopige advies kan het agentschap er mee akkoord gaan dat een deel van de kosten voor de security op de beheersmiddelen worden verhaald. AB vraagt of dit ook kan voor de stewards. Het agentschap is van mening dat de stewards en sjouwers volledig binnen het artistieke budget moeten worden gerekend aangezien zij er voor zorgen dat alles intern in goede banen wordt geleid, zowel voor publiek als artiesten. Dit zijn taken die in elke muziekclub aan bod komen.

Ab eindigt met een begroting van dit AB2-onderdeel. Die is verhelderend en waardevol. Daarom neemt het agentschap ze hier over:

De komende jaren zal het aantal activiteiten vrij stabiel blijven (**geactualiseerde cijfers t.o.v. dossier Kunstinstelling!**). Op jaarbasis veronderstellen wij 118.750 euro te besteden aan de AB2 werking (zie tabel). De bedoeling is echter dat we vanaf 2011 een deel van dit budget op jaarbasis **terugverdiene**n. We schatten dit op **35.000 euro**: de kostprijs van een tiental livestreams die worden doorgefactureerd (25.000 euro) & kostenreductie van AB Sessions, AB Radio opnames en de videoreportages (10.000 euro).

Het saldo (83.750 euro = 118.750-35.000) is dus het gevraagde (gecorrigeerde) budget voor AB2 in 2011, met een jaarlijkse stijging van 10% voor de kostenposten ‘Sabam’ en ‘opslagruimte’. In het ingediende dossier hadden we het over 115.000 euro/jaar, een reductie dus van 31.250 t.o.v. de initiële vraag.

Contentproductie	jaarlijkse aantallen	Kostprijs/opname	Totaal
Livestreams	25	2.500 €	62.500 €
ABSessions	50	50 €	2.500 €
ABradio opnames	50	50 €	2.500 €
ABVRT opnames	55	250 €	13.750 €
Videoreportages	10	1.500 €	15.000 €
Fotoreportages	20	125 €	2.500 €
Totaal	210	4.475 €	98.750 €/jaar

Related costs	
----------------------	--

Sabam	4.000€ met jaarlijkse aangroei toename van 10% (hangt samen met het toenemend volume van content)
Opslagruimte (bandbreedte)	16.000€ met jaarlijkse toename van 10% (hangt samen met het toenemend volume van content)
Totaal	20.000 + jaarlijkse toename van 10%

7. Definitief zakelijk advies

Het agentschap blijft bij de oorspronkelijke conclusie: het dossier van AB is zeer degelijk en de plannen worden zakelijk uitstekend onderbouwd. Bovendien waardeert het agentschap de open dialoog die door de repliek tot stand kwam.

Samenvattend stelt het agentschap voor om de beheersmiddelen op te trekken tot 1.000.000 euro.

Het agentschap vindt het AB2-luik waardevol al adviseert het om voor dat luik bijkomende inkomsten te zoeken. Het agentschap vindt het AB3-luik daarentegen te prematuur om in deze subsidieperiode in aanmerking te worden genomen.

De eenmalige kosten die worden voorzien voor de Toren en het documentatiecentrum worden evenmin in dit advies opgenomen.

Tot slot kan het agentschap akkoord gaan met een uitbreiding van het personeelsbestand, maar hoogstens met vier voltijdse equivalenten.

Conclusie: Positief maar niet voor het gevraagde bedrag.

BIJLAGE 5. Aanvraag tot subsidiëring voor het geheel van de werking in het kader van het Kunstendecreet, Artistiek Advies, Instellingen van de Vlaamse Gemeenschap (2011-2015), KD/11-15/IVG/006, Ancienne Belgique, 6p.

Aanvraag tot subsidiëring voor het geheel van de werking in het kader van het Kunstendecreet

Artistiek advies

Instellingen van de Vlaamse Gemeenschap (2011-2015)

Volgnummer: KD/11-15/IVG/006

Organisatie: Ancienne Belgique (AB)

Leden van de internationale commissie: Hilde Teuchies (voorzitter), Jean-Christophe Bonneau, Gé Huysmans, Ann Overbergh, Mikael Pass, Cor Schlosser, Dirk Verstockt.

1. Historiek

Sinds de heropening in 1996 is de Ancienne Belgique van een concertzaal met een middelmatig aantal bezoekers uitgegroeid tot een 'muziekhuis' dat jaarlijks zo'n 240.000 muzikliefhebbers lokt. De Ancienne Belgique wordt via het Muziekdecreet en het Kunstendecreet door de Vlaamse Gemeenschap gesubsidieerd. Voor de periode 2007-2009 sloten AB en de Vlaamse Gemeenschap een samenwerkingsovereenkomst. Deze overeenkomst werd automatisch met één jaar verlengd (tot en met 2010). Vanaf 2011 wordt AB als 'Kunstinstelling van de Vlaamse Gemeenschap' gesubsidieerd.

2. Evaluatie

2.1 Een muziekhuis van hoge kwaliteit met een internationaal profiel

De Ancienne Belgique is een bekende concertzaal en muziekhuis in het centrum van Brussel. De AB bouwde de voorbije dertig jaar geleidelijk een uitstekende reputatie op en is vandaag een muziekhuis van hoge kwaliteit met een internationaal profiel, helemaal klaar om een Kunstinstelling van de Vlaamse Gemeenschap te worden.

De AB zet de toon als concertzaal en als muziekinstelling, in Vlaanderen en daarbuiten (AB behoort tot de top-5 muziektempels in Europa en sleepte enkele internationale prijzen in de wacht). In België vervult AB niet alleen een belangrijke rol als aantrekkingspool voor internationale artiesten, maar ondersteunt de instelling ook actief het muziekleven in Vlaanderen op verschillende fronten, van het lanceren en ondersteunen van opkomend talent tot het aanbieden van een platform voor bekende Vlaamse artiesten (met bijzondere aandacht voor het Nederlandstalige lied).

De Ancienne Belgique geniet een uitstekende reputatie bij Vlaamse en internationale artiesten, die de prima kwaliteit van de zalen, de gastvrijheid en professionele aanpak van de AB-medewerkers op prijs stellen.

Het uitgebreide, bijzonder verscheiden programma van AB lokt bovendien een talrijk en zeer uiteenlopend publiek en bereikt een hoog publieksbereik en publiekstevredenheid.

De voorbije jaren gaf AB haar imago een nieuwe impuls door te investeren in ultramoderne online communicatie en publieksontwikkeling. De website van AB biedt hoogwaardige digitale informatie, online streaming en gemeenschapsdiensten, die fel worden gesmaakt door het publiek.

De stevige reputatie van AB zet Vlaanderen ook internationaal op de muziekkaart. De medewerkers van AB zijn bovendien goed in netwerking en worden in de professionele muziekwereld alomtewees gewaardeerd. De AB vervult daarmee een belangrijke rol als ambassadeur van Vlaanderen.

2.2 Van droom naar bedrijfsplan

De evaluatiecommissie heeft het dossier van AB 'Van muziekhuis tot muziekstraat' met de nodige aandacht en met plezier doorgelezen. Het dossier heeft het uitvoerig over de voorbije en lopende activiteiten van AB, bevat tal van sterke argumenten en staat bol van de creatieve ideeën en ambitieuze plannen. Dit bewijst dat AB een dynamische, vindingrijke organisatie is die maar wat graag een Kunstinstituut van de Vlaamse Gemeenschap wil worden.

De commissie beschikt echter over onvoldoende inhoudelijke informatie om de kwaliteit van de toekomstplannen van AB te beoordelen. Het dossier gaat dieper in op een aantal dromen en ambities, maar blijft eerder vaag wat betreft streefcijfers, doelstellingen op korte en middellange termijn en concrete plannen voor de komende jaren. Dit belet een grondige evaluatie van het toekomstbeleid van AB.

De commissie nodigt de medewerkers van AB daarom uit om hun toekomstbeleid verder toe te lichten, in het bijzonder over de opmerkingen en vragen die hieronder worden geformuleerd. De commissie kan zonder deze nadere toelichting moeilijk een weloverwogen positief advies verlenen aan de Vlaamse overheid.

➤ De rol van AB als toonaangevend muziekhuis in Vlaanderen

Dankzij haar lopende programmering, speciale festivals en de lancering van beginnende artiesten is AB een toonaangevende organisatie in het Vlaamse muziekgebeuren. De AB werkt op verschillende fronten geregeld samen met andere concertzalen, muziekorganisaties en muziekgroepen en is bijgevolg goed verankerd in en vertrouwd met de muziekpraktijk in Vlaanderen. Als Kunstinstituut van de Vlaamse Gemeenschap is het uitermate belangrijk dat AB haar voortrekkersfunctie niet alleen handhaaft, maar ook versterkt. De commissie vindt het daarom aangewezen dat AB een actievere rol gaat spelen in de uitwisseling van kennis, ervaring en goede praktijken (om zo bij te dragen tot de ontwikkeling van het muziekveld in Vlaanderen). Het zou dan ook nuttig zijn dat AB verder uitdiept hoe zij deze rol van pionier naast en tussen de andere spelers in het muziekveld ziet en hoe de instelling die rol de komende jaren nog verder zal versterken.

➤ Artistiek programma

Het huidige muziekprogramma is gevarieerd en van topkwaliteit. De commissie vindt het echter wenselijk dat AB nog meer aandacht besteedt aan het ondersteunen van beginnende artiesten en minder mainstream groepen en artiesten. De commissie prijst de bijzondere verscheidenheid van AB's concertprogramma, maar is van mening dat AB als Kunstinstituut meer energie zou kunnen investeren in creatievere initiatieven, zoals de samenwerkingsprojecten rond een bepaald thema (zoals het Lomax-project). Themaprojecten zijn het geknipte instrument om de ambities van AB op het vlak van programmering, vorming, netwerking, de integratie van AB1 met AB2 (en AB3), met elkaar te verzoenen. Dergelijke projecten bieden mogelijkheden en kansen voor een diepere, fundamenteelere benadering van muziekontwikkelingen, voor een intensieve samenwerking met allerhande organisaties (niet alleen binnen de muziekwereld, maar ook erbuiten) en vormen een goed tegengewicht voor de 'korte aandachtsspanne'-mentaliteit waartegen de wereld van de populaire muziek vaak moet opboksen. Bij de ontwikkeling van dergelijke projecten is het belangrijk om bijzondere aandacht te besteden aan de spreiding van de resultaten, binnen AB maar ook daarbuiten (bij andere concertzalen in Vlaanderen en, indien mogelijk, in het buitenland).

De commissie kijkt alvast uit naar concrete voorstellen voor themaprojecten die AB de komende jaren plant (thema, partners, samenwerkingsprocessen, spreiding enz.).

➤ Documentatie, archivering en toegankelijkheid

Iedere kunstenorganisatie in Vlaanderen moet verplicht haar documentatie verzorgen en archieven beheren. Als Kunstinstituut van de Vlaamse Gemeenschap moet AB haar inspanningen inzake documentmanagement opdrijven, niet alleen om een goed geoliede interne documentatiecel uit te bouwen, maar ook om een toegankelijkheidsstrategie uit te stippelen voor haar documenten en archieven voor raadpleging door externen (studenten, professionals, publiek).

In haar dossier licht AB deze taak kort toe en haalt ze de link met het Muziekcentrum Vlaanderen aan. Het is evenwel niet duidelijk welke stappen AB zal ondernemen om de huidige situatie te verbeteren en hoe de samenwerking met Muziekcentrum Vlaanderen uiteindelijk precies zal verlopen.

De commissie stipt aan dat AB2 in zijn geheel een nuttig instrument is voor het archiveren van een deel van het audiovisuele materiaal en voor het toegankelijk stellen van dit materiaal voor een ruim publiek.

De commissie wil graag meer informatie krijgen over de concrete ideeën van AB met betrekking tot archivering en documentatie en stelt voor dat de organisatie een strategie voor de middellange en lange termijn uitstippelt.

➤ Vorming, publieksonwikkeling, artiestencoaching, training,...

In haar dossier gebruikt AB het woord 'vorming' in verscheidene contexten. De commissie krijgt de indruk dat de begrippen vorming, training, publieksofbouw, publieksonwikkeling, artiestencoaching enz. vaak door elkaar worden gebruikt. Dit doet vermoeden dat een coherente reflectie ontbreekt over al deze noodzakelijke aspecten van het beleid van de organisatie. Sommige hiervan worden deels geïntegreerd in de activiteiten van AB, maar werden onvoldoende ontwikkeld.

De commissie zou het daarom zeer op prijs stellen dat de medewerkers van AB hun strategieën en plannen duidelijk toelichten met betrekking tot de volgende aspecten van de toekomstige activiteiten van AB (met vermelding van streefcijfers, doelstellingen, werkwijze en instrumenten):

- publieksofbouw (met link naar AB2 en communicatiebeleid)publieksonwikkeling (met link naar AB2 en AB3)interne opleidingsprogramma's voor personeeltraining van professionals (Het beleid van AB inzake stagiairs bijvoorbeeld. Andere programma's? Samenwerking met andere organisaties?)
- samenwerking met kunstacademies? Met universiteiten en hogescholen?
- coaching van beginnende artiesten: het steunen van jonge artiesten en nieuwe groepen is een belangrijk aspect van de activiteiten van (grotere) muziekhuizen. De commissie is zich er terdege van bewust dat AB op dat vlak al flink wat inspanningen levert, maar wijst erop dat er nood is aan een coherente strategie. Deze ondersteuning lijkt momenteel min of meer ad hoc te gebeuren. De commissie erkent dat een 'buikgevoel' en een grondige kennis van de muziekwereld hierbij onontbeerlijk zijn. Een duidelijkere strategie voor het uittekenen en beheren van het hele coachingproces is echter wenselijk. Wat zijn de doelstellingen, welke instrumenten worden gebruikt, welke stappen worden ondernomen enz. Welk soort residentieprogramma wil AB opzetten? Wanneer stopt de coaching? Wil AB een rol spelen bij de internationale promotie van beloftevolle artiesten of groepen en zo ja, hoe? Hoe wil AB met andere muziekorganisaties samenwerken als extra impuls voor haar eigen inspanningen (andere concertzalen? Poppunt?)

➤ AB en het socioculturele klimaat in Brussel

De AB ligt pal in het hart van Brussel, maar het dossier rept met geen woord over de specifieke demografische en sociaaleconomische omstandigheden in de stad. De Brusselse bevolking is jong, bestaat voor meer dan 40% uit immigranten die niet de Belgische nationaliteit hebben en blijft voortdurend aangroeien. De toekomstvisie van AB moet rekening houden met het snel evoluerende maatschappelijke klimaat in Brussel met het oog op zowel publieksopbouw, publieksontwikkeling als eigen personeel. De commissie is zich er wel degelijk van bewust dat het oplossen van maatschappelijke vraagstukken niet de kerntaak is van artistieke organisaties, maar is er niettemin van overtuigd dat dergelijke organisaties, en vooral een organisatie die werkt in de domeinen jeugdcultuur en muziek en letterlijk naast en tussen het doelpubliek 'leeft', kan bijdragen tot gemeenschapsopbouw in de stad, ook al is het op kleinere schaal.

De commissie wil graag te weten komen hoe AB dit ziet en spoort de organisatie aan om te bekijken hoe een langetermijnstrategie kan worden ontwikkeld.

➤ Communicatie en marketing

De goed ontwikkelde communicatie- en marketingactiviteiten van AB zorgen voor een hoog publieksbereik. De commissie prijst de originele en trendsettende initiatieven die AB in het kader van de uitbouw van de AB2-gemeenschap lanceert. Deze initiatieven zijn een uitstekende hefboom voor voortdurende publieksontwikkeling, ze verruimen het aanbod inhoudelijk en wat achtergrond betreft en verhogen de toegankelijkheid zowel in Vlaanderen als in het buitenland. De commissie moedigt AB aan om dit onderdeel van haar activiteiten verder te ontwikkelen en de uitwerking ervan nauwgezet op te volgen. Bovendien wenst de commissie een duidelijker planning voor de uitbreiding van het aantal communicatiemedewerkers van AB.

➤ Infrastructuur

De commissie vindt de ontwikkelingsplannen voor de zogenaamde 'muziektoren' een positief instrument om het AB3-concept uit te breiden.

Wat de ambitie om uit te groeien tot een geïntegreerde 'muziekstraat' betreft, stelt de commissie dat het bijzonder moeilijk is om de waarde en uitvoerbaarheid van dit plan te beoordelen. Wanneer AB dit plan wil doorzetten, is het aangewezen een goed onderbouwde en duidelijk strategie uit te stippelen op basis van een uitvoerbaarheidsstudie. Het hele proces dat uiteindelijk moet leiden tot de uitbouw van een 'muziekstraat' moet worden uitgetekend, met vermelding van mogelijke partners en de concrete stappen die moeten worden ondernomen, met een haalbare timing en budget.

➤ Ecologische duurzaamheid

De commissie waardeert AB's streven naar ecologische duurzaamheid en erkent dat de instelling op dat vlak een voortrekkersrol heeft gespeeld in de wereld van de kunstenorganisaties in Vlaanderen. De commissie moedigt AB aan om haar inspanningen voort te zetten en zelfs op te drijven. Als toonaangevende Kunstinstituut van de Vlaamse Gemeenschap moet AB goede praktijken bevorderen en haar knowhow en ervaring in dit domein delen met andere professionals en organisaties.

Het is bovendien aangewezen dat AB een strategie uitdoktert zodat haar milieu-inspanningen en duurzaamheidsstreven beter onder de aandacht van het publiek komen.

➤ Zelfevaluatie

De commissie wijst op een algemeen gebrek aan zelfevaluatie doorheen het dossier. Het dossier bevat nauwelijks of geen kritische evaluatie van het vroegere en huidige beleid, beheer of de uitvoering daarvan en maakt nergens gewag van interne evaluatieprocedures.

De commissie beveelt AB daarom warm aan een methodologie te ontwikkelen waarbij zelfevaluatie en werkevaluatie in de dagdagelijkse werking van de organisatie worden ingebouwd. Deze methodologie omvat zowel interne evaluaties en evaluatieprocedures (voor beleid, plannen en de manier waarop ze door de medewerkers van AB worden uitgevoerd) als externe evaluatiemomenten met het oog op peer review.

➤ Begroting

Hoewel de begroting in het dossier heel gedetailleerd is, is ze tegelijkertijd onduidelijk door het gebrek aan overzicht en analytische structuur. Om de begroting beter te kunnen evalueren, zou deze duidelijker aan de verschillende deelactiviteiten en afdelingen van de organisatie moeten worden gekoppeld.

De voorgestelde begroting voor de volgende jaren steunt op een maximumscenario en is weinig realistisch. De commissie vraagt daarom een meer haalbaar begrotingsplan (op basis van een realistisch scenario en duidelijk gekoppeld aan een prioriteitenlijst van de geplande activiteiten en beleidslijnen).

Het kan nuttig zijn om bovendien een timing uit te werken voor een verdere ontwikkeling van de begroting in de loop van de periode 2011-2015, parallel met duidelijke ontwikkelingen in de activiteiten.

23 februari 2010

3. Definitief advies na repliek

3.1 Voorafgaande opmerkingen

De Ancienne Belgique staat op een kruispunt in zijn ontwikkeling. Nu de AB op het punt staat deel uit te maken van de selecte groep Vlaamse Kunstinstituten, staat de organisatie voor een nieuwe uitdaging: de AB is niet langer enkel een levendige en toonaangevende concertzaal maar wordt tevens een openbare instelling met verantwoordelijkheden ten opzichte van de hele muzieksector in Vlaanderen.

Het volstaat daarom voor de AB niet langer om te werken volgens een methode (hoe energiek ook) die voornamelijk ingegeven wordt door sterke intuïtie, vakmanschap en perspectieven op korte en middellange termijn. Er is nood aan een heldere globale visie, die duidelijk omliggende doelstellingen op middellange en lange termijn, strategieën en instrumenten bevat.

De commissie hoopt dat de selectieprocedure voor de aanwijzing van een nieuwe algemeen directeur hiermee rekening zal houden en dat het huidige personeel onder zijn/haar leiding in staat zal zijn de nodige vaardigheden te ontwikkelen om die nieuwe uitdagingen aan te gaan en het AB management naar een hoger niveau te tillen.

3.2 Aandachtspunten

Na het lezen van het dossier en van het antwoord van de AB op hun voorafgaand advies, willen de commissieleden de aandacht van de minister op een aantal punten vestigen.

Zij verwijzen naar domeinen die thans de (mogelijke) zwakke punten van de AB vormen en bijzondere aandacht zouden moeten krijgen in de komende jaren.

3.2.1

Als Kunstinstituut bestaat de rol van de AB erin een programma te bieden dat het aanbod van de commerciële sector aanvult, en ervoor te zorgen dat een zo breed mogelijke waaier aan creativiteit tot volle bloei kan komen in het muzikale landschap van Vlaanderen. De commissie is van mening dat het artistieke programma evenwichtiger kan, en dat er meer aandacht zou moeten gaan naar jongere artiesten. Het komt er niet louter op aan een mengeling tussen oud en nieuw te programmeren, maar ook een methodologie te ontwikkelen die aan een zorgvuldige selectie van gevarieerde muzikale expressies (die normaal gezien 'onder de radar' werken) ruimte biedt voor ontwikkeling en zichtbaarheid.

3.2.2

Publieksoontwikkeling moet een constante focus vormen voor de AB. De commissie is van mening dat er een meer expliciet beleid ontwikkeld moet worden, zowel voor de kwantitatieve (publiekswerving) als voor de kwalitatieve (publiekswerking) publieksoontwikkeling.

- Publiekswerving: Hoewel de publieksaantallen die de AB bereikt indrukwekkend zijn, vindt de commissie dat er nog waardevol werk geleverd moet worden om ervoor te zorgen dat dit publiek de sociaal-culturele realiteit van Brussel en Vlaanderen weerspiegelt. Het aanbieden van voldoende culturele diversiteit in het artistieke programma is één manier om dit te doen; muziek is immers een uitstekend instrument om culturele en taalgrenzen te overschrijden. Daarenboven zouden er inventieve 'out-reach' projecten opgezet moeten worden gericht op een doelpubliek met diverse culturele en economische achtergronden. Voor deze uitdagingen zou een aparte functie kunnen worden gecreëerd, die overkoepelend en in nauw overleg met het artistieke en het communicatiedepartement werkt.
- Publiekswerking: AB2, het digitale platform van de AB, is een perfect medium om de 'AB ervaring' te verruimen en te versterken. De AB moet gesteund worden in zijn intentie om de kwaliteit van het platform te verbeteren en de mogelijkheden ervan verder te onderzoeken,

zowel als instrument voor publiekswerking en publiekswerving als voor archivering. De toevoeging van een online assistent aan het team zou een stap in de goede richting zijn.

3.2.3.

De AB is zich bewust van het belang van archivering en heeft op dat vlak een aantal initiatieven ontwikkeld, maar het blijft onduidelijk hoe de samenwerking met het Muziekcentrum zal verlopen. Algemeen ontbreekt een duidelijke visie op de rol die het archief kan spelen voor de AB zelf, maar ook voor professionals en de sector in zijn geheel. Vanuit zijn positie van Vlaamse Kunstinstituut zou de AB initiatieven moeten nemen om, samen met andere spelers in het veld, de oplossingen voor audiovisuele archivering te onderzoeken.

3.2.4

Op dit ogenblik werkt de AB als een nuttig 'coaching platform' voor een selectie van jonge artiesten. De AB zou een duidelijkere visie moeten bieden over hoe zij deze activiteit in de toekomst wil ontwikkelen. Wil de organisatie de huidige, ad hoc en intuïtieve aanpak voortzetten, of wil zij een echt 'Artist in Residence'-programma ontwikkelen?

3.2.5

De AB heeft ernstige stappen ondernomen om een ecologisch duurzame organisatie te worden. De commissie stelt voor dat deze inspanningen voortgezet en versterkt worden in de toekomst. Zij stelt tevens voor dat de AB tegelijkertijd zijn inspanningen verhoogt om de verworven knowhow te delen met andere organisaties in de culturele sector, en dat de AB bijzondere aandacht besteedt aan de bewustmaking bij het publiek hierover.

3.2.6

De commissie vindt dat de AB onvoldoende aandacht besteedt aan permanente zelfevaluatie. De organisatie heeft een goed systeem van interne evaluatie voor zijn personeel, maar mist een open kritische houding ten opzichte van de eigen, vaak complexe beleidslijnen, en een doeltreffend evaluatiesysteem voor de organisatie in haar geheel. Het leiderschap, het beheer en de langetermijndoelstellingen moeten op regelmatige basis geëvalueerd worden.

3.2.7

De commissie vindt dat het idee van de AB om 'een muziekstraat' te creëren nog onvolgroeid is. Als de organisatie dit idee verder wil verkennen, zijn verder onderzoek en bijkomende overdenking noodzakelijk.

3.2.8

Door infrastructurele omstandigheden is de AB er niet in geslaagd een degelijk nachtprogramma te ontwikkelen. Daardoor kan de organisatie een belangrijk deel van het hedendaagse muziekgebeuren niet opvolgen en mist zij een belangrijk deel van het jonge publiek. Volgens de commissie is het van wezenlijk belang dat de AB, samen met de overheid, de voorwaarden onderzoekt om een nachtprogramma mogelijk te maken.

3.3 Budget

De commissie stelt voor om het budget van de AB te verhogen met 400.000 euro. De commissie volgt het advies van het agentschap en stemt ermee in de financiering voor exploitatiekosten te verhogen. Dit zal de druk op het artistieke budget enigszins verlichten. De commissie stelt tevens voor dat de AB het verhoogde budget gebruikt om vier extra voltijdse personeelsleden aan te werven. Er wordt warm aanbevolen dat één van hen zich hoofdzakelijk bezig houdt met de uitdagingen rond publieksontwikkeling (zie 3.2.2)

3.4 Besluit

De commissie stelt voor dat de aangelegenheden van punt 3.2 behandeld worden in de toekomstige overeenkomst tussen het ministerie en de AB, en dat de doelstellingen en verwachtingen die daarmee verband houden, duidelijk omschreven worden.

BIJLAGE 6. Aanvraag tot subsidiëring voor het geheel van de werking in het kader van het Kunstendecreet, Zakelijk & Artistiek Advies, Instellingen van de Vlaamse Gemeenschap (2011-2015), KD/11-15/IVG/006, Het Depot, 7p.

Kunstendecreet	Meerjarig 2013-2016	Artistiek advies
-----------------------	----------------------------	-------------------------

Volgnummer: **KD2013-2016-WS-MU-MC-004**

Organisatie: **Het Depot**

Gevraagd bedrag: **350.000,00 euro**

1 Beoordeling volgens artistieke criteria

1.1 Beknopte historiek organisatie

De stad Leuven erkent in 2003 dat er in studentenstad Leuven nood is aan een muziekclub en wat eerst als rondreizende concertorganisatie begint, slorpt later het Fret Popatelier op, vindt in 2005 een onderkomen in zaal Eden, een voormalige bioscoop vlakbij het station. Na de eerste verbouwingen beschikt het Depot over een zaal voor 640 mensen.

In 2007 krijgt het Depot voor het eerst een meerjarige erkenning als muziekclub en zet in op een combinatie van Vlaamse pop- en rock met internationale programmering, vaak mainstream. Tegelijk speelt het Depot een belangrijke rol als ondersteuner van de plaatselijke jonge muzikscene.

Vandaag zit het Depot in een tijdelijk onderkomen om vanaf september 2012 opnieuw in zijn geheel verbouwde stek aan het Martelarenplein in te trekken.

1.2 Kwaliteit van inhoudelijk concept en concrete (uit)werking

Met de opening van de nieuwe zaal zal het Depot beschikken over een zaal met een grote capaciteit en ook een foyer waar kleinere concerten kunnen doorgaan.

Als goed draaiende muziekclub met een grote omzet, zet het Depot zijn beleidslijnen verder. Het concertaanbod is zowel Vlaams als internationaal, soms in eigen beheer, soms in samenwerking met gespecialiseerde organisaties voor verschillende genres. Het Depot ondersteunt plaatselijk talent en biedt verschillende muziekeducatieve lessen aan. Per jaar plant de organisatie een artist in residence, maar de namen zijn nog niet gekend voor de komende periode.

Het Depot laat uitschijnen dat het heel wat activiteiten samen met andere partners opzet en daar dan trekker van is. De commissie stelt vast dat, niettegenstaande het meestal gaat om waardevolle samenwerkingen, het Depot deze activiteiten niet initieert en ze dus niet mag claimen als eigen activiteiten. De commissie stelt vast dat de programmering in de grote zaal eerder mainstream en commercieel is, wat deels kan worden verklaard door de grote capaciteit van de zaal. De organisatie geeft echter aan de subsidie aan te vragen voor sterke opkomers, jong talent en nicheconcerten. Deze zouden dan vooral in het foyer plaatsvinden. De commissie vindt het jammer dat de organisatie vooral focust op de werking van de grote zaal, terwijl de foyerconcerten net artistiek waardevoller en kwetsbaarder zijn. De commissie geeft het Depot het voordeel van de twijfel en adviseert positief, maar geeft heel duidelijk mee dat de subsidie bedoeld is voor het uitbouwen van een degelijke en ruime programmering van kwetsbare groepen en nicheprogramma's.

1.3 Profilerings en positionering

Het Depot profileert zich als het provinciale muziekcentrum. De commissie merkt op dat de organisatie enkel het oostelijke deel van de provincie bereikt. In het Leuvense is het Depot een sterke speler, die overleg pleegt met andere muziekhuizen zoals Stuk en 30CC en aanvullend werkt.

1.4 Langetermijnvisie

De langetermijnvisie is er op gericht de bestaande werking te consolideren en aan te passen aan de nieuwe zaal. De commissie is er van overtuigd dat het Depot een actief muziekcentrum zal blijven dat de eigen concepten grondig en diepgaand zal uitwerken, maar stipt hierbij aan dat de kwetsbare en nichewerking een wezenlijk onderdeel moet blijven uitmaken van de gehele werking.

1.5 Landelijke en/of internationale uitstraling

Het Depot is een belangrijk podium binnen het Vlaamse pop- en rocklandschap en speelt een rol in het Leuvense. Voor bepaalde delen van haar programmering, slaagt de organisatie er in het lokale te overstijgen. Dit is vooral het geval binnen de genres funk, reggae, dub en roots.

1.6 Meerwaarde van het initiatief voor de regio

De organisatie is sterk ingebed in Leuven. Met een goede communicatie en samenwerking met andere cultuurhuizen slaagt het Depot er in een brede waaier aan muziek aan te bieden.

Door mee te werken aan multidisciplinaire initiatieven zoals Docville, Artefact, M-izomer, krijgen deze een sterk muzikaal luik. Door mee te werken aan de provinciale rockconcours, hebben ze ook een groot belang voor de regio.

1.7 Maatschappelijk of sociaal belang

Voor Leuven als studentenstad is het Depot een belangrijke speler en vervult als dusdanig een sociale functie. De organisatie werkt laagdrempelig en spreekt een groot deel van de jeugd aan.

De commissie geeft wel mee dat hetgeen het Depot opgaf als sociaal-artistieke werking daar eigenlijk niets mee te maken heeft, maar eerder met publiekswerking en -werving.

1.8 Samenwerking en netwerking

Het Depot werkt veel samen op lokaal niveau en doet dat met zo goed als alle stedelijke en niet-stedelijke actoren. Bij sommige samenwerkingen geeft het Depot aan trekker te zijn, terwijl dit eigenlijk niet het geval is.

1.9 Publieksgerichtheid

Het Depot werkt aandachtig aan zijn publieksgerichtheid. De organisatie werkt in zowat elk genre samen met een organisatie die binnen hetzelfde genre actief is, waardoor ze de concerten ook gericht kan promoten. Los daarvan heeft ze ook enkele mediadeals, en richt ze zich naar de grote studentenpopulatie.

De commissie geeft mee dat het Depot zich niet enkel mag vastpinnen op de grote zaal en de dwang om die vol te krijgen, maar ook een kwetsbare en nicheprogrammering moet uitbouwen en daar een actieve publiekswerking en -werving voor moet opzetten.

1.10 Aandacht voor diversiteit en interculturaliteit

Het Depot heeft een diverse programmering. Op het vlak van interculturaliteit worden er echter zeer weinig inspanningen gedaan. Het invoeren van een balkon voor genodigden, sponsors en vips wijst hier zelfs op het tegenovergestelde. In een middelgrote stad als

Leuven zou een grote organisatie als het Depot meer aandacht moeten hebben voor interculturaliteit en hiervoor concrete acties uitwerken. In de huidige Vlaamse maatschappelijke context vindt de commissie immers dat aandacht voor interculturaliteit een absolute noodzaak is.

1.11 Zakelijke opmerkingen (maximale besteding aan artistieke producties, beperken overhead / realisme groeipad / sporen artistiek en zakelijk beleidsplan / haalbaarheid)

Het Depot geeft aan dat het de subsidie aanvraagt om de kleinere concertwerking blijvend mogelijk te maken. De commissie vindt dit een kromme redenering. Een dergelijke werking moet immers een wezenlijk onderdeel zijn van de missie van een muziekclub.

De gevraagde subsidie is hoger dan in de vorige periode omdat het Depot de werkdruk wil verlichten door het team uit te breiden. De commissie kan hier deels in volgen.

De commissie stelt vast dat het Depot een belangrijke uitstraling geeft aan Leuven en vindt dan ook dat de stad een wezenlijk deel van de subsidiëring voor zijn rekening moet nemen. Ze merkt op dat heel wat kosten op de Vlaamse overheid worden afgewenteld, zoals de erfpachtvergoeding en de energiekosten. De commissie kan dan ook niet meegaan in de gevraagde verhoging.

De commissie komt niet tot een eensgezind standpunt. Een meerderheid binnen de commissie vindt een aanzienlijke verhoging ten opzichte van de vorige periode aan de orde om de werking verder te kunnen uitbouwen, maar niet voor het volledige bedrag.

Een minderheid binnen de commissie adviseert eveneens een verhoging van het bedrag ten opzichte van de vorige periode, maar in een beperktere mate.

De commissie is wel eensgezind over het feit dat de subsidie moet worden aangewend voor het uitbouwen van een degelijke, grote en relevante werking rond kwetsbare zaken en niches die zich buiten het commerciële en de mainstream bevinden.

2 Conclusie

Rekening houdend met alle elementen in het artistieke advies adviseert de Beoordelingscommissie Muziek om de organisatie te subsidiëren, maar niet voor het gevraagde bedrag.

3 Gemotiveerde behandeling repliek

In haar repliek geeft de organisatie enkele verdere toelichtingen, in verband met haar trekkende rol in een aantal samenwerkingen en de verdeling van de kosten tussen andere overheden.

De commissie neemt hiervan nota, maar omdat het gaat om verduidelijkingen die geen fundamentele wijziging van het voorlopige advies inhouden, handhaaft ze dan ook haar meerderheidsstandpunt. Op basis van de verduidelijkingen schrapt de commissie wel haar minderheidsstandpunt.

4 Definitief artistiek advies

Rekening houdend met alle elementen in het artistieke advies adviseert de Beoordelingscommissie Muziek om de organisatie te subsidiëren, maar niet voor het gevraagde bedrag.

Kunstendecreet	Meerjarig 2013-2016	Zakelijk advies
-----------------------	----------------------------	------------------------

Volgnummer: **KD2013-2016-WS-MU-MC-004**

Organisatie: **Het Depot vzw**

Gevraagd bedrag: **350.000,00 euro**

1 Beknopte historiek organisatie

Het Depot vzw, die initieel een bedrag van 160.000 euro kreeg toegekend voor de periode 2010-2012, ontving in 2011 een subsidie van 153.630,06 euro. Voor 2013-2016 vraagt de organisatie een jaarlijkse subsidie van 350.000 euro, meer dan een verdubbeling van het huidige bedrag.

2 Korte evaluatie voorbij werking indien gesubsidieerd

Sinds haar oprichting in 2003 kent de werking van Het Depot vzw een gestage groei en werkt de organisatie aan een verdere professionalisering, die zich langzaam maar zeker doorzet. Momenteel wordt de locatie waar Het Depot vanaf eind 2012 definitief zijn intrek zal nemen, verbouwd. In afwachting zijn alle activiteiten van de organisatie (concertwerking, repetitiefaciliteiten, educatie) voor het eerst samengebracht in de huidige – tijdsige - locatie, en evolueert de werking verder.

Het Depot sloot het boekjaar 2010 af met een winst van 11.403,33 euro maar draagt nog een negatief gecumuleerd resultaat van 27.911,67 euro mee. Het door de organisatie gehanteerde systeem van kostenbeheersing werpt zijn vruchten af, maar het agentschap benadrukt dat Het Depot ook in de toekomst waakzaam moet blijven en de nodige maatregelen zal moeten treffen om het verlies verder weg te werken.

3 Beoordeling volgens zakelijke criteria

3.1 Langetermijnvisie

In de voorliggende aanvraag wordt vooral gefocust op de huidige werking. Toekomstige projecten, zoals het voornemen om ook kleinere foyerconcerten te organiseren en de concertreeks COOL jaarlijks te hernemen, worden hier en daar sporadisch aangehaald, maar in het algemeen wordt er niet specifiek ingegaan op de inhoudelijke werking op langere termijn. De wijzigingen die op langere termijn worden besproken kaderen in eerste instantie binnen de zakelijke werking in het kader van de nieuwe locatie, waarbij men zich toespitst op de professionalisering van de personeelsstructuur, de bedrijfscultuur en de administratieve onderbouw.

3.2 Samenwerking en netwerking

De werking van Het Depot is structureel verankerd in de regio en wordt ondersteund door onder meer Stad Leuven en de Provincie Vlaams-Brabant. Binnen Leuven maakt de organisatie deel uit van het overleg Cultuurforum. Programmatorisch wil Het Depot in de toekomst de samenwerking met STUK uitbouwen. Op ruimer vlak overlegt de organisatie regelmatig met Trix (Antwerpen) en Muziekodroom (Hasselt), waarbij de drie samen contacten onderhouden met Clubcircuit. Behalve de internationale connecties - in het dossier is sprake van een vrij groot internationaal netwerk en verschillende internationale contacten maar deze worden niet geconcretiseerd – worden de diverse actoren waarmee Het Depot samenwerkt overzichtelijk toegelicht. Het is duidelijk dat de organisatie op

verschillende vlakken is ingebed in een breed netwerk, dat een meerwaarde verleent aan de werking.

3.3 Maximale besteding aan artistieke producties / beperken overhead

De verhouding tussen de kosten die Het Depot besteedt aan artistieke producties en de overheadkosten is zeer billijk. Een groot deel van de overheadkosten gaat naar de vergoedingen voor de vaste medewerkers. Het agentschap is van mening dat er nog marge voor verbetering is, onder meer door de vooropgestelde uitbreiding en daarmee de personeelskosten te beperken.

3.4 Publieksgerichtheid

Het Depot bereikte in 2010 ca. 55.000 bezoekers. Verwacht kan worden dat met de intrek in het nieuwe gebouw, waar de concertzaal zo'n 840 bezoekers kan huisvesten tegenover 480 in de huidige locatie en waar men ook kleinere foyerconcerten zal organiseren, het bezoekersaantal nog zal oplopen. Het is dan ook niet duidelijk waarom het vooropgestelde aantal bezoekers in de bijlage voor 2013 lager ligt dan in 2010.

Het Depot bereikt een divers publiek en stemt de communicatie en programmering af op specifieke doelgroepen. In het dossier worden de verschillende doelgroepen omschreven, maar er wordt niet verder ingegaan op een mogelijke uitbreiding van het publiek in functie van de nieuwe locatie, noch op het eventueel aanboren van nieuwe doelgroepen. Ook over de geografische herkomst van de bezoekers wordt niets vermeld.

Voor de bestaande doelgroepen worden de nodige inspanningen geleverd om deze maximaal tegemoet te komen op financieel en logistiek vlak. Zo is er een samenwerking met KULeuven via de cultuurkaart om de participatie van de studenten te stimuleren, en voorziet Het Depot verschillende vormen van ondersteuning voor muzikanten.

Op het vlak van communicatie wordt bewust ingezet op digitale media om de interactiviteit en betrokkenheid te maximaliseren, maar ook van andere kanalen wordt doelgericht gebruik gemaakt.

3.5 Concretisering interculturaliteit op vlak van personeelsbeleid en bestuur

Het dossier geeft over dit aspect geen informatie. Het agentschap heeft dan ook geen specifieke appreciatie ter zake.

3.6 Realisme groeipad

Het Depot voorziet een stijging van kosten en opbrengsten met ca.500.000 euro, een uitbreiding van het personeelsbestand van 5,6 naar 9 VTE, en meer dan een verdubbeling van de subsidie van de Vlaamse overheid tot 350.000 euro. Het agentschap heeft begrip voor het streven van de organisatie om de werking uit te breiden, maar acht het raadzaam om de werking in een meer geleidelijk tempo te ontwikkelen.

3.7 Sporen artistiek en zakelijk beleidsplan

Het Depot geeft aan dat het niet mogelijk is om de activiteiten gedetailleerd te bespreken aangezien de programmatie pas een aantal maanden voordien plaatsvindt. Voor de begroting van 2013 gaat de organisatie dan ook uit van de cijfers van 2010, waarop een aantal stijgingspercentages worden toegepast. Het agentschap heeft een aantal bedenkingen bij de geraamde kosten en opbrengsten die hier het resultaat van zijn. In de berekening worden de werkingskosten en opbrengsten (exclusief personeel) met 15% verhoogd vanwege de nieuwe locatie. Dit wordt echter niet verder toegelicht, en de vraag rijst enerzijds waarop dit percentage gebaseerd is, en anderzijds hoe dit concreet

vertaald is naar de berekening van de verschillende werkingskosten. Voor de foyerconcerten wordt een stijging van 5% voorzien, maar daar worden blijkbaar geen extra inkomsten tegenover geplaatst.

Het agentschap is verder van mening dat een aantal kosten nogal ruim ingeschat is. Voor de verplaatsings- en verblijfskosten wordt een bedrag van 66.000 euro voorzien t.o.v. ca. 39.000 euro in 2010. Voor administratie en kantoor wordt 25% extra kosten ingecalculleerd vanwege een verdubbeling van het personeelbestand. Deze kosten worden niet toegelicht. Hetzelfde geldt voor de meerkosten van 10.000 euro voor het muziekeducatieve luik, die niet verder geëxpliciteerd worden en waarvoor in het inhoudelijke beleidsplan ook geen verantwoording wordt gegeven.

Algemeen kan worden gesteld dat de kosten onvoldoende worden uitgesplitst en gemotiveerd, zodat het realiteitsgehalte ervan niet kan worden geverifieerd. Ook de vergoedingen voor de vaste medewerkers, die mee aan de basis liggen van de grote stijging, worden enkel gekaderd binnen pc 329 maar niet verder gespecificeerd op basis van barema en anciënniteit.

Het Depot motiveert de stijging van de omzet en het gevraagde subsidiebedrag voor een groot deel aan de hand van een uitbreiding van het personeelsbestand, die het gevolg is van de groei in de werking. Het agentschap is echter van mening dat de personeelsuitbreiding niet in verhouding staat tot de groei in de werking, en stelt daarnaast vast dat deze groei in het dossier niet scherp gesteld wordt, waardoor het moeilijk is om een transparante link te leggen tussen het inhoudelijke en zakelijke beleidsplan. In vergelijking met de huidige werking lijken er inhoudelijk geen grote veranderingen gepland vanaf 2013. Bovendien moet worden opgemerkt dat de personeelskosten aanzienlijk stijgen, maar dat daar geen stijging van de eigen inkomsten mee gepaard gaat. Waar deze in 2010 nog 76% bedroegen, dalen deze in 2013 naar 70%.

Ten slotte stelt het agentschap vast dat Het Depot zichzelf in eerste instantie karakteriseert als "hét provinciale muziekcentrum", weliswaar met een bovenlokale uitstraling. Het is dan ook opmerkelijk dat de vraag naar een stijging van het subsidiebedrag voor het overgrote deel op conto van de Vlaamse overheid komt.

3.8 Haalbaarheid

Het agentschap meent dat de werking zoals deze in het dossier wordt vooropgesteld, haalbaar is, maar is ervan overtuigd dat dit ook kan worden gerealiseerd met minder middelen. De stijging van de kosten en opbrengsten is niet in verhouding tot de uitbreiding van de werking, voor zover deze uit het dossier kan worden afgeleid.

3.9 Plaats in instrumentarium ondersteuning en subsidiëring MVG

Voor de werking als muziekclub kan Het Depot in aanmerking komen voor een meerjarige ondersteuning in het kader van het Kunstendecreet.

4 Conclusie

Rekening houdend met alle elementen in het zakelijke advies adviseert het agentschap om de organisatie te subsidiëren, maar voor een lager bedrag dan gevraagd, voor zover de beoordelingscommissie subsidiëring ook opportuun acht.

5 Gemotiveerde behandeling repliek

Het Depot vzw argumenteert dat de nieuwe infrastructuur de mogelijkheid met zich meebrengt de werking artistiek te verdiepen, wat impliceert dat de zakelijke onderbouw

voldoende stevig moet zijn, onder meer door het personeelsband uit te bouwen en de medewerkers verder te professionaliseren met het oog op een specialistischer aanpak. Wat de publieksgerichtheid betreft, verklaart de organisatie de terugval in publiek door de tijdelijke relocatie. Het Depot rekent op een jaar om het publieksaantal van 2010 opnieuw te kunnen bereiken. Uit de gegevens over de publieksopbouw blijkt dat bijna de helft van de bezoekers uit Vlaams-Brabant komt. Verder geeft Het Depot in de reactie een nadere toelichting bij een aantal posten. Het stijgingspercentage van 15% van bepaalde kosten wordt vooral verantwoord op basis van de nieuwe infrastructuur. De berekening voor de personeelskosten op basis van barema en anciënniteit werd bijgevoegd. Het agentschap concludeert dat de reactie de samenstelling van de kosten enigszins verduidelijkt, maar blijft van mening dat de verhoging van het gevraagde subsidiebedrag niet in verhouding staat tot de groei in de werking.

6 Definitief zakelijk advies

Rekening houdend met alle elementen in het zakelijke advies adviseert het agentschap om de organisatie te subsidiëren, maar voor een lager bedrag dan gevraagd, voor zover de beoordelingscommissie subsidiëring ook opportuun acht.

BIJLAGE 7. Sociale Balans 2013 - Het Depot

Nr. BE 0860.735.735

VKT-vzw 5

SOCIALE BALANS

Nummers van de paritaire comités die voor de vereniging bevoegd zijn:

WERKNEMERS WAARVOOR DE VERENIGING EEN DIMONA-VERKLARING HEEFT INGEDIEND OF DIE ZIJN INGESCHREVEN IN HET ALGEMEEN PERSONEELSREGISTER

Tijdens het boekjaar en het vorige boekjaar	Codes	1. Voltijds (boekjaar)	2. Deeltijds (boekjaar)	3. Totaal (T) of totaal in voltijdse equivalenten (VTE) (boekjaar)	3P. Totaal (T) of totaal in voltijdse equivalenten (VTE) (vorig boekjaar)
Gemiddeld aantal werknemers	100	5,7	0,3	5,9 (VTE)	5,5 (VTE)
Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren ..	101	8.907	289	9.196 (T)	9.691 (T)
Personeelskosten	102			(T)	(T)

Op de afsluitingsdatum van het boekjaar	Codes	1. Voltijds	2. Deeltijds	3. Totaal in voltijdse equivalenten
Aantal werknemers	105	6	1	6,6
Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst				
Overeenkomst voor een onbepaalde tijd	110	6	1	6,6
Overeenkomst voor een bepaalde tijd	111			
Overeenkomst voor een duidelijk omschreven werk	112			
Vervangingsovereenkomst	113			
Volgens het geslacht en het studieniveau				
Mannen	120	5		5,0
lager onderwijs	1200			
secundair onderwijs	1201			
hoger niet-universitair onderwijs	1202			
universitair onderwijs	1203			
Vrouwen	121	1	1	1,6
lager onderwijs	1210			
secundair onderwijs	1211			
hoger niet-universitair onderwijs	1212			
universitair onderwijs	1213			
Volgens de beroepscategorie				
Directiepersoneel	130			
Bedienden	134	6	1	6,6
Arbieders	132			
Andere	133			

BIJLAGE 8. Aanvraag tot subsidiëring voor het geheel van de werking in het kader van het Kunstendecreet, Zakelijk & Artistiek Advies, Instellingen van de Vlaamse Gemeenschap (2011-2015), KD2013-2016-WS-MU-MC-018, Nijdrop, 7p.

Kunstendecreet	Meerjarig 2013-2016	Artistiek advies
-----------------------	----------------------------	-------------------------

Volgnummer: **KD2013-2016-WS-MU-MC-018**

Organisatie: **Nijdrop**

Gevraagd bedrag: **283.360,55 euro**

1 Beoordeling volgens artistieke criteria

1.1 Beknopte historiek organisatie

Nijdrop ontstond als jeugdhuis in 1968. Vanaf 1999 werd de organisatie erkend als muziekclub. De oude locatie werd in 2006 verlaten en na drie jaar in een voorlopige locatie, nam de club in de loop van 2009 zijn intrek in het nieuwe gebouw. In dat jaar ontstond een aantal nieuwe concepten die ook nu nog in de werking geïntegreerd zijn, zoals Fast Forward in New Music. Met de reeks Sir Jeess focust de organisatie op kwalitatieve Nederlandstalige hiphop en spreekt daarmee duidelijk een jong en alternatief publiek aan.

1.2 Kwaliteit van inhoudelijk concept en concrete (uit)werking

Nijdrop is een muziekclub die voornamelijk focust op de jeugd. Dit is historisch zo gegroeid vanuit de werking als jeugdhuis. De organisatie wil verder ook een springplank zijn voor beginnende bands. Nijdrop organiseert een vijftigtal concertavonden per jaar met in totaal een honderdtal concerten. Naast het reguliere concertaanbod werkt de organisatie ook gerichter met Sir Jeess en Fast Forward in New Music. Ook het Plutofestival, met een mix van elektronische muziek en mediakunst, oogt interessant.

De Beoordelingscommissie Muziek stelt vast dat Nijdrop met een aantal reeksen een scherper artistiek-inhoudelijk profiel heeft gecreëerd, maar dat de werking in het geheel toch nog steeds zweeft tussen een actief jeugdhuis en een muziekclub. Ook uit de missie van de organisatie blijkt deze dualiteit. Drie van de vijf kerntaken zijn immers die van een jeugdhuis en niet van een muziekclub: het organiseren van fuiven, ontmoetingsmomenten creëren en activiteiten opzetten waarbij de vrijetijdsbesteding bij jongeren aan bod komt. De grote focus op dj's is hier een voorbeeld van.

De commissie vindt het niet nuttig en bovendien arbeidsintensief om een stripotheek in de werking op te nemen. Deze kan beter worden overgebracht naar de dichtbijgelegen bibliotheek, wat een meer logische plaats is.

De commissie is dan ook van oordeel dat Nijdrop als muziekclub een scherpere artistieke visie moet nastreven en de artistiek waardevolle reeksen verder moet uitbouwen.

1.3 Profilerings en positionering

De beoordelingscommissie stelt vast dat de organisatie na de verhuis naar het nieuwe gebouw nog niet volledig op kruissnelheid lijkt te zijn gekomen. De organisatie moet nog zoeken naar de juiste keuzes om terug de impact van weleer te krijgen, maar de signalen vanuit de thematische reeksen zijn hoopgevend.

1.4 Langetermijnvisie

Nijdrop wil zijn werking uitbouwen en verder professionaliseren. De club wil zijn aantal concerten verhogen en omkaderen met workshops, maar dit is allemaal nog niet goed uitgewerkt. De club begint ook nu pas te denken aan artists in residence, wat vreemd is. Nijdrop wil verder een gegevensbank van dj's ontwikkelen. De commissie stipt hier bij

aan dat zoiets al bestaat en dat het warm water niet opnieuw moet worden uitgevonden. Bestaande platforms als vi.be kunnen hiervoor dienen. Repetitielokalen is ook iets wat Nijdrop aangeeft in zijn langetermijnvisie, maar de commissie merkt op dat die er met de nieuwbouw ondertussen al zijn.

Al bij al vindt de commissie dat de punten qua langetermijnvisie eerder zwak zijn.

1.5 Landelijke en/of internationale uitstraling

Nijdrop heeft voornamelijk een regionale uitstraling. Door de focus op jongeren, meet de organisatie zich wel een duidelijk profiel aan voor de brede regio rond Opwijk, maar schuift daarmee in de richting van een jeugdhuiswerking in plaats van zich scherper te profileren als muziekclub.

De organisatie heeft het, zeker voor de meer kwetsbare concerten, soms moeilijk om publiek te werven. Voor sommige concerten bereikt Nijdrop een bovenlokaal publiek, maar meestal moet de club het hebben van de brede regio rond Opwijk.

1.6 Meerwaarde van het initiatief voor de regio

Nijdrop is goed ingebed in de regio, waarbij de organisatie de brede regio voorziet van vooral jongerenactiviteiten. Vanuit de werking als muziekclub, moet de organisatie ook oog hebben voor een ouder publiek en er alert voor blijven om niet hoofdzakelijk dj's, producers en elektronica te programmeren.

1.7 Maatschappelijk of sociaal belang

Concrete acties die wijzen op maatschappelijk belang zijn niet aanwezig in het dossier. De activiteiten die de organisatie opgeeft als sociaal-artistieke activiteiten, zijn dat helemaal niet. Zo doet het uit dit oogpunt niet ter zake dat er voor de zomerhappening gewerkt wordt met thema's. De commissie onderkent het familiale aspect van de zomerhappening, maar is van oordeel dat die er beter bij vaart zonder vage of irrelevante 'concepten'.

1.8 Samenwerking en netwerking

Nijdrop heeft verschillende lokale partners en mediapartners. De organisatie besteedt aandacht aan lokale bands via diverse concours. De commissie is van oordeel dat Nijdrop er baat bij kan hebben om partners in de regio te zoeken om echt samen projecten mee op poten te zetten.

1.9 Publieksgerichtheid

De commissie onderkent het belang van Nijdrop als 'tussenpodium' tussen jeugdclub en muziekclub. De organisatie slaagt er in om hiervoor een lokaal jongerenpubliek te mobiliseren.

Voor zijn publiekswerving maakt Nijdrop gebruik van de traditionele communicatiemiddelen en de nieuwe media. In 2011 werd de huisstijl aangepast.

1.10 Aandacht voor diversiteit en interculturaliteit

Aandacht voor diversiteit en interculturaliteit is niet expliciet aanwezig in de werking van Nijdrop. In de huidige Vlaamse maatschappelijke context vindt de commissie echter dat aandacht voor interculturaliteit een absolute noodzaak is.

1.11 Zakelijke opmerkingen (maximale besteding aan artistieke producties, beperken overhead / realisme groeipad / sporen artistiek en zakelijk beleidsplan / haalbaarheid)

Nijdrop vraagt een verhoging van het subsidiebedrag, voornamelijk voor een uitbreiding van het personeel. De commissie stelt vast dat de organisatie momenteel 5,5 voltijdse equivalenten heeft. Ze is van oordeel dat dit voor de geplande werking als muziekclub moet volstaan. Ze merkt ook op dat een groot deel van de activiteiten van Nijdrop onder de jeugdhuiswerking valt, terwijl er vanuit die hoek niet evenredig veel subsidies tegenover staan. Voor die specifieke activiteiten moet de organisatie een beroep doen op andere subsidies dan die uit het Kunstendecreet. Gezien de sterke lokale uitstraling, moeten er ook meer regionale middelen worden ingebracht.

Verder merkt de commissie op dat de aankoop van een bestelwagen niet prioritair is, de afschrijvingskosten hoog zijn en er een grote aflossing van financiële schuldenlast wordt ingebracht.

De commissie kan akkoord gaan met een subsidiëring van de organisatie, maar stelt dat de artistieke visie scherper moet en er moet gewerkt worden aan een goede langetermijnvisie als muziekclub. In die zin zouden de thematische reeksen sterker moeten worden uitgebouwd. Rekening houdend met het uitgebreide jongerenluik in de werking, is de commissie van oordeel dat het gedeelte clubwerking moet kunnen worden gerealiseerd met een subsidiebedrag van ongeveer dezelfde hoogte als de vorige periode.

2 Conclusie

Rekening houdend met alle elementen in het artistieke advies adviseert de Beoordelingscommissie Muziek om de organisatie te subsidiëren, maar niet voor het gevraagde bedrag.

3 Gemotiveerde behandeling repliek

In haar repliek geeft de organisatie enkele verder toelichtingen, onder meer in verband met het inhoudelijke concept, het profiel, de langetermijnvisie, het maatschappelijk belang en de publieksgerichtheid.

De commissie blijft er bij dat de Nijdrop duidelijk gegroeid is uit een jeugdhuiswerking en zich eigenlijk meer zou moeten toespitsen op zijn werking als muziekclub om als dusdanig volwaardig te functioneren. Dit is vooralsnog niet het geval.

De commissie geeft verder mee dat het organiseren van de Zomerhappening, wat in grote mate een familiedag is, geen voorbeeld is van wat er onder sociaal-artistieke werking wordt verstaan.

De commissie is van oordeel dat de verduidelijkingen niet van die aard zijn dat ze een fundamentele wijziging van het voorlopige advies inhouden. Ze handhaaft dan ook haar voorlopige advies.

4 Definitief artistiek advies

Rekening houdend met alle elementen in het artistieke advies adviseert de Beoordelingscommissie Muziek om de organisatie te subsidiëren, maar niet voor het gevraagde bedrag.

Kunstendecreet	Meerjarig 2013-2016	Zakelijk advies
-----------------------	----------------------------	------------------------

Volgnummer: **KD2013-2016-WS-MU-MC-018**

Organisatie: **Nijdrop vzw**

Gevraagd bedrag: **283.360,55 euro**

1 Beknopte historiek organisatie

Nijdrop werd opgericht als jeugdhuis in 1968. Daarnaast was er ook aandacht voor de Belpop. Vanaf de jaren '90 werd het aantal concerten stelselmatig opgevoerd en kreeg het huidige Nijdropprofiel vorm met concerten van Vlaamse toppers en alternatieve internationale acts. Er werden jaarlijks ongeveer 30 à 40 concertdagen georganiseerd. Nijdrop ontwikkelde ook een educatief luik. In 2000 werd de jeugdhuiswerking en de concertwerking gesplitst in twee afzonderlijke vzw's. Begin 2009 evolueerde Nijdrop opnieuw naar één vzw wegens de intense samenwerking tussen de beide deelwerkingen. Nijdrop maakte een duidelijke keuze voor een bestaan als muziekclub waarbij de jongerenwerking ingepast wordt als een soort jongerenlabo. Wat de infrastructuur betreft, werd er in 2008 gestart met de bouw van een eigen zaal. Deze werd eind 2009 in gebruik genomen. Nijdrop maakte een duidelijke keuze voor een bestaan als muziekclub waarbij de jongerenwerking ingepast wordt als een soort jongerenlabo.

Voor de periode 2010 – 2012 kreeg de organisatie een subsidie van 210.000 euro, dit werd 201.639,45 euro in 2011.

Voor de periode 2013 – 2016 vraagt Nijdrop een gemiddeld bedrag van 283.360,55 euro.

2 Korte evaluatie voorbij werking indien gesubsidieerd

Tijdens de voorbije jaren voldeed Nijdrop aan alle subsidievoorwaarden. Het evaluatieverslag over het werkingsjaar 2010 vermeldt enkel een aantal kleine opmerkingen m.b.t. de rapportering op artistiek-inhoudelijk en financieel-beheersmatig vlak. De organisatie informeert dat op vraag van de administratie externe expertise werd binnengehaald via de Raad van Bestuur.

3 Beoordeling volgens zakelijke criteria

3.1 Langetermijnvisie

De recent ingebruikname van een eigen infrastructuur (2009) kadert in een langetermijnvisie. De organisatie engageert zich om gedurende de periode 2013 – 2016 gemiddeld 45 concertdagen per jaar te organiseren waarop ongeveer 100 bands zullen spelen. In 2013 zal Nijdrop tevens een 30-tal dj-avonden presenteren in eigen organisatie en 8 educatieve activiteiten aanbieden. De organisatie informeert dat er momenteel wordt nagedacht over de rol van de stripotheek in de toekomst van de organisatie. Het agentschap krijgt een goed beeld van de manier waarop de toekomstige programmatie zal gebeuren en hierover zal gecommuniceerd worden.

Op zakelijk vlak wil de organisatie verder professionaliseren (o.a. door bijscholing voor het personeel), investeren in promotie en samenwerkingsverbanden verder uitbouwen. De organisatie wenst daarom haar team uit te breiden van 5,5 VTE naar 6,5 VTE (0,5 VTE voor een communicatiemedewerker online promo en 0,5 VTE onderhoud, schoonmaak). Bijscholing voor werknemers en vrijwilligers is een belangrijk onderdeel van een professioneel personeelsbeleid. De intentie om de komende jaren opnieuw een kleine financiële reserve aan te leggen, is eveneens positief. Het agentschap informeert

even wel dat ze, wat de begroting betreft, enkel kan rekening houden met het echte deficit.

3.2 Samenwerking en netwerking

Uit het aanvraagdossier blijkt duidelijk dat Nijdrop een uitgebreid netwerk van partners heeft opgebouwd dat haar werking ondersteunt. De organisatie gaf een heldere opsomming van de partners en informeert duidelijk over de concrete meerwaarde (beperking financieel risico, promotioneel, kennisuitwisseling, publieksverbreding,...). Belangrijke partners zijn onder meer Studio Noise Gate (educatieve werking) en GC Hof Ten Hemelrijk (concerten, sociaal-artistiek project). Daarnaast neemt Nijdrop deel aan het overleg met overkoepelende organisaties zoals oKo en Clubcircuit.

3.3 Maximale besteding aan artistieke producties / beperken overhead

De totale kosten bedragen 909.191,62 euro. De organisatie besteedt een significant deel van de omzet aan de artistieke producties. Als belangrijke uitgaven vermeldt het dossier 211.000 euro artistieke productiekosten (23,2%) waaronder 150.000 euro voor uitkoopsummen en 61.000 euro voor artistieke productiekosten.

Er wordt wel een uitbreiding van het personeelskader voorzien van 5,5 VTE naar 6,5 VTE voor een administratief medewerker en een medewerker onderhoud. Hierdoor lopen de personeelskosten op tot 282.043,03 euro (31%). Indien de commissie de organisatie volgt in haar ambities (o.a. stijgend aantal activiteiten: 55 in 2010; 83 in 2013), is de voorziene personeelsuitbreiding verantwoordbaar. Wat de overheadkosten betreft, zijn de huur en huurlasten minimaal (1.000 euro). Bij de afschrijvingen en voorzieningen heeft het agentschap even wel vragen bij de noodzaak van bepaalde kosten zoals 20.000 euro voor een bestelwagen.

3.4 Publieksgerichtheid

Nijdrop legt in haar programma-aanbod linken naar de jongerencultuur, maar heeft ook als doel een bredere laag van de bevolking te bereiken. Met haar jarenlange concertwerking heeft de organisatie een landelijke uitstraling uitgebouwd wat blijkt uit de online-ticketverkoop. Nijdrop werkt laagdrempelig door onder meer een bewuste prijzenpolitiek en gratis concerten. De organisatie informeert helder over haar publiekswerving en communicatiemiddelen waaruit heel wat ervaring blijkt. Het agentschap vindt de betrokkenheid van de jongeren via het jongerenlabo op de werking van Nijdrop positief. De reeds gevoerde en geplande publieksonderzoeken getuigen bovendien van de aandacht van de organisatie voor publiekswerking. Het belang van publieksgerichtheid blijkt ook uit de personeelsbezetting: 1 VTE staat momenteel in voor de externe communicatie. Er wordt een 0,5 VTE gevraagd voor een communicatiemedewerker online promo en social network sites.

Het agentschap is echter van mening dat, mits een goed uitgewerkte personeelsstructuur met een interne herverdeling van functies, de huidige personeelsbezetting voldoende moet zijn om een adequate communicatie te voeren.

3.5 Concretisering interculturaliteit op vlak van personeelsbeleid en bestuur

Op het vlak van personeelsbeleid en bestuur komt het aspect interculturaliteit niet specifiek aan bod. Dit heeft geen verdere invloed bij de beoordeling van het dossier.

3.6 Realisme groeipad

De aangevraagde subsidie voor 2013 betekent een verhoging van 65.000 euro ten aanzien van het initieel toegekende bedrag voor 2010 of een verhoging van 31%. Deze meervraag, die grotendeels samenhangt met de uitbreiding van het aantal activiteiten en de uitbreiding van het team met 1VTE, gaat echter niet gepaard met een verhoudingsgewijze gelijkaardige stijging van de eigen inkomsten. Het percentage eigen inkomsten komt neer op 52% van de totale opbrengsten (483.152,33 euro / 919.352,33 euro), in 2010 bedroeg dit 57,65% (425.800,2 euro / 757.705,24 euro). Een verklaring voor deze procentuele daling wordt in het dossier niet gegeven. Wat de omzet betreft, is er in absolute cijfers wel een duidelijke stijging te noteren nl. 446.500 euro in 2013 tegen 393.671,30 in 2010. Toch is het agentschap niet overtuigd van het groeipad van de organisatie, dat alleen afhangt van een substantiële stijging van de Vlaamse subsidie.

3.7 Sporen artistiek en zakelijk beleidsplan

Het artistieke beleidsplan wordt adequaat vertaald in zakelijke cijfers. De toelichting bij de begroting geeft een goed beeld over de link tussen het artistieke en financiële plaatje. Het agentschap vindt het positief dat de werking op geregelde tijdstippen wordt opengetrokken naar een breder publiek o.a. om meer mogelijkheden te creëren op het vlak van sponsoring. Een aantal kosten wordt echter ruim begroot (bv. de investeringen).

3.8 Haalbaarheid

Op basis van de huidige en de voorbije werking en in functie van het criterium haalbaarheid lijkt de realisatie van de voorgelegde plannen haalbaar, maar het agentschap volgt niet voor het volledige bedrag. Nijdrop kan evenwel rekenen op een netwerk van partners die de werking ondersteunen.

3.9 Plaats in instrumentarium ondersteuning en subsidiëring MVG

Deze aanvraag lijkt volledig op zijn plaats binnen het Kunstendecreet en de gekozen werkvorm.

4 Conclusie

Rekening houdend met alle elementen in het zakelijke advies adviseert het agentschap om de organisatie te subsidiëren, maar voor een lager bedrag dan gevraagd, voor zover de beoordelingscommissie subsidiëring ook opportuun acht.

5 Gemotiveerde behandeling repliek

De organisatie is tevreden met het zakelijk advies. In haar repliek verduidelijkt de organisatie de rol van de stripotheek. Het agentschap neemt hiervan kennis. Verder wordt de vraag voor een beperkte uitbreiding van het personeelsbestand nogmaals gemotiveerd en de procentuele daling van de eigen inkomsten toegelicht. Op de opmerking van het agentschap dat het vragen heeft bij de noodzaak van bepaalde kosten (afschrijvingen en voorzieningen), wordt door de organisatie niet ingegaan. Het agentschap vindt dat op basis van de repliek er geen elementen zijn om het voorlopig uitgebrachte zakelijk advies te wijzigen.

6 Definitief zakelijk advies

Rekening houdend met alle elementen in het zakelijke advies adviseert het agentschap om de organisatie te subsidiëren, maar voor een lager bedrag dan gevraagd, voor zover de beoordelingscommissie subsidiëring ook opportuun acht.

BIJLAGE 9. Erfpachtovereenkomst Het Depot

VESTIGING RECHT VAN ERFPACHT

HET JAAR TWEEDUIZEND EN TWAALF

Op zestien november

Voor mij, meester **Gwen DANIELS**, notaris te Oud-Heverlee, op het stadhuis te Leuven,

ZIJN VERSCHENEN:

1. De **Stad LEUVEN**, met maatschappelijke zetel te 3000 Leuven, Grote Markt 9, RPR Leuven 0207.521.503.

Alhier vertegenwoordigd, door het College van Burgemeester en Schepenen, voor wie optreedt:

- de heer **TOBBACK Louis**, geboren te #, N.N. #, wonende te #;

- #.

Handelend op basis van het besluit van de gemeenteraad van 22 oktober 2012, dat bij huidige akte wordt gevoegd om ermee te worden geregistreerd en aangeboden op het Hypotheekkantoor.

Hierna de "**EIGENAAR**" of "**ERFVERPACHTER**" genoemd.

2. De vereniging zonder winstoogmerk "**Het Depot**", met maatschappelijke zetel te 3000 Leuven, Martelarenplein 12.

Ingeschreven in het rechtspersonenregister onder het ondernemingsnummer 0860 735 735.

De vennootschap is opgericht bij onderhandse overeenkomst van 22 mei 2003, gepubliceerd in de bijlagen tot het Belgisch Staatsblad van 30 oktober 2003 onder het nummer 0102671, waarvan

de statuten voor de laatste maal werden gewijzigd bij algemene vergadering van 24 juni 2008, gepubliceerd in de bijlagen tot het Belgisch Staatsblad van 16 juli daarna, onder het nummer 0119038.

Alhier vertegenwoordigd door:

- haar voorzitter, de heer **NAERT Michael**, geboren te Kortrijk op 17 december 1968, N.N. #, wonende te #;

- haar ondervoorzitter, de heer **GOINS Pieter**, geboren te #, N.N. #, wonende te #.

Hiertoe benoemd in de voormelde oprichtingsakte en ingevolge de beslissing van de Raad van Bestuur van #, die bij huidige akte wordt gevoegd om ermee te worden geregistreerd en aangeboden op het Hypotheekkantoor.

Hierna de "**ERFPACHTER**" genoemd.

II. VESTIGING ERFPACHT

De erfverpachter kent bij onderhavige akte aan de erfpachter, die aanvaardt, een recht van erfpacht toe conform de wet van 10 januari 1824 over het recht van erfpacht voor wat in deze akte niet contractueel is geregeld, onder de gewone waarborg, als naar recht en voor vrij, zuiver en onbezwaard van alle schulden, inschrijvingen, voorrechten, rechten van hypotheek of van andere zakelijke rechten hoegenaamd, op volgend onroerend goed:

STAD LEUVEN – tweede afdeling

Een **PERCEEL GROND MET DE DAAROP GERICHTE SPEKTAKELZAAL** en aanhorigheden, gestaan en gelegen Martelarenplein 12, gekadastrerd wijk B nummer 137/E/3, voor een oppervlakte van twaalf aren drie centiaren (12a. 3ca.).

Het niet-geïndexeerd kadastraal inkomen bedraagt: 13.024,00 euro.

OORSPRONG VAN EIGENDOM

Voorschreven goed behoort toe aan de stad Leuven als aangekocht ten algemene nutte van de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid VERTOMMEN TECHNOLOGY CONSTRUCTIONS, met maatschappelijke zetel te Leuven, Diestsevest 107, met als handelsregisternummer 73501, ingevolge akte verleden voor de heer burgemeester Louis Tobback van de stad Leuven op 28 mei 2001, overgeschreven op het tweede Hypotheekkantoor te Leuven met als formaliteitenummer 73-T-13/06/2001-05194.

ARTIKEL 1 – DOEL VAN DE ERFPACHTOVEREENKOMST

De erfpachter zal het in erfpacht gegeven onroerend goed aanwenden voor de verwezenlijking van de doelstellingen overeenkomstig artikel 2 van de samenwerkingsovereenkomst tussen de stad Leuven en de vzw Het Depot betreffende het beheer van het gebouw Het Depot. Bewoning van het in erfpacht gegeven onroerend goed wordt uitdrukkelijk uitgesloten. Het is de erfpachter verboden zonder schriftelijke, voorafgaande toelating van de erfverpachter, de bestemming van het in erfpacht gegeven onroerend goed te wijzigen, op straffe van verbreking van de erfpacht.

ARTIKEL 2 - DUUR.

Het erfpachtrecht met betrekking tot het in erfpacht gegeven onroerend goed gaat in vanaf de eerste dag van de maand volgend op de ondertekening van onderhavige akte, en het recht van erfpacht wordt verleend voor een termijn van **zesendertig (36)** jaar, om automatisch te eindigen op 1 december 2048.

ARTIKEL 3 - GENOT

De erfverpachter verklaart dat het in erfpacht gegeven onroerend goed heden niet verhuurd is.

De erfpachter bekommt het genot van het in erfpacht gegeven onroerend goed vanaf de inwerkingtreding van deze overeenkomst door het vrij gebruik van het in erfpacht gegeven onroerend goed.

ARTIKEL 4 - STAAT VAN HET GOED

Het erfpachtrecht wordt toegestaan en aanvaard op het in erfpacht gegeven onroerend goed in de staat waarin het zich heden bevindt.

ARTIKEL 5 - ERFDIENSTBAARHEDEN

Het erfpachtrecht wordt gevestigd op het in erfpacht gegeven onroerend goed met alle bekende en onbekende, voor- en nadelige rechten, erfdienstbaarheden, verborgen gebreken, gemeenschappen, wegenissen en andere ongemakken waaraan het zou kunnen onderworpen zijn.

De erfverpachter verklaart dat, met uitzondering van het recht van uitweg naar de Bondgenotenlaan ten voordele van het in erfpacht gegeven goed, bij zijn weten geen erfdienstbaarheden, bijzondere voorwaarden of lasten het in erfpacht gegeven onroerend goed bezwaren en dat hij zelf er geen heeft toegestaan; hij wijst echter elke verantwoordelijkheid af voor erfdienstbaarheden die vroegere eigenaars er zouden kunnen op gevestigd hebben. Evenwel, mocht een zulkdanige erfdienstbaarheid bekend worden tijdens de duur van de onderhavige erfpacht

waardoor het genot van het in erfpacht gegeven goed substantieel zou verminderen zodat het niet langer gebruikt kan worden voor de doeleinden aangegeven in artikel 1, dan zal de erfpachter het recht hebben het erfpachtrecht te beëindigen middels een aangetekend schrijven met een opzeg van 1 maand. De erfpachter mag het in erfpacht gegeven goed niet met erfdiensbaarheden bezwaren zonder voorafgaandelijk schriftelijk akkoord van de erfverpachter.

Betreffende de erfdiensbaarheid van doorgang naar de Bondgenotenlaan, staat er in voormelde akte van 28 mei 2001, verleden voor de heer burgemeester Louis Tobback, letterlijk het volgende: " Het eeuwigdurend recht van doorgang naar de Bondgenotenlaan heeft een breedte van vier meter veertig centimeter genomen van as tot as muur en een bruikbare hoogte van drie meter twintig centimeter."

ARTIKEL 6 - GEBRUIK, ONDERHOUD EN HERSTELLINGEN

De erfpachter is gehouden het in erfpacht gegeven onroerend goed te gebruiken en te onderhouden als een goed huisvader en het geheel in goede staat van onderhoud terug te geven bij het einde van de erfpachtovereenkomst.

De erfpachter mag niets verrichten waardoor de waarde van het in erfpacht gegeven onroerend goed zou worden verminderd.

De erfpachter draagt alle gewone en buitengewone herstellings- en onderhoudskosten die nodig zijn om het in erfpacht gegeven onroerend goed als goede huisvader in stand te houden voor de doelstellingen omschreven in artikel 1, zonder hiervoor enige vergoeding van de erfverpachter te kunnen eisen. Tijdens de duur van de erfpacht zal de eigenaar tot geen enkele onderhouds- en herstellingskost gehouden zijn.

ARTIKEL 7 - VERGUNNINGEN EN GOEDKEURING WERKEN

De erfpachter mag geen werken uitvoeren waarvoor een stedenbouwkundige vergunning of andere bestuurlijke vergunning nodig is, zonder dat hij deze vergunning verkregen heeft. De erfpachter en hij alleen staat in voor het bekomen van de vereiste vergunningen. De erfverpachter draagt ter zake geen enkele verantwoordelijkheid. De erfpachter kan dan ook op geen enkele wijze aanspraak maken op enige vergoeding of wijziging aan de modaliteiten van de erfpacht omwille van het niet of onder voorwaarde verkrijgen van de vereiste bestuurlijke toelatingen.

Alle werken waarvan de kosten ten laste zijn van de erfpachter en waarvoor een stedenbouwkundige vergunning vereist is dienen steeds voorafgaand aan de erfverpachter ter goedkeuring voorgelegd te worden. De goedkeuring mag enkel geweigerd worden wegens gegronde en gemotiveerde redenen, onder meer doch niet uitsluitend betrekking hebbend op de stevigheid en het eigen karakter van gebouw, het storend zijn met de omgeving of het veroorzaken van minwaarde van het in erfpacht gegeven onroerend goed. In het bijzonder wanneer de werken vereist of nuttig zijn voor het bereiken van het doel aangegeven in artikel 1 van deze overeenkomst zal de instemming van de erfverpachter niet onredelijk worden geweigerd. Werken en verbeteringen waarvoor geen stedenbouwkundige vergunning vereist zijn, mogen door de erfpachter worden uitgevoerd zonder instemming van de erfverpachter.

FACULTEIT ECONOMIE EN BEDRIJFSWETENSCHAPPEN

Naamsetraat 69 bus 3500

3000 LEUVEN, België

tel. + 32 16 32 66 12

fax + 32 16 32 67 91

info@econ.kuleuven.be

www.econ.kuleuven.be

LID VAN **ASSOCIATIE
KU LEUVEN**